SRVC

1626

Ex Libris
Christiani
Gottl. [illegible]
Ao 1702
[illegible] 8 [illegible]

JUSTI LIPSI
FLORES

ex ejus Operibus discerpti,
In locos communes digesti;
OPERA
FRANCISCI SWEERTII F.
Antverpiensis.

JENÆ
Typis & sumptibus Johannis
Beithmanni.

M. DC. XVI.

AMPLISSIMO

ET

Nobilissimo D.

D. BALTHASARI ROBIANO

Equiti & supremo Belgicæ Thesaurario.

IUSTUM LIPSIUM *nuper in tantum* Virtus *&* Sapientia, *supra seculi hujus mores eduxe-*

runt, ut non tam applaudentis amicitiæ votis, quàm confessione victæ æmulationis superiorum temporum Heroibus adscriberetur: adhæc, facilis ac venusta dictio, sententiarum pondera, doctæq; observationes, *apud omnes inclytum apud posteros fecêre immortalẽ. Nihil unquam nos in admirationem magis rapuit quàm mirifica quædam* SIMILITVDINUM *elegantia, & in illo tam copioso librorum campo hinc inde inspersæ* GNOMA

velu

velut cœlo fulgentia ſydera, aut in terris rubentes albicanteſq; floſculæ; quos ego dum carptim defringere molliculumq; adhibere palpum occipio tanta me ſubitò complevit odoris fragrantia, ac ſi in myrteo Dædaleoq; Veneris horto inambulaſſem. Ergo ex violis, roſis, liliiſq; SERTUM *hoc* FLOREUM *feci. Dicam clarius. Ex omnibus* JUSTI LIPSI *admirandis dictis, Gnomis, Aphoriſmis, nec non ſimilitudinibus libellum hunc concin-*

navi, quem tibi Ampliß. Domine, dico, ſacro, devoveo Tibi, inquam, Heroi magno Belgicæ aſtro, Principũ fulcro ac hominum afflictorum vehiculo. Exultat Antverpia noſtra genitrix tua, tot beata, tot aucta titulis, Deumq; immortali exorat, ut quam nunc Bruxellæ cæterisq; urbibus fidam navas operam, eam ipſa meliore jure paratã ac fidelem ſemper experiatur. Quid dicam de doctrina tua, affectuq; in me quem ſemper purum magnumq; declaraſti?

clarasti? Studia doctrinamq; inter paucos eximiè colis, eaq; laus Præcipui quodam titulo tibi debetur. Quicquid temporis à publicis negotiis vacui habes, huc confers

--- animusq; vicissim
Aut curã impendit populis, aut otia Musis.

Atque utinam plures tuæ classis ita sint animati! non verear dicere, illorum ornamento, Reipub. præsidio id fore, & consultius feliciusq; administratum quædam iri. Veteres illos magnos Imperatores aut reges si videam, ta-

les fuêre: si amicos eorum aut administros, tales. Atq; ævum hoc nostrum ante centum circiter annos, cum cæpisset lucem hanc videre, & rebus inferre, iterum, nescio quo iniquo Europæ fato, suppressit, & dignissimas honestissimasq; artes, ab aula, & nobilitate, à purpura, ad scholas tantum & mediam pullatamque turbam velut relegavit. Fata cursum suum peragant: ego ad te meum. Horrebat libellus (fatebor quod res est) meridia-

nam

nam lucem, imò potius homunciones ſupercilio tumentes ac lividos, quorum ſemper in obelo mens, niſi te Ampliß. ac Validiſſimo Vmbone ac defenſore munitus prodiret ſecurius. Retunde dentes invidos, dicaces compeſce lingvas, petulantes cohibe calamos. Dicam brevius. Boni conſule opellam noſtram. Lauda ſtudium & conatus, & laudabunt quotquot ingenij tui noverunt acrimoniam. Sed jam pridem fœtus omnes LIPSI, *dum viveret,*

veret, laudasti, imò ad cœlum evexisti. Nihil hic meum agnosco, omnia LIPSI *sunt. Perge laudare & ad Superos extollere, animumq; ad hæc etiam minuta, sed fortasse oblectantia, demittere. Legistíne Achillem inter media arma citharā & fides interposuisse, & animum ægrum curâ aut offensâ recreasse? Idem facito, hæc ut ludicra sumito: sed ab animo tamen serio & gravi profecta, & in cultum tui devoto. Va-*

le æter-

le æternũ, memor mei & patriæ tuæ. Antuerpiæ cIↃ. IↃCXIV. *Ipſo B. Mariæ cælorum Reginæ, Auſſumtionis feſto.*

IN-

INDUSTRIÆ & DILIGENTIÆ

FRANCISCI SWEERTI F. Antverpienſis,

E LIPSIANÆ SAPIENTIÆ hortulis FLORES *ſeligenti,*

JUSTUS RYCKIUS Gandenſ.

QValis odoratæ pictis in vallibus Hyblæ
Omnigenos flores callida libat apis:
Et modo puniceo foliorum ludit in oſtro,
Et modo purpureâ paſcitur illa nive,
Sti-

Stipatura ſuis mella inde liquentia cellis,
Unum quod ſemper-ſedula curat opus.
Sic tua decerpſit ſollers induſtria SWEERTI
LIPSIADÆ *quidquid nobilis Hortus habet:*
Unde animi poſſint generoſas diſcere leges,
Oraq; facundis currere fluminibus.
Inde tibi meritas tribuit SAPIENTIA *laurus,*
Atq; oleam junxit cæſia Diva ſuam.
LIPSIADÆ & SWEERTI *par gloria vivite flores.*
Nec grave vos ſidus, nec mala tangat hyems.

MAXÆMYLIANUS Urientius Patritius Gand.

Quid LIPSI *flores, selectaq́ʒ sidera,* SWEERTI,
Melliginæ instar apis, sollicito ungue legis?
Frustra equidem tuus ille labor, nam LIPSIUS *omnis*
Nil nisi, FLOS FLORUM, *nil nisi sidus habet.*

GAV-

Gauco Gaukema Fris. Canon. Aquisgran.

CHRONOGRAPHICON.

LIpsIanos fLores MeDItat VrSvveertIVs.

In eosdem.

Ad eundem SWEERTIUM EPIGRAMMA.

DELICIAS, MONVMENTA, & *quidquid ubiq; venusti*
Aut FLORUM *est, mira dexteritate legis.*
O te felicem, SWEERTI! *cui contigit uni,*
Cui datur æternus LIPSIUS *in sociũ.*
LIPSI *Fama tuum nomen super æthera tollit:*

Tollit, & à M o r t i s *vindicat imperio.*
Hoc probat, hoc ipſum gratatur pectore amico
G a v k e m a : *proq; tuâ vota ſalute facit.*
Perge igitur, S w e e r t i*! reddet tumuloq; tibiq;*
Et ſerta & Flores candida Poſteritas.

E RegIa ſeDe & CIVItate GranenſIVM
DIe VICena-qVartâ MartII.

Idem

Idem.

Ut Virtus, ita & Lipsius multos æmulos, paucos habebit imitatores. Invidere & calumniari, contemnere, pronum & facilè. Paria præstare, non difficile tantum, sed vix possibile.

IN AMOENISSIMOS FLORES EX CL. V. JUSTI LIPSI scriptis per *FRANC. SWEERTIUM F.* selectos.

*D*ELICIAS *toto terrarum Sweertius orbe*
Solerti nuper sedulitate legens.

Instruxit lauto Philomusis prandia missu,
Et variam variâ leniit arte gulam.
Inde PERERRANTUM *docta* AGMINA *formosarum*
E LIPSI *cerebro Mnemosynéq; sata*
Ad mensam statuit spectacula blandula, quam nunc
LIPSIACIS *fabrè* FLORIBUS *ecce polit.*
JUSTUS *enim nitidis gemmantem* FLORIBUS *olim*
Mirificâ cultum fronde colebat agrum:
E quibus haud residi lectos indagine SWEERTI,
Fasciculos rarâ dexteritate ligas;
Queis oculos pascis spectantûm, plenius ipsos
Eximia sensus utilitate animi.

Macte Vir istius curæ, egregiiq; laboris
Tales hæc legulos tempora pigra vovent.
En tibi ad effectum vires dat Numen, ut istæ
Tam gratæ multis insinuentur opes.
Euge perennabit labor hic, & FLORIFER *hortus*
In patulas perget luxuriare comas.
Sic famæ LIPSI *vestigia juncta tenebis,*
Sic venies, SWEERTI, *tu quoq; in ora virûm.*

I. Melchior Daelhemius Ord. Erem. S. Augustin. Bruxellæ pangebat.

In

In persona.

FRANC. SWEERTII F.

Te sequor, ô Latiæ gentis decus optime LIPSI,
Tu pater & rerum inventor, tu ter sacra nobis
Suppeditas præcepta, tuisq; ex, inclyte chartis
FLORIFERIS *ut apes in saltibus omnia libant,*
Omnia nos itidem depascimur aurea dicta,
Aurea, perpetuâ semper dignissima vitâ.

LIPSIANI HORTI à SWEERTIO aperti lex novata.

B. F.

Quiſquis es, *ſta, lege, pare,*
Sweertius ad hoc limen ſic edico.
Floribus fruendi tibi jus eſto
Ad *adſpectum*, *ad captum*;
Oculo, *nare*, *manu*, quidquid heic
natum aut ſatum *libato*.
Tyro non eſto; *manum mentemq;*
admoveto.
Ni effers ad *viſum*, *tactum*, *lectum*,
Verbo dicem te efferto.

Horto & floribus usque
quaque fruitor.
Quavis horâ *venito*,
Ad *quam* voles, *maneto*.
Inter legendum
De Floribus *differe*,
Si voles *disce*,
Si vales *doce*,
Si voles *cape*,
Si vales *carpe*.
Tu qui lingvâ *jocosus es*,
Tu qui oculis *lipposus*,
Tu qui nare *polyposus*,
Exeste:
Clusius ego sum vobis.
Zoile *emaneto*,
Invidia *emaneto*,
Clusius ego sum vobis.
Habes? hoc etiam Zoile,
Quoquò te agis, te video, te audio.

IN

In Flores Lipsianos.

Nescis florigenos LIPSI *quis spargat honores*
Lector? non florum florida Flora fuit.
Hos tibi ridenteis horti patefecit odores
SWEERTIUS, *has cornu divite fundit opes.*
CLUSIUS *hic nullus, nullus stat limine Janus:*
Demete, carpe, licet, naribus, ore, manu.
Demete musæo Lector placidissime FLORES.

Pollice, musæo pollice pulchra metes.
Et tu quisquis amas Charites Charitumq; sorores,
Collige LIPSIACIS *plena canistra rosis.*

F. Prosper Stellartius
Augustinianus.

AD LECTOREM.

SI quid me fefellit, aut fugit, ſit venia. Nemo ita induſtriâ aut ingenio poteſt, ut omnia colligat, intelligat: nec veto; imò poſco, ut manum alius addat. Benignè in me cõſulet ſi quis monebit aut ſuggeret, à te peto tantum,

Ne mea dona tibi ſtudio diſ-
poſta fideli,

Intellecta priùs quam ſint, contempta relinquas.

Nam multi judicant, priusquam legerint: quid? etiam priuſquam inſpexerint quidam. Contemptores ſcilicet honeſtarum artium, & quorũ voto jam diu Doctrina omnis ſit fu
mus. Non audi ô Deus
neq; ſolem hunc è medi
tolle. *Plato pleraq; ſcripto*
cum Adoniis hortis compar-
bat, qui ſubitò & die uno na
celerrimè pereãt: ſpero hau

d eveniet huic noſtro. Quod laborioſè ſatum, ires magis à tempore capiet, &, poëtæ verbis,

Creſcet occulto, velut arbor ævo.

llud ultrò profiteor, leves quaſdam aut tenues Sententias intercurrere: & ut venam aut lolium in meiore fruge. Quid mirum n hoc numero? Facilis emendatio. Non lege, ſed elige.

LIPSI vitam à nobis in compendium redactam, ad calcem damus.

INDEX.

A.

B.

C.

C.

Ju

Pro-

T.

V.

JUSTI LIPSI
FLORES

ex ejus operibus decerpti:
In locos comunes digesti;
Opera
FRANCISCI SWEERTI F.
Antuerpiensis.

ADVERSITAS ET CRUX.

SICUTI cùm fulmen in unum aliquem cecidit, etiam ii qui in proximo ſtabant, tremuerunt: ſic in magnis communibusque cladibus damnum ad paucos pervenit, metus ad omnes. *Ex Conſt, lib. 1, cap. 9.*

Ut flumina ad mare feruntur perpetim, & prono cursu: sic res omnes humanæ, per cladium canalem labuntur ad suam metam. *Ibi. cap. 16.*

Ut arbores ventis agitatæ, altius radices agunt: sic boni in virtute magis comprehendunt, impulsi aliquoties adversitatum flabris. *Const. lib. 2. cap. 8.*

Clades sunt veluti gymnasium, in quo DEUS suos ad robur instituit & virtutem. *Ibid.*

Ut ignis aut aquæ lustratio quædam adhibetur ad sordes: sic cladium ad peccata. *Ibid. lib. 2. cap. 9.*

Ut medici sanguinem interdum providè demittunt, non quia æger sis, sed ne ægrescas: sic DEUS per clades quædam nobis adimit, mate-

materiem aliàs & fomitem vitiorum. *Ibid.*

Ut ad privatam cujusque securitatem, privati furis aut sicarii supplicio opus: sic ad publicam, illustri aliquo & communi. *Ibidem, lib. 2. cap. 10.*

Ut ii qui magna plantaria habent, arbores alias transferunt, alias inserunt, alias excîdunt, eaq; omnia peritè administrant, & in bonum inque fructum: sic in vasto hoc mundi agro scientissimus ille cultor DEUS. *Ibid. lib. 2. cap. 11.*

Ut cruciarii, Romano ritu, crucem suam ferebant, ipsi ab ea mox ferendi: sic impiis omnibus conscientiæ crucem DEUS imposuit, in qua pœnas luant, priusquam luant. *Ibidem, cap. 14.*

Ut nautæ, cùm in tempestate Geminos vident, spem magnam & alacritatem concipiunt : sic illi quibus post clades apparuit tranquillitas. *Ibidem, cap. 8.*

Ut Medici postquam usserunt & secuerunt satis, non omittunt statim ægrum aut deponunt, sed benigna fomenta & acopa adhibent doloribus mitigandis ; sic DEUS illos quos ferro & igne sapientiæ suæ purgasse satis videtur, lenibus quibusdam alloquiis fovet & tractat manu quod dicitur molliore. *Ibid. cap. 18.*

Ut grando tectis magno strepitu illisa, ipsa tamen dissilit: sic clades in firmum animum si accidant,

dant, franguntur non frangunt. *Ib. cap. 19.*

Ut aminum omnium confluxus in Oceanum: ſic cladium videtur in hoc ævum. *Ibid. cap. 20.*

Quemadmodum quædam haſtilia detorta ut corrigamus, adurimus& adactis cuneis non ut frangamus, ſed ut explicemus, elidimus: ſic ingenia vitio prava dolore corporis animique corrigimus. *Ex lib. contra Dialogiſtam.*

Vt Caprificus, cùm ipſa maturas ficus non gignat, inſecta tamen quædam producere dicitur, quæ veras ficus maturent, ſcalpendo, morſicando: ſic multi nullum gignunt fructum, niſi & mordicatim & duriter cruce exercean-

erceantur. *Ex Dialogo de recta pronunt.*

Sicut nube ingruente ſub tectum confugimus: ſic in calamitate ad Sapientiæ arcem, quam fortuna nullis machinis evertit. *Ex Cent. epiſt. ad Hiſp. & Ital. epiſt. 2.*

Ut torrem ſemiuſtum è foco qui tollit, non parte arripit & tractat quâ incanduit; ſic nos deceat non acerba hæc & urentia caſuum tangere, ſed magis benigna in iis aut læta. *Ex Cent. 1. ad Belgas, epiſt. 5.*

Sicut nautis vel eminus conſpecta Pharus lucem & ſolatium adfert: ſic nobis afflictis abſentium amicorum affectus. *Ex Cent. 2. ad Belgas epiſt. 70.*

Sicut Minerva illa apud Homerum, Pandari ſagittam arcuit ab interiori corpore Menelai, cutem dum-

dumtaxat ejus paſſa ſtringi: ſic nobis ſalus ſit, etſi attritis & afflictis. *Ex eadem Cent. epiſt. 64.*

O quàm utile multis, frænum & coërctio hæc morbi? Nam revera, ſicut Athenienſes de Pace non niſi atrati cogitabant: ita pleriq; noſtrum vix de Deo niſi adflicti. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 4.*

Movent vulgò turbantque homines mala publica, non quia plurium id damnum, ſed quia inter plures eos ipſi. *Ex Conſtant. libr. 1. cap. 8.*

In hac omni vita nullum tam optabile aliquid bonum eſt, quod non mixtum poculo aliquo mœrorum. *Ex Cent. 1. epiſt. 43.*

DEUS publicas clades immittit, alit, fovet; & tum finiet cùm

nos

nos earum caussas: eæ autem peccata sunt. *Ex Cent. 2. epist. 6.*

Quem DEVS diligit, per æqua, per iniqua, per fluxus & refluxus perveniet ad suum portum. *Ex Cent. Miscell. epistol. 2.*

In secundis nemo confidat, in adversis nec diffidat, alternæ vices sunt rerum. *Ex Manuduct. lib. 3. Dissert. 1.*

Solet hoc evenire, ut miseriæ maledicentia plerumque sit adjuncta. *Ex Cent. 2. ad Belg. epist. 7.*

AFFE-

AFFECTVS.

SIcut bonæ plantæ in feraci agro, si negligantur, sylvescunt & horrescunt: cultura adhibita, utiles & fructiferæ fiunt: sic affectus. *Ex manud. ad Stoic. Philos. lib. 3. Diss. 7.*

Vt ii qui febriunt, jactant se inquietè & versant, & lectum subinde mutant vanâ spe levamenti: ita vanitas est, nos qui fontem fomitemque mali circumferimus, & telo affectuum percussi sumus, velle quovis terrarum fugiendo illud excutere, aut internam plagam motu & discursu sanare. *Ex Const. lib. 1. cap. 2.*

Vt ii qui per timorem terga vertunt, magis exponunt se periculo in tectos & aversos: sic errones & tyrones quibus cum affectibus nun-

nunquam pugna fuit, ſed tantum fuga. *Ibidem cap. 3.*

Ut vitis niſi amputes latiſſimè ſe ſpargit: ſic affectus quibus aura aliqua velificatur popularitatis. *Ib. cap. 11.*

Vt lignum occũlta teredo conſumit: ſic animum delimat paulatim & exedit ignavus affectus. *Ex Cent. 2. epiſtola 38.*

Ut oculi ubi glaucoma obſidet, puriter non vident: non item mens, ubi adfectus. *Ibid. epiſt. 97.*

Vt ignis per obſtantia eluctatus, clariore flammâ emicat: ſic clauſi antea affectus, via facta magis ſe aperiunt. *Ex Cent. ſingul. ad Germ. & Gallos, epiſt. 38.*

AMI-

AMICITIA & AMOR.

VT vulgò amantes nihil æquè avent, ac colloqui: ſic puto in vera animorum amicitia eſſe, qui gaudent affatu ſe aperire & jungi, aut certè ſcriptione ejus vicem. *Ex Cent. 1. ad Bel. epi. 60.*

Vt oculus in quem humor aut phlegma illapſum, parum videt: ſic animi acies, quem Amor inumbrat. *Ibi. epi. 36.*

Sicut ſolem qui jucundum habemus, etiam cereum noctu aut candelam: ſic in amicitia, cùm præſertim cauſſa aliqua ſubduxit, grata eſt ſcriptio, quæ vicem ejus refert. *Ex Cent. 2. ad Belg. epiſtol. 74.*

Vt aqua igni admota calescit: sic nostrum frigus ad amici ardorem. *Ibid. epist. 39.*

Sicut nautis vel eminus conspecta Pharus lucem & solatium adfert: sic nobis adflictis absentiũ amicorum affectus. *Ibid. epist. 70.*

Ut ignis sine materie languescit, aut deficit: sit Amor, sine honesti alimento. *Ex Cent. 3. ad Belg. epist. 6.*

Sicut facem ad accendendum frustra admoveas, quæ ipsa non accensa: sic in amore conciliando evenire solet, & frustra eum poscit, qui non adfert. *Ex Cent. ad Germ. & Gall. epist. 44.*

Sicut agricola in locum amissæ arboris aliam subserit: sic nos in amicis oportet. *Ex Cent. Miscell. epist. 35.*

Vt athletis olim munimenta quædam aurium apponimos (ἀμφωτίδας vocabant) ad vitãdos ictus: sic firmum velamentum aurium, contra amatoria vulnera, *Amatorium nil audire. Ex Cent. 1 epist. 22. ad Philipp. Lanoyum, nobiliss. juvenem.*

Nisi censuram libere in amicitia admittimus, tollimus pulcherrimum ejus fructum. *Ex eadem Cen. epist. 58.*

Vt pyrites gemma ignem in se habet, sed non nisi attritu exserit: sic apud multos amor, sed tacitus, literis educitur. *Ex Cent. 4. Misc. post epist. 50.*

Vis tibi monstrari amatorium sine medicamento, sine herba, sine ullius veneficæ carmine? SI VIS AMARI, AMA. *Ex Comment. in C.*

in C. PlinI Panegyricum Trajano dictum.

Amoris hoc proprium, etiam cum ſua noxa, benefactum velle illi, quem ames. *Ex Cent. 3. ad Belg. epi 21.*

Amantes abjuncti paululum aut excluſi, acriùs amant aut redeunt. *Ibid. epiſt. 27.*

Suaves ſemper & fidi, amores primi. *Ex Cent. 1. ad Belgas, epiſt. 2.*

Amicitia quæ deſinere poteſt, vera numquam fuit. *Ex Cent. ad Germ. & Gallos, epiſt. 43.*

Amor, humani generis nectar, ſuavior gratiorque eſt, cùm à ſuperiore illo Amore venit, id eſt, Honeſti & Boni. *Ex Cent. Miſcellan. epiſtol. 98.*

Quid Amicitia melius? ſi in plu-
; nimis diffuſa, turbat, & quod
iliſſimum in vita eſt, tempus eri-
t aut partitur. *Ex Cent. 3. ad Belg.*
iſt. 49.

Amicis ſummum precandi ge-
ıs eſt, VELLE. *Ex Cent. 2. epiſt.*
.

Quid æquius, verius, quàm
nare qui amat, & quod ſponte
: naturæ quadam lege debemus
ıomo enim ſociale animal) prom-
tius fideliuſque præſtare, altero
ıvitante? *Ex Cent. 4. Miſcel. poſt*
ɔiſt. 96.

Falſus amor plus nocet, quàm
rofeſſum odium. *Ex Comment. in*
. PlinI Panegyricum.

Non minus monere amicos
rompti eſſe debemus, quàm lauda-
e. *Ex Dialogo de pronunt. cap. 1.*

In amore cùm oculi cupide quod amant intuentur, non ſolù mens, ſed etiam lingua obmut ſcit. *Ex libr. 1. Antiq. Lect. cap. 13.*

ANIMA ET CORPU

ANima & Corpus ſunt duæ i homine partes junctæ inter concordia quadam diſcordi: n facilè inter eas convenit, utique cùm de imperio agitur aut ſervit te. Regere enim utraque vult, magis illa quæ non debet. *Ex Co ſtant. lib. 1. cap. 5.*

Quò longius in hac vitæ via progredimur, magis magisq; aſp cimus circumfuſam animo calig nem, corpori imbecillitatem. *E lib. de Cruce.*

Non deformitate corporis an m

nus fœdatur, sed pulchritudine animi corpus ornatur. *Ex libr. 3. Manud. Dissert. 17. Ex Seneca.*

ANIMUS ET MENS.

VT navis vacua & inanis circumagitur in mari omni vento: sic in nobis vaga illa mens, quã pondus & tanquam saburra Rationis non stabilivit. *Ex Const. li. 1. cap. 5.*

Ut oculus qui per nebulam aut aquam inspicit, res metitur falso modo: sic animus, qui per Opinionis nubem. *Ibid.*

Ut lana priusquam ultimum illum & optimum colorem combibat, succis quibusdam aliis præparanda & imbuenda est: sic animus Veritatis purpurâ seriò est tingendus. *Ibid.*

Ut imbecilli malique oculi no ta est, lippire ad conspectum lippi entis: sic animi dolere viso dolenté *Ibid. cap. 12.*

Ut pictores longa intentione hebetatos oculos ad specula quæ dam & virores colligunt: sic nos i hortis animum defessum aut aber rantem. *Ibid. lib.2.cap. 3.*

Ut papiliones & minuta quæ dam animalcula vespere lucern lumē identidē circumvolitant, do nec amburantur: sic humana men lascivit circa arcanam mysterior flammam. *Ibid' cap. 12.*

Ut muscæ & ejusmodi insect lævibus politisq; locis non diu ins dent, scabris adhærescunt: sic que rula mens meliorem sortem levite transvolat, asperam non dimitti *Ibid. cap. 20.*

U

Ut generosas feras cavea domat, & frangit: sic altas mentes urbicus carcer. *Ex Cent. 1. epist. 8.*

Ut ij qui phrenesi laborant, irrident aut verberant suos medicos: ita plerique eò stultitiæ venerunt, ut aspirare ad bonam mentem nolint. *Ibidem epist. 43.*

Ut navis quæ inter fluctus sine clavo jactatur: sic mens quæ in hac vita sine sapientiæ gubernaculo. *Ex Cent. 2. epist. 7.*

Ut lignum occulta teredo consumit: sic animam delimat paulatim & exedit ignavus affectus. *Ex Cent. 2. epist. 8.*

Ut oculi, ubi glaucoma obsidet, puriter non vident: non item mens, ubi affectus. *Ibid. epist. 97.*

Ut oculi, etsi agiles, supera & infera simul non aspiciunt; sic nec no-

noſtra mens dat ſe uno tempore ad diverſa. *Ex Cent. 2 ad Belg. epiſt. 16.*

Sicut terra interjecta, Luna lumen à Sole amittit: ſic animus obnubilatur interventu viliorum rerum. *Ex Cent. miſcell. epiſt. 49.*

Ut oculus, in quem humor illapſus eſt, parum clarè videt: ſic mens, in quam affectus *Ex Cent. ſing. ad Ital. & Hiſp. epiſt. 6.*

Ut Columna quæ recta ſtat, impoſito magis pondere firmatur: ſic altas rectaſque mentes oportet non cedere oneri, ſed obniti. *Ex lib. de Cruce, in præfat. ad ord. Brabantiæ.*

Ut is qui jaculari alium docet, ſatis habet manum oculoſque ejus dirigere ad certos quoſdam ſcopos: ille deinde arte ea utitur in quocunque loco aut intervallo: ſic

: animus, qui ſemel principia fir-
a firmiter hauſerit, facilè ad alia
anſferet, nec monitorem in ſin-
ulis requiret. *Ex libr. Politic. in-
ræfat. ad lectorem.*

Ut oculi, qui huc illuc flectun-
ur, intentè nihil vident: ſic mens
uæ avocatur. *Ex lib. 4. de Milit.
Rom. Dial. 5.*

Ut ii qui vincti & impediti ſunt,
membra habent ad uſum, nec utun-
tur: ſic mens, lingua, ſtylus, ad-
ſtricta ad morbi catenam. *Ex præ-
fat. Annalectorum.*

Sicut currus in præcipiti aut
declivi fune retinentur, & ſe ſiſtũt:
ſic animus debet, ubi quæ allube-
ſcunt aut invitant. *Ex Cent. 4. Mi-
ſcell. poſtuma, epiſt. 37.*

Ut in magnum Conventum
ac Panegyrim qui veniunt, partim

 emunt,

emunt, partim vendunt, honestissimi quique spectandi gratia fruuntur: sic animus ingenuus, & altæ originis suæ memor, non emit, vendit, agellos, pecudes, ædes, magistratus, sed caussas magni Conventus & quæ in eo, inquirit: Quis mundum hunc condidit? quis administrat? quæ illa mira in aëre, tonitru, fulmen, venti? qui in cœlo perennes & lucidi ignes? Mare cur vices suas fluendi refluendique habet? in terra quid est quod eam concutit & movet? &c. *Ex lib. 1. Physiolog. Dissert. 2.*

Sicut oculum non nisi oculus videt, sed in speculo: sic sese animus quodam reflexu. *Ibidem, lib. 3. Dissert. 3.*

Quemadmodum flamma non potest opprimi: nam circa id diffugit

t, quo urgetur: quemadmodum, r verbere aut ictu non læditur, ec ſcinditur quidem: ſic Animus, ui ex tenuiſſimo conſtat, depre-endi non poteſt, nec intra corpus ffligi: ſed beneficio ſubtilitatis ſuæ, er ipſa, quibus affligitur, erumpit. *bid. Differ. 11. Ex Seneca.*

Ut Solem ſæpè cum ſe explicu-t, alia nubes excipit & intercipit: ic fit menti humanæ. Quædam perrumpit, & clarè videt: ad alia caligat. *Ex lib. 4. de mil. Rom. Dial. 3.*

Præſens hoc quòd in lapſu eſt, præteritum quòd lapſum, futurum quod labetur, totum illud aſſidui motus agmen Animum complectitur. *Ibid. Differt. 19.*

Ut corporum quidam morbi certis temporibus interveniunt: ſic

morbus animorum eſt, ut diſputare & quæſtiunculis laſcivire homines malint, quàm piè vivere. *Ex lib. aduerſus dialogiſtam:*

Natura Contumax eſt humanus animus. *Ibid.*

Firmandus ita formanduſque hic animus, Ut quies nobis in turbis ſit, & pax inter media arma. *Ex Conſt. libr. 1. cap. 1.*

Audita mala leviùs ad animum accidunt, quàm viſa. *Ibidem.*

Mihi firmum plus mentem, quàm manus valere, plus induſtriam quàm omnes opes. *Ex Cent. Miſcell. epiſt. 94.*

Non verba, ſed pectus & vis mentis eſt, quæ diſertos facit. *Ibid. epiſt. 100.*

Compoſitæ mentis ſignum eſt poſſe

posse consistere & secum morari. *Ex Cent. 1. ad Belg. epist. 94.*

Bonus animus & sibi conscius, summum bonum est. *Ex Cent. 2. ad Belgas, epistola 85.*

Bona mens in omni lingua promit se & revelat. *Ex Cent. singulari ad German. & Gallos, epist. 22.*

Vera animi quies à Deo primùm, deinde à sapientia & literis est. *Ex lib. 1. epist. quæst.*

Mens hominis momento summa, ima, propinqua, dissita, permeat & pervadit. *Ex admirand. lib. 3. cap. 13.*

Alti æthereique animi, ut ipse æther, gaudent motu. *Ibidem. libr. 4. cap. 13.*

A corpore si æger sis, medicum non differas: mentis sanitas neglectui aut procrastinationi erit? *Ex Manud. lib. 1. Dissert. 1.*

Mens

Mens hominis copiosa & exu-
berans sit, sermo temperet & astri-
gat. *Ibid. differt. 15.*

Hic est magnus animus, qui
Deo tradit. *Ibid. lib. 2. Differt. 16.*

Beatus est qui bonam menten
& unà opes habet. *Ibid. Differt. 2.*

Poteſt ex casa vir magnus ex-
ire: poteſt & ex deformi humiliqu
corpusculo, formosus animus a
magnus, *Ibidem lib. 3. Differt. 17. E.*
Seneca.

Animus momento omnia per-
vadit, sideribus velocior, cogitatio-
ne velocior, temporibus velocior
Ex lib. 3. manud. Differ. 19.

Mali juris, mali moris ille,
quisquis aliam mentem nobis af-
finget ex sua mente. *Ex Cent. in præ-*
fat. ad Lect.

Attollit se magis erigitque ad al-
ta

ta iſte animus, cum liber & ſolutus videt ſuũ cœlum: quàm cum ædiũ aut urbium carceribus incluſus. *Ex Conſt. lib. 2. cap. 3.*

Ex animo puro ſive impuro, liquidum omne aut turbidum manat humanarum actionum. *Ex Cent. 1. epiſt. 40.*

ARTES & LITTERÆ.

SIcut Paris ille apud Homerum, è prælio profugus, cum Helena ſe oblectat: ſic plerique relictis ſtudiorũ ſerijs, voluptuaria ſectantur. *Ex Manud. ad Stoicam philoſ. lib. 1. Diſſert. 1.*

Sicut miles pugnæ per luſoria certamina ſe præparat: ſic nos Sapien-

tiæ per artes liberales debemus. *Ibidem, Differt. 2.*

Ut personæ histrionum, etsi pulchræ, usum non habent nisi faciei applices: sic Literæ per se inanes, Sapientiæ admovendæ sunt. Nam solitariæ illæ, quid nisi levem oblectatiunculam, aut otij deceptionẽ habent? *cujus errores* (ait Seneca) *minuẽt? cujus cupiditates prement? quẽ fortiorem, quem justiorem, quem liberaliorem facient. Ibidem Differt. 2.*

Quemadmodum ansæ humorem non continent, vasi tamen necessariæ sunt ad usum: sic de Litteris, Sapientiam non habent, sed conferunt ad habendum. *Ibidem.*

Ut ij quos antiquitas delectat, nõ solidas tantũ statuas, sed & avulsum crus, & fractum brachium capiuntur cernere: Idem nobis usu venit

in

in Literis. *Lib. 2. antiq. lect. cap. 4.* Habuit prisca illa & horridula ætas ut verba quædam propria, ita & scribendi peculiarem modum, quæ in libris antiquis & reconditis sincerè inventa, quid ni tanquam vetusta signa aut nummos miremur? *Ibid. lib. 1. c. 15.*

Ut ex studiis gaudium; sic studia ipsa proveniunt ex gaudio. *Ibid.*

Ut vinum non desinit esse vinum, si aquæ in eo aliqua pars; sic doctorum libri adprobi, si labeculæ interspársæ aut errores. *Ex lib. de pronunt.*

Ut stirpe arbores, fundamento ædes: sic literariis elementis ardua doctrinarum nixa, sed ut ista latent, sic etiam illa. *Ibid.*

Sicut bonus architectus & novas domos parat, & veteres reparat, utrum-

utrumque cum laude: ſimile Literator vel Criticus. *In Diſpunct. not. eod. Mirand.*

Sicut floribus alii ad odorem aut adſpectum utuntur tantum, apes etiam ad mellificium: ſic ſedulæ mentes debent in fructum & uſum traducere ſtudia hæc literarum. *Ex Cent. 4. Miſcell. poſt. epiſtol. 31.*

Languet jam optimarum rerum artiumque amor, ut ipſæ res optimæ: & quidlibet in pretio magis eſt, quàm quod pretio nullo. *Ibid.*

Ut enim fruges non bonitas ſoli tantum gignit, ſed cœli Soliſq; fotus & temperies educit atque elicit: ſic ingenia & artes, non à naturæ tantum velut ſolo alenda, ſed procerum benignitate, & velut cœ-

leſti

lesti aurâ fovenda atq; attollenda sunt. *Ibidem. epist. 73.*

Ut aqua maris dulcior in imo est, quàm in summo: sic suaviora studiosis erunt liberalium artium studia, cùm penetraverint. *Ex præfat. ad Tacitum.*

Ut arbores quædam fructum non ferunt, nisi aliis velut maribus adsitæ: sic Literæ nisi cum virili sapientiæ robore conjunctæ. *Ex libr. 2. de Constant. cap. 4.*

Literis & doctrinæ laus & Fama est, præmia rara. *Ex Cent. singul. ad Ital. & Hispp. epist. 45.*

Artes non scientiam solùm, sed prudentiam, imò & sapientiam donant: *Ibidem, epist. 54.*

Serius & fortis amor delectatur quidem fomentis literarum, sed & sine iis vivit. *Ex Cent. 2. epist. 72.*

Literas summum solatium & utilissimum instrumentum censere licet humanæ vitæ. *Ex Cent. 1. ad Belg. epist. 39.*

Scientia literarum, non modo nihil nocet religioni atque justitiæ, sed etiam prodest plurimum: si iis, qui eas didicerit, sit virtutibus instructior, & veritate sapientior. *Contra Dialog.*

Artes non ornamenta solum Reipub. sunt, sed etiam auxilia & fulcra. Tollantur, quid nisi squallor & tenebræ occupant, & ferox quædam, aut ut verius dicam, ferina vita? *Ex lib. de Cruce, in præfat. ad Brab. Ord.*

Artes pacem dirigunt, bellū dirimunt: vitia virtutesque premunt, aut excitant, testes temporum, arbitræ meritorum. *Ibid.*

Li-

Liberalium artium confectatio molestos, verbosos, intempestivos, sibi placentes facit: & ideò non discentes necessaria, quia superva- cua didicerunt. *Ex Seneca, Differt. 1. Manud. ad Stoicam Philos.*

Nemo artem profiteatur, quam non didicerit. *Ex. lib 5. de milit. Rom. Dialog. 20.*

Vera animi quies à Deo primùm, deinde à sapientia & literis est. *Ex lib. 1. Epist. quæst.*

Hodie nullus honos artibus, à quibus verus omnis honos. *De mil. Rom. lib. 2.*

Sapientiæ præparare ingenia nostra literæ debent. *Ex Const. lib. 1. cap. 4.*

Literaria hæc vita & otiosa tranquillitas, quid non habet commodi? *Ex Cent. 1. epist. 12.*

Literæ magnum in paranda virtute adjumentum, vel in parata ornamentum. *Ibid. epistol. 16.*

Pax mater artium. *Ex Cent. sing. ad Germ. & Gallos, epistola 96.*

Providentia Dei per gentes ætatesque spargit artium flores, & magnum hunc mundi hortum, velut per areolas variè colit. *Ex ipsa notarum dispunct. Mirandulani codicis.*

Doctrinæ aut literarum studia quò eant, videmus: in terras certè alias: aut fortassis eò denique, quo olim Astræa. *Ex cent. Miscell. epist. 64.*

AVARITIA.

MUlti res suas agunt, & augent communium prætextu. *Ex Cent. miscell. epist. 37.*

Fines habendi nobis ponamus, & quod Naturæ satis est etiam cu-

cupiditati. *Ex Cent. Miscell. epistola 41.*

Duæ pestes humani generis Ambitio & Avaritia. *Ibid. epist. 49.*

Jasones jam multos videmus, qui palam ad Colchos & aureum vellus eunt. *Ibid. epist. 78.*

Ut trutina in eam partem vergit, in qua plus ponderis: sic perfidi in eam, ubi plus æris. *Ex Cent. 1. epistol. 44.*

Ambitio aut Avaritia multa regna & oppida evertit. *Ibid.*

Ambitio & Avaritia sæpè velatur Religionis mantello: *Contra Dialog.*

AVLA

Thomas Felix Ecclesiast.

AULA.

MAre qui intrat & navigat, fluctus exspectat: qui Aulam, motus. *Ex Cent. 4. Miscell. post. epist. 33.*

Sub malis virtus odio est; & qui grati aptique Aulæ esse volunt, ejurant probitatem. *Ex Comment. in C. Plinij Panegyr.*

Quicquid humani generis floris est, habere curiam decet. *Ex Admirand. lib. 4. cap. 2.*

BELLUM vide MILITIA.

BENEFICIA vide MUNERA.

BONITAS.

UT radij Solis in ſordes & caligantia loca conjecti illuſtrant, non inquinantur: ſic bonis inter feros ſqualenteſque animos reſplendent nihilominus vera virtutis ſuæ laude. *Ex lib. Saturn. in præfat.*

Ut aqua in ligno aut levi lapide facilè ducentis digitos ſequitur: ſic boni preces bonorum. *Ex lib. 4. de mil. Rom. Dial. 8.*

Culpare non potes aliquid malum aut acerbum in eo & ab eo, qui Bonitas & Benignitas totus. *Ex Cent. 1. epiſt. 61.*

CALUMNIA.

UT Sarpedon ille apud Homerum, haſtâ petens Patroclum, equum eius jugalem interfecit: ſic calumniatores generoſum pectus non tangunt, licet quandoque impetum & velut ardorem illum animi, quò ad honeſta vehebatur, proſternant. *Ex Cent. Miſcell. epiſt. 36.*

Ut corporibus in præceps jactis nullum ultrà ſui arbitrium eſt, nec eunt ſed feruntur: ſic calumniator qui ſemel ad calumniandum conviciandumque ſe projecit, abit extra omnem honeſti metam. *Ex lib. de una relig.*

Ut ſcopulus aſſilientes undas ſine motu ullo ſuo frangit: ſic nos Convitiatores ſine acerbitate ulla aut ira. *Ibid.*

Ut

Ut tela quædam in cœlum emiſ-
, ire eò videntur, non eunt: ſic
alitioſorum calumniæ bonos nõ
ngunt *Ibid.*

Ut ignis paleam exurit, aurum
ro nitidius reddit: ſic calumniæ
inum aut vacuum abſumunt, ve-
i virtute gravem illuſtrant. *Ex re-
ctiuncula cuiusdam Batavi.*

Ut in navi nemo vectorem ferat
ui nautas moneat identidem aut
ulpet, ipſe interea imperitus ma-
um non dicam clavo admovere,
d remo. Ita merito importuna no-
is & moleſta vaſcula hæc inania?
De Calumniatoribus loquitur) quæ
naximè tinniant, & liquoris mi-
iimum habent. *Ex orat. de Calumn.*

Ut convallium ille ſonus, quem
Echo dicimus, pro una voce acce-

pta, duos tresq; reddit: sic Calumniator geminat visa & audita. *Ibid.*

Quod medici de cucurbitis dicunt, quas corpori affigunt non nisi pravum eas vitiosumq; sanguinem educere: verius de Calumniatore ego, qui adtrahit ad se non nisi mala. *Ibid.*

Sicut araneæ casses & filamenta mira arte è suo corpore gignunt, sic Calumniator fraudium arguto laqueos suopte ingenio nectit. *Ibid.*

Athletæ in cursu, non eos respiciunt quos reliquerunt, sed intendunt saltem in priores: sic Calumnia dirigitur in meliores. *Ibid.*

In ludis olim & arenâ observatum fuit, tauros purpura & rubore maximè concitari, qui tamen pulcherrimi sunt colorum: similiter in Calumniatorib⁹ licet dicas, quorum

um virus provocat ipſa virtꝰ. *Ibid.*

Vt fulminis ſubtilis illa vis o-
nnia pervadit: ſic Calumnia quã-
is ſepoſita & clauſa perurit. *Ibid.*

Tempeſtatem nobis nubes de-
untiant, incendium fumus, ho-
tem explorator: at ſubita & im-
roviſa pernicies eſt à Calumnian-
e. *Ibid.*

Vt ſcorpium, ſi manu teneas,
udere pauliſper videtur, mox ferit
e obliquâ caudâ: tale imò amplius
n Calumniatore eſt, à quo cùm
ædi nihil timeas, jam læſit. *Ibid.*

Vt ii qui ruere ædificia volunt,
columnas primò ſubtrahunt: ſic
Calumnia cui perdere humanum
genus libido ſit, perdit eos, quibus
innixus publicus hic ſtatus. *Ibid.*

Vt locis lævibus & politis ægrè
ſordidũ aliquid adhæreſcit: ſic ma-

ledictum sedem vix invenit in vita puriore. *Ibid.*

Ut bonus & animosus miles l via & circa galeas crepitantia tela contemnit: sic vir robustus & s piens dicteria. *Ibid.*

Ut in via, si canis aut equus l to me adspergat, non excandesc statim, & vicissim in illum regere sed potius me purgo: ita cum C lumniatoribus faciendum, & p caniculis aut equuleis habendi, q non judicio, sed impetu & prot via lædunt. *Ibid.*

Ut ferrum ignitum tangere si noxa non est; non item assister amburentibus hisce linguis. *Ibid.*

Morbo calumniæ id quoqu proprium, ut si in alienos dicere n hil habeant, in suos dicant, atqu adeo in sese. Ut in longa fame, co-

po

ora nostra alimento defecta, psa se depascuntur: simile evenit n istis. *Ibidem.*

Calumnia in occasione apud udientes valet, tempore infirmatur. *Ex Demosth. Cent. 2. ad Belg. epist. 6.*

Solet hoc evenire ut miseriæ maledicentia plerumque sit adjuncta. *Ibid. Epist. 5.*

Nihil magis crebrum inter litteratos, quam digladiari & conviciari. *Ex Cent. singul. ad Germ. & Gall. epistol. 10.*

Princeps qui calumniatores non castigat, irritat. *Cent. ad Germanos & Gallos, epistola 68.*

Calumniam vitare melius, quàm deprecari. *Ex Cent. Miscell. epist. 1.*

Nihil quidquam tam probè aut providè dici potest, quod non

vellicare malignitas possit. *Ex lib de una relig.*

Æquo animo audienda sun imperitorum convitia, & ad honesta vadenti contemnendus est ist contemptus. *Ibidem.*

Prima scintilla & fomes Calumniæ otium est: nec unquam au vacabit aut lubebit in alienas re inquirere, quem suæ distinebunt *Ex orat. de Calumnia.*

In rebus divinis & religioni Calumnia invenit jam quod exagitet, per quod nos, imò Deum lædat. *Ibid.*

Quidquid fraudium, oppressionum, scelerum usquam aut umquam in aulis fuit, id manavit a Calumnia. *Ibid.*

Orbem terræ Calumnia inundavit; hæret & habitat in pessima hujus

ujus naturæ medullis; nec jam in-
r culpas censetur, sed mores. *Ibid.*
Architecti Calumniæ præcipui
quasi parentes sunt, Mendacium
Invidia: Curiositas autem nu-
rix. *Ibid.*

CASTITAS & TEMPERANTIA.

VT athletis olim, munimenta quædam aurium apponi mos (ἀμφωτίδας vocabant) ad vitandos ctus: sic firmum aurium velamentum contra amatoria vulnera, *Amatorium nil audire. Ex Cen. 1. epist. 22.*

Vt egregius pictor vultum speciosum effingit: sic Pudicitia celsius

consurgentem vitam exornat. *Ex exemp. & mon. polit. c. 16. lib. 2.*

In peregrinatione tria observanda, frons aperta, lingva parca, mens clausa. Animus externo nulli pateat, & velut in theca clausum eum habeas, dũ redeas notos ad animos & verè amicos. Oculos claude, & averte longè ab illecebroso adspectu. Aures etiam muni, contra omnes non venereos solùm sed paullò magis venustos sermones; ii sunt qui titillant, qui excitant: & ut cupere ab aspectu est, sic velle ab auditu. *Ex Cent. 1. Epist. 22.*

Castitatis proprium est alta & seria cogitare. *Ex mon. & exemp cap. 16.*

Castitas sedem & basim in pudore habet. *Ex Cent. 3. ad Belg. epistola 40.*

CLA-

CLADES vide ADVERSITAS.

COELUM.

UT athletæ iu ſtadio oculos ad metam & bravium intendunt: ſic noſtra mens debet ad cœlum, & æternam illam palmam. *Ex Cent. ſingul. ad Germ. & Gallos, epiſt. 5.*

Cœlum vera homini germanaque patria eſt, ad quam aſpiremus, ut cum Anaxagora ex animo poſſimus dicere fatuo huic vulgo quærenti, *Nihil tibi curæ patria eſt*? Mihi verò illa patria, & digitum mentemque in æthera intendamus. *Ex lib. 1. de Conſt. c. 11.*

Quis non dicam linguâ efferat, ſed mente felicitatem capiat, ubi regnum eſt Divinitas, & lex Cari-

tas, & modus Æternitas? Vbi vita non nisi gaudium, & sensus omnis in Deo defixus, in consortium felicitatis ejus transit? *Ex Cent. 5. miscell. epist. 27.*

CONSORTIUM BONVM ET PRAVVM.

UT flumina per se dulcia, cùm in mare venerint, salescunt: sic homines haud mali, ex agris in urbem redacti, tactu inquinantur & mixtione. *Ex Cent. 1. epist. 8.*

Pestes animorum sodales mali. *Ibid.*

Rosis suæ spinæ adhærent, atq; illas legere licet, & ab his non lædi. *Ex Cent. singul. ad Ital. & Hispp. epist. 75.*

Nulla res magis animis honesta induit,

induit, dubiosq; & in pravum inclinantes revocat ad rectum, quàm bonorum virorum conversatio. Paulatim enim descendit in pectora, & vim præceptorum obtinet, frequenter audiri, aspici frequenter. Occursus me hercule ipse Sapientum juvat: & est aliquid, quod ex magno viro vel TACENTE proficias. Quid? imò juvabit ille vel ipse cogitatus. Nam & Senecæ hoc monitum admitte: Aliquis vir bonus eligendus est, ac semper ante oculos habendus, ut sic tanquam illo spectante vivamus, & omnia tanquam illo vidente faciamus. *Ex lib. 3. Manud. ad Stoicam philos. Dissert. 24.*

CONSCIENTIA.

UT histriones qui Regum Principumque personam agunt, veste, gestu, sermone similes, introrsum nihil eorum habent: sic iste apparebit, qui conscientiam non habet. *Ex Cent. 2. ad Belgas, ep. 39.*

Ut cruciarij Romano ritu crucem suam ferebant, ipsi ab eâ mox ferendi: sic impiis omnibus conscientiæ crucem DEUS imposuit, in qua pœnas luant priusquam luant. *Ex Constant. libr. 1. cap. 14.*

Interno judice si probus audias, nil addent aut dement tibi malorũ sermones. *Ex Cent. 1 epist. 87.*

Bonus animus & sibi conscius, summum bonum est. *Ex Cent. 2. ad Belg. epist. 85.*

Mali conscientia suggerente, sciunt,

ciunt malos de se sermones esse. Quid boni? bonos. *Ex Commen. in C. Plinij Panegyr.*

CONSTANTIA.

UT Ulysses donec Leucothea velum ei supposuit, natat nigrũ pontum: sic Philosophiæ aut artiũ bonarum candidati, hoc vitæ salum, donec pectus eis præcinxerit candida illa diva Constantia. *Ex Cent. 1. epi. 12.*

Ut miles si cecidit, surgit alacrior, & animos irasque sumit à casu: idẽ nobis sit, & constanter pergamus ad illum Tranquillitatis internæ portum, qui verè efficit beatos. *Ibidem. epist. 19.*

Ut columna, quæ recta stat, imposito magis pondere firmatur: sic

altas rectasque mentes oportet, non cedere oneri, sed obniti. *Ex præfat. in lib. de Cruce.*

Non ut pulvis aut paleæ ab omni vento, sic nos rapi à perturbatione debemus: sed hanc coërcere, & animum pondere illo rationis & sapientiæ stabilire. *Ex Cent. miscell. epist. 93.*

Constantia est rectum & immotum animi robur, non elati externis aut fortuitis, non depressi. *Ex lib. 1. de Const. cap. 4.*

Constantiæ vera mater, Patientia & demissio animi est. *Ibid.*

Lenitas & Constantia maximè illustria sydera sunt in choro virtutum. *Ex præf. ad militiam Romanam.*

Fluctuatio & timor abijcienda sunt: genus vitæ sumendum & in sumpto firmiter hærêdum. *Ex Cent. 1. ad Belg. Epist. 38.*

Tiro aliquis miles ad primum vulnus collabitur, veteranus sine motu sanguinem suum spectat. *Ex Cent. 5. miscell. epist. 68.*

Maximum judicium est malæ mentis fluctuatio, & inter simulationem virtutum amoremque vitiorum, assidua jactatio.

Profice igitur, & ante omnia hoc cura, ut CONSTES TIBI.

Quoties experiri voles, an aliquid actum sit, observa an eadem velis hodie quæ heri. Mutatio voluntatis indicat animum natare alibi, atque alibi apparere, prout tulit ventus. Non vagatur quod est fixum & fundatum. *Ex Seneca & lib. 2. man. ad Stoicam Philos. Dissert. 15.*

CON-

CONTEMPTU RERUM TERRENARUM.

UT ij qui cum Rege aut Princip in aula verſantur, viliores r hominesque faſtidiunt: ſic qui animum ad divina applicant, tenui hæc & humana. *Ex Cent. 2. ad Belg epiſt. 2.*

Falſa gemmula puero aut ruſticulo poteſt imponere, gemmari mangoni nunquam: tale eſt in humanis. *Ibid.*

Ut flores quoſdam eſſe ſcimus qui non niſi ad Solem ſeſe vertunt ſic nos mentem à turbidis avertamus, vel ad divina, vel ad amœna *Ibid. epiſt. 11.*

Ut in ſcæna partes qui peregit perſonam veſtemque ponit, & li-

bens

bens domum abit: ſic noſter hic animus à temporario theatro, in æthiream illam ſedem. *Ib. epiſt. 69.*

Sicut Ulyſſes ille blandientes, ſed inſidiantes ſcopulos, ſurdâ aure præterveхit, oculos tantum habuit apertos: ſic multa nobis in hac vita obiter videnda tantùm ſunt, non in aures, minus in animum admittenda. *Ex Cent. ſingul. ad Germ. & Gallos, epiſtola 48.*

Sicut Solem iſtum aſſiduè vel nubes aliqua ſubducit, vel nox condit: talis omnis hic ſplendor & felicitas, rapitur, aut evaneſcit. *in præf. ad lib. de mag. Rom.*

Humiles & plebejæ animæ domi reſident & adfixæ ſunt ſuæ terræ: illa divinior eſt, quæ cœlum imitatur & gaudet motu. *Ex Cent. 1 ep. 22.*

Humana omnia nil niſi jactationes

nes & fluctus, in quibus nihil firmum, nisi ad anchoram ea allige verae Pietatis. *Ibid. epist. 52.*

Nihil hominis tam proprium quàm erigi & spectare alta, id est quae ad aethercam partem pertinent coelitus immissam nobis mentem. *Ex Cent. 2. epist. 7.*

Incerta sunt omnia rerum humanarũ. *Ex Cent. 2. ad Belg. epist. 28.*

Nihil liquidi in rebus humanis: in alto hoc erit. *Ex Cent. sing. ad Italos & Hispp. epistola 82.*

Quid sumus nos omnes, qui aliquid esse videmur? homulli, & in quibus aethereae illius partis aliquid emicat fortasse, sed non sine adjuncta terrenâ sua faece. Itaque caligo, haesitatio, error, agnata sunt nobis: & nihil tam eximium ab homine ex-

eximio in quo non ea deprehendas. *Ibid. epist. 23.*

Assyrij, Persæ, Græci, Romani, quid nunc, aut ubi sunt? abierunt. Ubi supra fidem cumulatæ opes? defluxerunt. Ubi cœlo certantia opera? non apparent. *Ibidem.*

Heu res mortalium vel maximorum parvæ! heu validissimorum instabiles! imo omnia illa somnium, umbra, nihil, si cum Æterno & Æternitate comparentur. *Ex præf. in admir. Rom.*

Terra pænè est nihilum, universi comparatione, & velut punctum. O miseri cœlum adspicite, & in terram despicite! Punctum est illud, in quo navigatis, in quo bellatis, in quo regna disponitis. *Ex lib. 2. Physiol. Stoic. Dissert. 18.*

COR-

CORPUS vide ANIMA.

CORRECTOR vide TYPOGRAPHIA.

CRITICA.

VT pictura idoneo loco posita lumen suum accipit: sic observationes Criticæ illustrantur collatæ ad libros. *In præfat. ad epist. quæst.*

Qui aberravit ab itinere, quærit compendio ad viam duci, non per amœna loca circumagi: idem in Critico scribendi genere est, necessario potius, quàm pulchro. *Ex lib. 5. epist. 26. Epist. quæst.*

Sicut vinitori scopus est, in vindemiando obvios & grandiores racemos legere fraudi nō est minores aut la-

latentes transisse: de Criticis idem arbitremur. Ex *dispunct. notar. Mirand. codicis.*

Qui putat se in antiquis, & ævo obscuris, æginæ semper æquilibrio ferri; errat, & non Varro ipse fecit in alienis scriptis, doctior tamen illis ipsis qui scripserunt. Multum est legisse, inquisivisse; plus rectam judicii normam attulisse; sed tojudicii normam attulisse; sed totum attigisse. Quod Fortunæ aliquando est, non doctrinæ. Ex *Cent. miscell epist. 96.*

Critica utilissima & saluberrima est, si modicè adhibetur & modestè. Ex *libr. 2 de mil. Rom. Dialog. 2.*

Nimia jam cura an curiositate peccatur à plerisque Criticorum, qui omnia antiqua auidè scrutantur, & in maris illo fundo pænè dicam arenas. Ah! quis fructus est? vita

vita & mores præeant, tum prudentia, sed & elegantia quædam accedat: tum ultima hæc cum modo.

--- *non fuit unquam*
Omnibus in rebus gnarum unum esse
atque scientem.

Veri Critici sol & sal sunt literarum. Neque mel ideò insuave, quia ægris sic videtur, nec isti inutiles, quia aliquibus parum sanis tales videntur. *Ex ipsa Notarr. dispu. ad Codicem Mirand. Codicis.*

Si quis agrum nostrum stantem sentibus deruncinet, beneficium conferre censebitur: non conferẽt ij, qui à vitiis monumenta nostra purgant, quibus solis vivimus? *Ex Sat. Menip. 6.*

CRUX

CRUX vide ADVERSITAS.

CUPIDITAS.

UT in corpore ægro & corrupto, quidquid infertura,limentum est morbi, atque abit in noxam: sic in homine, qui internum illud non depuravit pectus, scilicet fontem & originem cupiditatum. *Ex Cent. 1. epist. 40.*

Fines habendi nobis ponamus, & quod Naturæ satis est, etiam cupiditati. *Ex Cent. miscell. epist. 41.*

CURIOSITAS.

VT papiliones & minuta quædam animalcula vespere lucernæ lumen identidem circumvolitant donec amburantur: sic vaga mens per curiosam curam lascivit circa arcanam mysteriorum flammam. Ex *lib. 2. de Constant. cap. 12.*

Ut ii qui in Solem acrius defigunt oculos, eos amittunt: sic mẽtis omne lumen, qui eam intendunt in arcana Dei. *Ibid. cap. 17.*

Ut pædidum ac membrum scabiosum fricari semper vult: sic Curiositas sermonibus, & præsertim asperis malisque assiduè scabi. Nec aures solùm hujus prurientes & avidæ, sed acres quoque & acuti oculi. Ex *Orat. de Calumnia.*

Tolle

Tolle Curiositatem à Calum-
a,quid poterit? imbecilla,jejuna,
cua sedebit: & quæ nocere velit,
tiùs, quàm possit. Nam hæc est
æ materiem suppeditat, quæ do-
i nunquam, foris semper, imò in
ris habitat,omnium ædes,omni-
n animos penetrat; vigil assiduè
sine somnio. *Ibid.*

Curiosi in religione sunt mali.
ontra dialogistam.

Miremur reconditam Sapien-
æ vim, non rimemur. *Ex lib. 2. de*
onst. cap. 7.

Odi ego curiosulos, qui etiam
n illa (divina) penetrant, id est,
ygantæo periculo in cœlum scan-
unt. *Ex præf. ad lect. in Divam*
Hallens.

DELECTATIO,
Vide, VOLUPTAS.

DEUS & PROVIDENTIA.

VT heliotropium & flores q dam ingenio ſuo ſemper ad lem: ſic Ratio ad Deum obverſa originem ſui. *Ex libr. 1. de Co cap. 5.*

Ut fluvii quidam per media ria tranſire dicuntur, & ſervat ſuam undam: ſic qui ſoli D ſubjiciuntur, per tumultus circu fuſos, nullam trahunt ſalſedin ex hoc pelago mœrorum. *Ibid.c.*

Miles in caſtris audito viæ ſig vaſa colligit, audito pugnæ de nit, animo, oculis, auribus para ad omne Imperium & intent

id

iem nobis ſit, & in hac militia, quamur alacres & pleno gradu uocunq; vocantem Imperatorem x *libr. 1. de Conſt. cap. 14.*

Sicut ſupremum illud cœlum feriores omnes orbes ita ſecum ucit, ut proprium eorum motum on abrumpat aut ſiſtat: ſic Deus iti impetu humana omnia trahit, d peculiarem cujuſque vim aut otionem non tollit. *Ibid. cap 20.*

Ut in exercitu varii adfectus ilitum ſunt, & hunc præda incit, hunc gloria, illum odium, omnes tamen pro victoria & Principe pugnant: ſic omnes omnium voluntates bonæ malæq; Deo militant, & inter varios fines veniunt amen ad hunc finium finem. *Ibidem, lib. 2. cap. 7.*

Ut periti venatores canem nc
ſinunt aberrare, ſed inſiſtere u
feræ: ſic Deus nos illa ſui verbi v
ſtigia tantum vult premere quæ
gnavit. *Ibid. cap. 12.*

Ut ii qui in Solem acrius de
gunt oculos, eos amittunt:
mentis omne lumen, qui eam i
tendunt in arcana Dei. *Ibid. cap.*

Ut gubernator in magna na
flectit & regit omnia parvo mot
ita ipſe mundi ille rector Deu
machinam hanc quatit & move
ipſe inconcuſſus. *Ex præfat. in l.*
de mil. Rom.

Sicut unus in ſuperis Deus e
qui machinam hanc totam mod
ratur & temperat: ſic in terris vel
Curatores & Vicarios quoſdam
ſuos conſtituit, qui in partibus
eam tueantur & adminiſtrent. At

horu

orum quosdam crescere voluit in magnas opes, copias, opera: quid nisi in imagine ostendens cœlestem illam & fine sine ac modo potentiam, quam ipse habet, & per rivulos ac canales illos deducit? Ut igitur cœlum & micantia illa astra cùm intuemur, ab iis ad puram, primam, & inaccessam quandam lucem ducimur: sic ab humana ista magnitudine, ad auctorem illius & fontem DEVM. *Ibidem.*

Vt pueris parentes multa præter votum imponunt, idque tutelæ aut salutis caussa: sic Deus nobis. *Ex 1. Cent. epist. 61.*

Vt gubernator fluctus assilientes negligit, manum in clavo habet, oculos in astris: sic nos oportet, quod benè agimus agere, & mentem ad Deum referre. *Ex Cent.*

ad Italos & Hispp. epistola 2.

Ut Solem deficientem non
rectè, sed in aquis intuemur:
Deum in operibus. *Ex notis ad P*
litica, cap. 2.

Bona mens sine Deo nulla
Ex libro 1. de Const. cap. 5.

Sol, Luna, sidera, elementa
omnia hæc sæcla animantum
rent non invita & obaudiunt
premæ illi legi: nobilissimum
rum homo, solus in conditor
suum calces jacet ac resistit. *Ib*
cap. 14.

Ridemus, si is qui cymbam
rupem adligavit, & funem idemi-
dem trahat, rupem ad se accede
censeat, cùm ipse ad illam: & n
major nostra stultitia est, qui ad ru-
pem illam æternæ Providentiæ ne-
xi, trahendo & reluctando volum

[qu]am nobis obsequi nõ nos ipsi? *Ibid.*

Deus omnium rerum est auctor [e]t actor, æterna & provida mens, [q]uæ cœlorum perennes orbes, quæ [si]derum inæquales cursus, quæ ele[m]entorũ alternas vices, quæ deniq; [o]mnes res superas, inferas, tẽperat, [m]oderatur, gubernat. Spargit quo[q]uoversum æterna illa lux suos ra[d]ios, & uno eodemq;, ut ita dicam, [i]ctu sive nictu, sinus omnes & abys[s]os penetrat cœli, terræ, maris, nec præest solum divinitas hæc rebus omnibus, sed interest, imò inest, res omnes inspicit; adit, cognoscit; & cognitas immotâ quadam & ignotâ nobis serie dirigit ac gubernat. *Ibidem, cap. 13.*

Vigilat semper divinus ille oculus: & cùm dormire eum censes, connivet. *Ibid. lib. 2. cap. 15.*

Quis ei imponat qui extern & interna pariter rimatur? qui corpus videt & mentem? qui linguas & fibras, aperta denique operta? *Ibid. cap. 16.*

Tam provida DEI benignitas est, ut illam ipsam noxam in salutem nostram vertat, & peccatum in bonum. *Ibid. cap. 7.*

Æquum est ut homini placeat quidquid placet Deo. *Ibid. lib. cap. 14.*

Providentia divina per gentes ætatesque spargit artium flores, & magnum hunc mundi hortum velut per areolas, variè colit. *E. Dispunct. not. Cod. Mirand.*

Solus DEVS omniscius & expers erroris: hominum quidquid est, opinantur, vacillant, errant *Ex lib. de una relig.*

DEVS

DEVS pio clypeus & tector. *Ibid.*

DEVS nostros sensus rimatur, & verba nostra velut in auraria trutina pendit. *Ibid.*

Divinum numen omni modo, omni tempore juxta leges patrias colendum à Regibus & Principibus, & ut alii colant, efficiant. *Ibid.*

O vera, ô firma libertas servire Deo! *Ex lib. 3. Dissert. 12. manud. ad Stoic. Philos.*

Providentia pelagus est, & cymbulam ingenii si immittis, fluctuabit aut merget. *Ex lib. 1. Diss. 13. Physiol. Stoicor.*

Divina nos admonet PROVIDENTIA, *non res insipienter vituperare; sed utilitatem rerum diligenter inquirere: & ubi nostrum ingeniũ vel infirmitas deficit, ibi credere*

occulta: ſicut alia, quæ vix potuim[us] invenire. Atque hæc ipſa aut humil[i]tatis exercitatio eſt, atque elation[is] attritio. Quid vis ô homo? ſtupo[rem] rem tuum divinæ Sapientiæ oppo[nere] nere? quidquid non capis, carper[e?] Demitte & inclina te potius: [&] ſcito arcana hæc naturæ adyt[a] magno illi Pontifici adeunda tan[tum], tum, fortaſſe minoribus etiam ſa[cer]cerdotibus, id eſt, Geniis, hau[d] ſemper aperta. *Ibidem, Ex Augu[st.] 11. li. de Civit. Dei, cap. 22.*

Nemo ſe, ſine Deo, novit; & i[p]ſe Deum. *Ibidem, libr. 3. Diſſert. 3.*

Culpare non potes aliquid ma[]lum aut acerbum, in eo & ab eo, qu[i] Bonitas & Benignitas totus. *E[p.] Cent. 1. epiſtol. 61.*

DEO curæ & amori ſumus ma[]gis, quàm nos nobis. *Ibid.*

DEU

DEUS non deserit suos, sed abducit à loco ut ad meliorem reducat, & objicit sæpè non sperata. *Ex Cent. 2. epistol. 87.*

DEUS ille optimus, optima sæpè ad se trahit. *Ex Cent. miscellan. epistol. 29.*

Triumphat in Providentiæ curru æternus ille Rector, & nos sequimur, liberi ac velut milites ejus, si volentes; captivi ac servi, si nolentes. *Ex Cent. 3. ad Belg. epist. 19.*

Quod DEUS vult, velimus: quò ducit, eamus. *Ibidem, epist. 51.*

Heu, quanta quies, Deo se dare, ab eo pendêre, decreta ejus sine murmure exsequi & subire! *Ex Cent. ad German. & Gallos, epist. 25.*

DELECTATIO, Vide, VOLVPTAS.

DOCTORES, Vide, SCRIPTORES.

DOLOR.

VT amantes in domina sua, nũquam non inveniunt, cur eximia ea ante omnes: sic dolentes in suo luctu. *Ex Constant. lib. 2. cap. 2*[...]

Vt labor cum pluribus communicatus levior fit: sic itidem dolor. *Ibid cap. 26.*

Vt imbecilli malique oculi nota est, lippire ad conspectum lippientis: sic animi, dolere viso dolente. *Ibid. li. 1. cap. 12.*

Vt serenitas nautis gratior in tépestate advenit: sic lugenti amic[...]

amicus

amicus. *Ex Cent. 1. epist. 61. Ex Euripide.*

Ut fumus & caligo, quamvis crassa, cùm sublata est, dissipatur & spargitur: sic dolor omnis cùm mens ad supera fertur & æterna. *Ex Cent. 1. ad Belg. epist. 5.*

Ut flumen in rivos plures sparsum minuitur; sic noster dolor, communicatus cum aliis, levior minorque fit. *Ex Cent. 2. ad Belgas, epistola 28.*

Non longè à miseria est, quisquis miseratur. *Ex Const. lib. 1. cap. 12.*

Non frangitur sapiens doloribus corporis, nec vexatur incommodis. *Ex Manud. lib. 3. Dissert. 6.*

FABULÆ.

VT in vite ſub foliorum palmitumque umbris pulcherrimæ ſæpè vuæ occultantur: ſic ſub fabularum delectamentis, &, ut ſic dicam, pampinis, reperiuntur crebro purpurei rerum fructus. *Ex Electis, in præfat. ad Douzam & Hautenum.*

FAMA.

SIcut gloriam mercedem boni operis habere boni non debent: ita poſſunt comitem, & hic in terris, eo velut melle temperare, quod in virtute eſt amarum. Dico gloriam, id eſt, teſtimonium bonorum. Nam vulgi famam & auram tantùm quis ſapiens captat? *Ex Cent. ſingul. ad Ital. & Hiſp. epiſt. 51.*

Vt flamma firmior non surrexit unquam sine fumo: sic nec Fama sine nube aliquâ livoris. *Ex Cent. 1. ad Belg. epistol. 14.*

Vt stellæ in cœlo per ipsas tenebras fulgent: sic bonorum fama per obstantes calumniantium nubes. *Ex Cen. 2. ad Belg. epist. 11.*

Vt pueri nuces, talos, trochos affectant atque æstimant: ita nos honores, opes, Famam, quid, nisi lusus? *Ex lib. 2. Disser. 1. ad Stoic. Philos.*

Vt Sol in aurora tenuior assurgit & inclarescit: sic ex virtute & meritis Fama cum ævo ipso augetur & crescit. *Ex monit. & exempl. polit. cap. 18.*

Nec flamma ulla magna sine fumo solet surgere: nec sine calumnia

nia Fama. *Ex opere Critico, lib. 5 epist. 14.*

Ita res est, ubi melior fama surgit, adhæret statim altera: & ignavi & ignoti, tantũ ab ea immunes. *Ex Cent. sing. ad Ital. & Hispp. epist. 26*

In gratia & fama esse velle hominum, homini est insitum: sed magis apud illustres, & eos qui utramque suo merito habent. *Ibidem Epistola 51.*

Qui in publica aliqua fama sumus, aut utramque excipere debemus, aut nullam: & satis, si melior præponderet. *Ibidem, epist. 81.*

Perit in flore calumnia, & in Famæ temple non dedicantur improba & petulca monumenta. *Ex Cent. 2. ad Belg. epist. 6.*

Ut simus, etiam cùm non sumus, & ut bona fama mortuis nobis superſit,

erſit, pendet ab Induſtria noſtra. *Ibid. epiſt. 6.*

Deus dat metas ingeniis, quò & quatenus currant: & idem in Fama. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 38.*

Famam bonam omnes boni volumus: ſi crevit, & latè ſe ſparſit, pondus ut tueare adfert, & illi non tibi tantum vivis. *Ibid. epiſt. 49.*

Famæ & fidei damna majora ſunt, quàm quæ æſtimari queant. *Ex Cent. ad Germ. & Gall. epiſt. 68.*

Fama communis raró fallax arbitra. *Ibid. epiſt. 79.*

Vivos & ſuperſtites premere in rectè factis etiam livor aut invidia poteſt, & plebeij ſermones: at mortuos, & cum tractu veritas invaleſcit ſplendor ille Famæ & Virtutis irradiat, & ſeria ſcripta ad memoriam tra-

tradunt posterorum. *Ex lib. de milit. Rom.*

Quid rerum humanarum carius Famâ? quæ jure est bonis, ante bona omnia & ipsam vitam. *Ex orat. de Calum.*

Opes & vita caduca & fluxa sunt: & opes quidem ante nos sæpè, vita nobiscum semper abit: nomen autem & Fama æternant, eaque sola, cùm non erimus, hic erunt. *Ibid.*

Famam, unicum Sapientum thesaurum, purissimam vitæ gemmam appetit calumniator assiduè, & subtrahere aut maculare conatur omni fraude. *Ibid.*

FA

FATVM.

FAtum eſt æterna ab æterno in æternum Dei lex. *Ex Cent. 1. epiſt. 61.*

Fatis, id eſt, Deo diſcamus parere. *Ex Cent. Miſcellan. epiſtola 43.*

Hæc ſumma vel una potiùs ſapientia, Deo & fatis obſequi; & infixum habere animo, ab illis dirigi, atque etiam perfici molimina omnium noſtra. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſtola 51.*

PRÆ-

FÆMINA vide MATRIMONIUM

FIDES, FRAUS, & FALLACIA.

NIhil hodie tam receptum, quàm fallere fidem. *Ex Cent.2. epistola 59.*

Rara per hæc tempora fides est, atque ea citra verba ferè consistit. *Ex Cent. 1. ad Bel. epist. 100.*

Fides habita fidem alligat, in animis quidem ubi alti aliquid est aut honesti. *Ex lib. 5. de mil. Rom. Dial. 1.*

Fides ubi constat, caligo & imbecillitas ingenij excusanda est. *Ibid. Dial. 20.*

FORTITUDO.

VT urticam ſi contanter attingas, adurit; ſi fortiter, hebeſcit: ſic luctus aſperitas increſcit, ſi lenioribus remediis adtractes; ſi duris & fortibus, cedit. *Ex Conſt. lib. 1. cap. 21.*

Ut grando tectis magno ſtrepitu illiſa, ipſa tamen diſſilit: ſic clades infirmum animũ ſi accidant, franguntur non frangunt. *Ibid. l. 2. c. 19.*

Ut aranearũ caſſes animalia fortiora perrumpunt: ſic fortunæ laqueos mens robuſta. *Ex Cent. miſ. epiſt. 59.*

Sicut currus in præcipiti aut declivi fune retinentur, & ſe ſiſtunt: ſic animus debet, ubi quæ allubeſcunt aut inuitant. *Ex Cent. 4. Miſc. poſt. epiſt. 37.*

Fir-

Firmandus ita formandusque hic animus, ut quies nobis in turbis sit, & pax inter media arma. *Ex Const. lib. 1. cap. 1.*

Ad hoc sacramentum adacti sumus, ferre mortalia: nec perturbari his, quæ vitare nostræ potestatis non est. *Ibid. cap. 14. Ex Seneca.*

FORTVNA.

UT ii qui in proclivi sunt, sese & equos sistunt: sic in optabilibus & lætis faciendum, ad quæ animus sponte fertur. *Ex Cent. eadem epistola 44.*

Vt aranearum casses animalia fortiora perrumpunt: sic Fortunæ laqueos mens robusta. *Ex Cent. Miscellan. epistola 59.*

Vt

Vt quivis haut facile multum
ini fert; non item abundantem
ortunam. *Ex Not. ad Polit.*

Non est felix, qui in magna
ortuna est, sed qui habetur, & est
ob virtutes) eâ dignus. *Ex com-
nent. in Plinii Panegyr.*

GARRVLITAS.

VT in sermone aut fabulis: sic in Epistolis odiosa garrulitas. *In institut. epist. cap. 7.*

Vt corpore tenues, vestes se dilatant: sic qui ingenii aut sapientiæ inopes diffundunt se in verbis. *Ibid.*

Vt in sagitta mittenda non minus aberrat qui citra scopum, quàm qui ultra jaculatur: sic in scribendo quisquis pauciora quàm pro re, aut plura dicit. *Ibid.*

Ut in Judææ lacu Aſphaltite nihil mergitur, ſed ſupernatant omnia injecta: ſic garrulorum pectore nihil conditur, ſuperfluunt imò effluunt cuncta. *Ex orat. de Calumnia.*

Naturâ hoc lingulacis inſitum, ut non multa ſolùm loquantur, ſed mala. *Ibid.*

GLO-

GLORIA vide SUPERBIA.

HISTORIA.

VT in pictura faciem præviſam facilius agnoſcimus: ſic in Hiſtoria noti moris exempla. *Ex* *ef. ad annales Taciti.*

Ut vita noſtra publica eſt, ſic iptio: illa ab ævo in ævum, tur-: & bella: ergo & *Annales* qui um repræſentant. *Ex præfat. ad ct. ad lib. de mil. Rom.*

In Hiſtoria non unius ævi aut bis exempla, ſed omnium tempo- m, omnium gentium, quaſi in ffuſo theatro res geſtæ ſpectan- r. *Ex opere Critico. lib. 2. epiſt. 14.*

HOMO.

NOn ut pisces in salo nati & alti, salem tamen non referunt: sic censendum homines in hac múdi fæce esse, ipsos sine fæce. E *Const. lib. 2. cap. 16.*

Ut triumphantibus à tergo de stitui servus solet, qui in medio tr umphi gaudio idemtidem inte clamaret, *Homo:* sic tibi monit iste semper adsistat, *Esse hæc hum na. Ibid. cap. 26.*

Sicut Iunonia avis, ubi col rem & plumas circumspexit, si placet & fidit; dejicitur cùm ad p des se dejecit: tale est nobis, anin valemus & præfidimus; langues mus cùm ad exteriorem homin nos convertimus. *Ex Cent. 3. epist.*

Arbores vetulæ recusant tra ferri: idem in hominibus esse, n d

d:i & usus dicunt. *Ex lib. 3. Physiol. Dissert. 2.*

Ut hominibus singulis; sic populis suæ laudes, suæ labes. *Ex Cent. epist. 22.*

Sicut arborum illæ optimæ, quæ non florem solum, sed fructum ferunt: sic hominum, quibus præter ornamenta doctrinæ, vita etiam est ad frugẽ. *Ex Cent. miscell. epist. 10.*

Homo censetur prudentissimus animalium, at sibi stultissimus videtur. *Ex libro 5. Dial. 20. de mil. Rom.*

Nos quid sumus? humiles, imò humus. Deus super omnes, ille omnia; & ab illo, quidquid boni est, Summo bono. *Ex lib. 5. de milit. Rom. Dial. 20.*

Quid sumus? homines, id est, labi faciles. *Ad Analecta in libb. de mil. Rom.*

Omnia quæ in mundo sun homo continet, & in capaci ill mente gestat. Solus scientiam mnium & amat, &, si vult habet. Quid ei clausum est? cœlos pen trat, & DEUM ac divina men adit. *Ex lib. 3. Physio log. Dissert. 2*

Deus in nobis habitat, Tem plum ejus sumus: Deus homine requirit, Deliciæ ejus sumus. *Ibid.*

Homo eminet, & DEUM parte refert, quia solus cupiens sc entiarum & capax. *Ibid. Dissert. 3*

Unum hominis & propriu bonum, Ratio: quæ noscenda colenda. *Ibidem.*

Quid est homo? *(respondet Se neca)* quodlibet quassum vas, quodlibet fragile: jactatu, non tempestate opus est, ut solvar. *Ibid.*

Qui

Quid eſt homo? (*audi Plinium* *b. 7. cap. 7.*) Lucerna in vento po- ita. Quid eſt homo? qui ab ipſo ucernæ odore perire potuit, à quo lerumq; abortus. *Ibid.*

Omnia quæ in mundo ſunt, Homo continet, & in capaci illa nente geſtat. *Ibid. Diſſert. 2.*

Homo, umbra, pulvis, *Ex Conſt.* *ib. 1. cap. 14.*

Nobiliſſimum rerum homo, ſo- us in conditorem ſuum calces ja- cit, & reſiſtit. *Ibidem.*

Æquum eſt ut homini placeat, quidquid placuit Deo. *Ibid.*

Quid eſt homo? lutum, ut ille ait, ſcitè mixtum. *Ibid.*

Nihil hominis tam proprium, quàm erigi & ſpectare alta, id eſt, quæ ad æthercam partem pertinent

cælitus immissam nobis mente[m]. *Ex Cent. 2. epist. 7.*

Caduca & fragilis res, hom[i]nes sumus. *Ex Cent. 3. ad Belg. epist.*

Homines sumus, id est, non d[ii] sumus: & cùm vel ad extimum vi[tæ] terminum venimus, quàm breve est? *Ibid. epist. 41.*

HONESTAS Vide PROBITAS.

HUMILITAS.

SIcut in segete spicarum vacu[æ] attolluntur, gravidæ & ferac[es] inclinant: ita quò quis sapienti[or], eò magis se demittit & sustinet. *[In] Dispunct. not. Mirand. codicis.*

Sicut rota quæ in terra volv[i]tur, parte ima & minima eam ta[n]gi[t]:

t: ſic nos oportet decurrere per ec humilia, optimâ & maxima arte, altos & ſublevatos. *Ex Cent. ad Belg. epiſt. 56.*

Raro navis alliſa eſt, quæ modi- o velo legit littus. *Ex Cent. 2. epiſt.*

IGNAVIA & OTIUM.

MAre quoddam mortuum ajũt ſine vento, ſine motu: ſic ſæpe homines nonnulli dulcedine ceſſationis. *Ex Cent. 1. epiſt. 33.*

Ut lignum occulta teredo conſumit: ſic animum delimat paulatim & exedit ignavus affectus. *Ex Cent. 2. epiſtola 38.*

Ut aquæ diutino ſitu vitium contrahunt: ſic noſtri animi aſſiduâ ſeſſione vel quiete. *Ibid. epiſt. 47.*

Sicut navis, quæ è littore ſpe-

ctantibus ſtare videtur, celerrimo curſu ſæpè labitur: ſic eſt aliquod etiam actuoſum otium, cui literati conſecrati ſunt. *Ex Cent. ad Germ. & Gall. epiſt. 45.*

Ignavia magnorum ingeniorum ſæpè peſtis. *Ex Cent. 2. epiſt. 38.*

Ignavi animi ad primum ictum concidunt. *Ib. epiſt. 57.*

Ignavia & cum ea ſuperbia, duæ peſtes juventutis. *Ex Cent. 1. ad Belgas, epiſt. 50.*

Socordiæ breve, & pænè ſine ſenſu, gaudium eſt: diligentiæ fructus ſe exſerit, neque nunc ſolùm, ſed in futurum delectat. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 6.*

Qui nihil agunt, mortui ambulant inter vivos. *Ex Dial. de recta pronunt.*

Deſidia humectat, & imbecillum

n corpus fluidumque reddit: la-
r ſiccat, & robuſtum ſtrictumq;
rpus facit. *Ex Hippocr. & lib. 5. de*
il. Rom. Dial. 11.

INOBEDIENTIA
vide
OBEDIENTIA.

INNOCENTIA.

NIhil in vita ſecurum ſolutumque præter Innocentiam. *Ex*
Conſt. libro 2. cap. 14.

Apud Deum vita longa non optima, ſed innocentiſſima. *Ex*
Cent. miſcell. epiſt. 29.

IMPIETAS vide VITIUM.

INDULGENTIA.

Licentia una janua eſt & adit ad omne ſcelus. *Ex Cent. 1. epiſt*

Habet hoc ſemper nova libert ut ad licentiam facilè deflectat. *Cent. 1. epiſt. 21.*

Matres plerunq; ſpecie dulciu corrumpunt & enervant filios: p tres triſtium ſpecie ſervant. *Conſt. lib. 2. cap. 8.*

Ævum hoc ut multis delictis bulam, ita petulantiæ & licent laxat: & quod avet procaciſſim quiſque, id etiam audet. *Ex præ ad Lectorem in libro de Cruce.*

Barbari aut viles homines, u licentia adeſt, plerunque ſævi ſun mit

rites in ea moderati, ingenui ſanguinis & ſtirpis. *Ex lib. de mil. Rom.*

INVIDIA & LIVOR.

UT navim interdum improviſus vortex abſorbet: ita homines gra Dea, Invidia, præſertim eos, uibus indoles melior, & ingeniũ ipra annos. *Ex Cent. 1. epiſt. 42.*

Vt fratrum odia acerrima ſunt: ic eorum ferè qui conſortes aliquando ejuſdem religionis. *Ex lib. le una relig.*

Qui alteri invidet, hoc ipſo inferiorem ſe oſtendit. Quia apud humiles duntaxat animos habitat, & in altos dirigitur livida illa Dea. *Ex Cent. 1. epiſt. 41.*

Livor & obtrectatio paſſim bonorum operum impedimenta aut venena *Ex Cent. 2. epiſt. 70.*

Virtu-

Virtuti ut gloria comes, ſic Invidia: ſed hanc adeò non cur ut vix cernat. Minuti qui non ſe tollunt, nolunt etiam alios: & ctis cùm obſtare non poſſunt, c nantur linguis, & ſpargunt verb rum levia iſta tela. Atque id en nus, ut Parthi fugientes; nam c minus non ſe componunt, ne ctis oculis ſplendorem noſtrum i tueantur. *Ex Cent. 3 ad Belg. epiſt.*

IRA.

SIcut canibus quibusdam in tum eſt ſine cauſſa aut diſcrim ne latrare: ſic homini inquieto turbido unum hoc ſtudium, litig re. *Ex lib. de una religione.*

Ira, vindicta, ultio humani a fectus nomina ſunt: & nata ex in beci.

becillitate, cadunt tantum in imbecillos. *Ex Const. lib. 2. cap. 6.*

JUDEX & JUDICIUM.

VT palati inclinationes quædam ſunt, quas haud mutes: ſic judicii. *Ex Cent. 2. epiſt. 31.*

Ut in mari alii aliàs venti, gubernator tamen rectum curſum tenet, nec deflectit mentem aut oculos à propoſito portu: ita nobis eſſe debeat, recta petere, proſequi, nec ejici viâ, adverſante aliquâ judiciorum aut ſermonum aurâ. *Ex Cent. ſingul. ad Italos & Hiſpanos, epiſtola 28.*

Fatua ſæpe hujus ævi judicia, aut iniqua. *Ex Cent. 1. ep. 2.*

Serium ingenium ad recta natum,

tum, cum judicii bona norma, caput censeo in homine & vita humana. Si ea norma obliquat, aut se inflectit, pravum exspecta quidquid sequitur: & tela omnia aberrant, ubi collineatio fallit. *Ex Cent. 3. ad Belg. epist. 20.*

Supremo illi judici non scripta nostra approbanda, sed facta. *Ex Cent. singul. ad Germ. & Gall. epist. 7.*

Homines inquieti & turbidi non judicio scribunt sed morbo. *Ex lib. de una relig.*

Quomodocunque se recondita DEI judicia habeant; non culpanda ea nobis, sed ferenda & verenda. *Ex Const. lib. 2. cap. 17.*

JVRISPRVDENTA.

SIcut amnes, mare qui influunt, salsuginem ejus non mutant: sic in Jurisconf. quicunque affectus, ne diluant Justitiæ severitatem. *Ex Cent. 1. ad Belgas, ep. 56.*

Vt imputata vitis latè se spargit, & infructosa est: sic *Jus* profectò illud vetus, & labruscas jam pro uvis gignit. *Ex mon. & exemp. pol. lib. 2. cap. 10.*

Jurisprudentiam multorum Camelorum onus esse Amolii vetus querela fuit: quid nunc dicam? Elephantos ab India adde, vix ferent. *Ex Cent. miscell. epist. 78.*

Jurisconsultorum plurimi leges, ut ceram habent. *Ibid.*

Vbi leges multæ, ibi & lites multæ, & vita moresque pravi. *Ibid. Ex Platone.*

Non

Non multæ leges bonos mores, bonum Jus faciunt: ſed paucæ fideliter ſervatæ. *Ibid. cap. 9. lib. 2.*

JUSTITIA.

VT in cithara ſi vel unica fides diſcrepat, concentus & harmonia tota perit: ſic JUSTITIA, ſi in uno aliquo delinquat. *Ex Cent. 2. ad Belgas, epiſt. 39.*

Vidéſne ut in medicina ſæpe triſtia & tetra propinentur, ſed ſalutis cauſſa? itaque ab hoc fine, adeò non odimus medicos, amamus & laudamus. Simillimum in JUSTITIA: à cujus acerba functione aut uſtione ſalus generis humani pendet. *Ex mon. & exemp. pol. lib. 1. cap. 9.*

Sine ~~JUSTITIA~~ vivere inter

er nos, id est in Societate, non licet: nam vinclum est, & ut sic diam, coagulum: solve, dissipanur, & ut feræ solitariæ, vagamur. Ibid.

Nullâ re, quæcunque Respublica magis florebit aut floruit, quàm rigida & immota JUSTITIA: nulla re magis flaccesset & deficiet, quàm illa tali. Hæc felicitas regnorum & statuum, interna & externa. Interna quidem. Nam quis nescit scelera & flagitia per eam removeri, virtutes promoveri? Externa, quia agri, viæ, maria frequentantur, & securitas ubiq; ac tranquillitas regnant. *Ibid.*

JUVENTUS.

UT viti pedimentis quibusdam ac ridicis opus est ne jaceat: sic Juven-

Juventuti monitis ne cadat. *Ex dialogo de recta pronunt.*

Vt imperiti pictores in facie exprimenda rugam, nævum, verrucam, facilè imitantur, indolem negligunt, & ipsum vultũ: *Sic* sæpè adolescentes rara aut exstantia verba excerpunt, ingenium omittunt & genium dictionis. *Ex institut. epistola.*

Vt cœlo tranquillo & mari placido, nautæ quæ contra tempestatem sunt expediunt: sic in ætate florida, nondum tot curis aut fluctibus expositâ, jure præpares, quæ sint illis mitigandis, aut tollendis. *Ex Manud. ad Stoicam philos. lib. 1 Dissert. 1.*

Vt aquileges cùm manè halitum quendam erumpentem è terra vident, indicium id habent latentium

um aquarum : ſic de fœcunda ſca-
rigine virtutum ſpes, ubi in ado-
ſcente præit & elucet cupiditas
iſcendi. *Ex Conſt. lib. 4. cap. 5.*

Vt equum in curſu plauſus, ſic
ptimam indolem laudes & ap-
robatio juvant. *Ex Cent. 2. epiſt. 86.*

Juventus ignara judicandi, in
raudem facilè inducitur, & ſpretis
nelioribus vana amplectitur. *Ex
diſpunct. not. Mirand. eod.*

Non aliud magis decorum in
juvene, quàm ut ſe demiſſè gerat.
Ex Cent. 1. epiſtol. 82.

O ~~ornamentum juventutis pu-
dor: ſeges veræ gloriæ & doctrinæ~~.
*Ex Cent. ſingul. ad Ital. & Hiſp. e-
piſt. 10.*

Peſtem hanc videmus in pleraq;
juventute noſtra hodie, quæ ſimul

ut ſapere cœpit, jam ſapit: & ubi vix limen libavit Sapientiæ, putat penetraſſe. *Ex Cent. 2. epiſt. 23.*

Oportet inſerere juventuti non ea quæ probantur maximè, ſed quæ probanda. *Ib. epiſt. 73.*

Ejuſmodi adoleſcentum copia rara eſt, qui cum litteris modeſtiam ſociant & virtutem. *Ex Cent. miſcell epiſt. 10.*

Pudor in animo, & in vultu rubor, gemmæ pulcherrimæ ſunt in juventute. *Ex lib. 4. de mil. Rom Dialog. 10.*

Duo ſunt quæ juventutem inſtruunt ac formant, delinquentium caſtigatio, & bonorum præmiatio. Ad utrumque enim horum aſpicientes, illam quidem ob metum fugiunt; hanc ob gloriæ ſtudium concupiſcunt. *Ibid. lib. 5 Dial. 17.*

LA

LABOR & STUDIUM.

UT qui gemmas vel aurum quærunt, non summam terræ cutim leviter stringunt, sed in viscera ejus penetrant & immergunt: sic qui veram mansuramque doctrinam, altiùs necessum est in scriptorum loca & sensa sese immittant. *Ex Cent. 1. ad Belg. epist. 49.*

Non ut in agro satis est semel sementem jecisse, & ille accipit, fovet, profert: sic in animis, qui quotidiano, ut sic dicam, vomere proscindendi, & obserendi sunt ad meliorem frugem. *Ibid. epist. 50.*

Ut in Musica concentus quidam discors probatur: sic est in studiis, nec liber aliquis dissensus improbatur, si citra convitium aut litem. *Ex Cent. sing. ad Ital. & Hispp. epist. 6.*

Vt ex studiis gaudium, sic studia ipsa proveniunt ex gaudio. *Ex lib. 1. Antiq. lection.*

*S*icut arboribus, quarum propria dos & finis est, fructum ferre, etiam folia videmus congenita, etiam Flores: idem in studiis, & ornatum habent ac poscunt, præte nudum illum prudentiæ aut sapiētiæ fructum. *Ex Cent. sin. ad Ger. & Gal. ep. 76.*

Ut floribus alii ad odorem au aspectum utuntur tantum, apes a mellificium, Medici etiam ad sani tatem: sic probi prudentesq; amœniora hæc studia traducunt & a ptant ad serium animorum fruct *Ex præf. Syntag. de vecta & vectal. bus.*

Desidia humectat, & inbecillu corpus fluidumque reddit: labc

sicca

ficat, & robuſtum ſtrictumq; corpus facit. *Ex lib. de mil. Rom. Dial. 11.*

Amiciſſima ſemper ſtudiis ſolitudo & quies. *Ex Cent. 1. epiſt. 8.*

LICENTIA vide INDVLGENTIA.

LITERÆ vide ARTES.

LIVOR vide INVIDIA.

LVCTVS.

UT urticam ſi contanter attingas, adurit; ſi fortiter, hebeſcit; ſic luctus aſperitas increſcit, ſi lenioribus remediis adtractes; ſi duris & fortibus, cedit. *Ex Conſt. lib. 1. cap. 21.*

MAN-

MANSVETUDO.

VT ſcopulus aſſilientes und ſine motu ullo frangit: ſic n conviciatores ſine acerbitate ul aut ira. *Ex lib. de una relig.*

Ut culicem moleſtè circumſtr pentem, levi manu, & ſine ira di pellimus: idem liceat & deceat i iſtis, qui innoxiam noſtram qui tem turbent. *Ex diſpunct. not. M rand. eod. ad Tacitum.*

Æquo animo audienda ſunt in peritorum convitia, & ad honeſt vadenti contemnendus eſt iſte contemptus. *Ex lib. de una relig.*

MATRI

MATRIMONIUM & FÆMINA.

SIcut in fidibus concentu nihil ſuavius, offendimur diſſenſu: ile in matrimonio: & temperies la atque harmonia, ut ſic dicam, atrimonii delectat, neque ipſos antum, ſed amicos imò alienos. *x Cent. 3. ad Bel. epiſt. 40.*

Sicut equorum domitores, ſe- cientes eos non flagellis exa- erant, ſed poppyſmis blandè tra- tant & demulcent: ſic in fæminis, t præſertim ſub initia, crudo ad- uc, ut ſic dicam, illo connubiali ugo. *Ibidem.*

Sicut priſci illi cùm Junoni ugæ faciebant, fel ex hoſtia revul- um abjiciebant: ſic bilis, iracun-

dia, jurgia ſpernantur à ſacro h
conjugali. *Ibid.*

Sicut Dictator cùm Romæ cr
tus, cęteri magiſtratus abdicaba
ſolo illius imperio: ſic maritu
uxor cùm accepit, illi uni paret,
adſpicit, non ultrà jam in par
tum manu vel amicorum. *Ib.*

Imperium mariti in uxorem
ut patris in filiam: aut ut mel
dicam, ut animi in corpus hoc
ſtrum eſſe debet. *Ib.*

Aſperitas & ſuperbia à conju
abſint. *Ibid.*

Felicitas conjugii adeſt, ubi C
cordia eſt. *Ibid.*

Concordia ſit in matrimon
nec corporum ſolùm illa junct
ſed magis animorum. *Ibid.*

In conjugio Amore inpri

bus est: & ut ab ipsa habeas, tuum fer. *Ibid.*

Juvenes cælibes similes sunt piibus qui alludunt circum nassam, gestiunt inire; contrà, qui jam clusi, exire: simile plerunq; est matrimonio, quod ambiunt lieri, damnant capti. *Ex Cent. 1, e-st. 33.*

Semel constituendum est, quod itæ genus eligendum, solitarium a sociabile: illud, cum paucis & pientibus; hoc cum multis. *Ibi-em, epistola 43.*

Concors & alterno amore maimonium, eximium inter humaa bona. *Ex Cent. ad Germ. ad Gall. pist. 29.*

Proprium fæminæ est audire maitum & parere. *Ex Comment. in C. Plin. Panegyr. Trajano dictum.*

MENS vide ANIMUS.

MILITIA & BELLUM.

UT in equo regendo calcaribu utendum, sed & fræno: sic i milite, imò omni cive, præmiis a virtutem incitandi, pœnis à viti revocandi sunt. *Ex lib. 5. Dial. 1. mil. Rom.*

Ut in corpore hoc optimum omnia membra agilia esse, & in plere suum munus: sic in acie. *Ibi dial. 20.*

Ut in mari valdè moto, etia vibratio est & tremor post temp statem: ita post tumultus illos m litares, quando fracti sunt & min tumidi. *Ex Cent. singul. ad Germ. Gall. epist. 80.*

Ut in aëre sic in terra suæ su bell-

ellorum tempeſtates, & dejiciun-
ur iſta grandine, atque atteruntur
ominum aliquot ſtirpes. *Ex lib. 5.*
mil. Rom. Dial. 1.

Ut pueri, cùm nuces ſpargun-
ur, currunt & rixantur: ita iſti qui
ppida & arces capiunt, diripiunt
ieno malo, & ſuo nullo bono. *Ex*
en. 1. epiſt. 33.

Militia ſola orbem temperat,
ec regna ſolum dat aut adimit, ſed
ſam vitam. Nulla Reſpublica,
ut ſtatus ſine ea floruit, nulla pe-
ennavit: & ut quæque melioribus
gibus aut moribus fuit, ita hanc
abuit meliorem. *Ex pr. ad Phil.*
II. in lib. de mil. Rom.

Nihil eſt quod magis ſiſtat aut
emoretur juventutem, quàm mi-
itiæ priſcæ ignorantia. *Ibid.*

Clamor militum incitatio pa-

 riter

riter est animi & virium, atque ho-
sti terror. *Ex lib. 4. de mil. Rom.*
Dial. 11.

Ferus Mars, non animata solum vitâ devoluit, sed evertit quidquid stetit. *Ib. li. 5. c. 1.*

Castra reipsa gymnasium, palæstra, sedes, imò & domicilium sunt disciplinæ militaris. Munia, Opera, Exercitia, Præmia, Pœnæ sunt in castris: & ut uno verbo, Sic regitur miles & formatur. *Ib.*

Fastus in milite bonus est, sed in hostem: apud Duces obsequiosi & flexi animi conveniunt. *Ibidem, Dial. 8.*

Proprium militis est arma perpetuò tractare & habere, ad defendendum aut offendendum. *Ibid. Dial. 4.*

In ipsa securitate animus ad difficilia se præparet, & contra iniurias

ias fortunæ inter beneficia firme-
ur. Miles in media pace sine ullo
hoste decurrit, vallum jacit, & su-
pervacuo labore lassatur, ut suffi-
cere necessario possit. Quem in
ipsa re trepidare nolueris, ante rem
exerceas. *Ibid. Dial. 12. Ex Seneca,
epistol. 18.*

Discat miles in otio, quod pro-
ficere possit in bello. Animos subi-
tò ad arma non erigunt, nisi qui se
ad ipsa idoneos, præmissâ exercita-
tione confidunt. *Ib. Ex Cassiodoro.*

Profectò periit hodie Ducum
auctoritas, quia severitas: nec alia
res militem in turbas & scelera sol-
vit, quàm solutæ leges. In sanguine
& cæde qui versantur, ferociam &
contemptum induunt; nec nisi san-
guine & cæde coërceantur. *Ibid.
Dial. 18.*

Ars quædam eſt tractandorum armorum, nec profeſſio nominis, & vultus aut cultus immutata, militem ſtatim reddunt. *Dial. 20.*

Magnum hoc arcanum eſt, fidere militem, pugnare cum ſpe victoriæ, cedere ſine metu ignominiæ aut periculi, ſi res cogat. *Ibid.*

Latiſſimus eſt ſtratagematum campus: & non aliâ re plures victoriæ aut trophæa parta. Quid quid inopinatum eſt, hoſtem tur bat: modò tale ſit, ut non tuos tur bet. Ea ſit cautio: nec quælibet in vẽtiũcula fructuoſa ſtatim aut efficax eſt, ſed cui circumſpectio & luſtratio adjuncta. *Ib.*

Argum eſſe oportet, qui Dux eſt, in tergo, in fronte, in capite, in pedibus oculos habere: & tamen omnia facilia diſpoſita, ubi ſemel

pro-

proba communis illa diſpoſitio præceſſit. *Ibid.*

Sine diſciplina militiæ,non dicam bonitas aut felicitas non conſtat, ſed vix nomen. *Ib.*

Non longitudo ætatis, aut annorum numerus artem bellicam tradit, ſed continua exercitationis meditatio. Poſt quanta volueris ſtipendia, inexercitatus miles ſemper eſt tyro. *Ibid. Ex Vegetio.*

Libido jam pro lege eſt -----
Juriſque locum ſibi vendicat enſis
Ibid.

Abſciſo & ſevero caſtigationis genere turba militaris coërcenda. Unde tot rebelliones hodie ac tumultus? minæ aut arma in ſuos Duces? ab impunitate & licentia: & quanquam aliæ cauſæ prætexantur, iſtæ veræ & intimæ ſunt. Coër-

ceantur, & ut uno verbo, plus ducem suum miles timeat quàm hostem. *Ib.*

Bonum & utile institutum, militi semper victum esse, nec inopiâ cogi ad rapiendum, aut deserendum. *Ibid. cap. 16.*

In bellis civilibus Virtus & Honos jus suum ægrè servant. *In Analect. in lib. 1. Dialog. 2.*

Virtus militaris tutela, imò augmentum est Imperii & Reipub. *Ex admirand. libr. 4. cap. 2.*

Incipere bella, in aliena manu est: non ponere cùm lubet, & ut lubet. *Ibid. cap. 4.*

In omni bello cruda post victoriam principia: magis civili, ub odia & acerrimæ factiones. *E: Cent. 2. epist. 6.*

Per bella civilia non spirant Mu sarum

Germania re ipsa discit, & in assiduis exemplis, nihil collectitium & subitum militem esse, malè ducibus & inter se notum, nihil nisi cædem hostilem aut prædam. *Ex Cent. ing. ad Ital. & Hisp. epist. 75.*

Mars & Bellona ubiq; in pretio magis, quàm Phœbus aut Musæ. *Ex Cent. Miscella. epistola 8.*

MIRACULA.

SIcut pueris lac necessarium est ad alimentum, viris etiam utile & juvat: sic tyrones aut errones in fide Miraculis nutriuntur, viri & robusti etiam oblectantur. *Ex Diva Sichemiens. cap. 2.*

Miracula divina consideranda sunt, & non discutienda. *Ibid. ex S. Gregorio.*

Omni ævo fuêre (*miracula*) plerisque omnibus locis : & erunt in ævum, etsi parciùs, densiùs, ut divinæ Providentiæ visum. *Ex Div. Hallens. cap. 1.*

Miracula communiter religionem in animis excitant, & Deum credere, Deum colere suadent & inducunt. *Ib. cap. 2.*

Ubi ea (*miracula*) video, & tam certa & crebra video, quid nisi favorem & inclinationem Numinis agnosco? quid etiam, nisi velut tubam & classicum audio, quod ad talem fidem & cœtum appellat? Bene Augustinus: *Catholicæ Ecclesiæ auctoritatem Miraculis esse inchoatam, vetustate firmatam. Ibid.*

Non certius divinitatis argumentum, quàm à *miraculis:* quæ Deus ipse homo factus, ut talem se asse-

rer:

reret atque ostenderet, palàm exhibuit & vulgavit. *Ibid. cap. 4.*

Vera miracula ad verum & unum Deum ducunt: falsa ad falsos, & multos. *Ibid. cap. 5.*

MISERICORDIA.

MIsericordia est inclinatio animi ad alienam inopiam aut luctum sublevandum. *Ex Constant. libr. 1. cap. 12.*

Faciamus benignius quàm dicimus: & manum potius egeno aut lapso porrigamus, quàm verba. *Ibid.*

MODESTIA.

VT aromata odorum semper aliquid adfricant tangenti: sic

boni & modeſti, auram aliquam ſuæ virtutis. *Ex Cent. 1. epiſt. 78.*

Rarò navis alliſa eſt, quæ modico velo legit littus. *Ex Cent. 2. epiſt. 38.*

Modeſtia fulcrum eſt & vinclum omnium virtutum, quæ labuntur aut diffluunt, niſi eâ nixæ, niſi eâ nexæ. Ita te attolle ſemper ab humo, ut abſis à fumo. Sicut ille ab igne oculos morſicat & inumbrat: ſic iſte ab ambitione, lumen omne mentis. *Ex Cent. 2. ad Belg. epiſt. 69.*

Modeſtia origo & mater eſt virtutum. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 45.*

Modeſtia radix eſt & altrix virtutis & veræ famæ. *Ex Cent. miſcell. epiſt. 17.*

Bella eſt elegantia & comitas iſta morum: quis neſcit aut negat? ſarum venti. *Ex Cent. 2. epiſt. 69.*

Ger-

-d Sapientia si adjungitur, & ejus
nater aut proles Modestia, quan-
um decus accedet? *Ex Cent. 4. mi-
cell. post. epist. 43.*

MODUS.

MOdus in omni re optimus. *Ex Cent. 1. epist. 14.*

Modus ab animo petendus est: cui composito semel & securo, nunquam superest aliquid aut deest. *Ex Cent. 1. epist. 14.*

Insipiens est omnis sapientia, cui non adest modus. *Ex Cent. 2. epistol. 57.*

O quam omnia modica, optima! *Ex Cent. 3. ad Belg. epist. 49.*

Insitum humanis ingeniis imperio insolenter uti: nec facilè modum servare in ea re, quæ supra modum. *Ex Const. libr. 2. cap. 25.*

MONI-

JUSTI LIPSII MONITA & PRÆCEPTA.

VT ignis è silice non uno co-
cussu elicitur: sic in frigid
nostro pectore, non primo adm-
nitionum ictu accenditur latens
languens in nobis vis illa *Honest.*
Quæ ut verè aliquando in nob
ardeat; nec aut specie, sed re & fa-
ctis, DEUM piè quæso venerorq
Ex Const. lib. 2. cap. 26.

Sicut manuum, pedum, &
membrorum usus in aperto est, &
sensibus incurrit: in abdito cor &
spiritus illi sunt, qui motum &
impetum hunc donant: sic de præ-
ceptis dicere possis, palàm juvare
latenter *Decreta. Ex manud. libr. 2*
Dissert. 12.

Sicu

Sicut drachmam argenti aurive si quis profert, boni quidem, sed quæ imaginem aut signum Principis non præfert, recusare eam jus & mos est: sic bonum etiam monitum suspectum habere, ut monetam, quod Principis alicujus decreti signo se non probat. *Ibid.*

Semen quamvis exiguum in bono solo sparsum facilè comprehendit & se explicat: breve item monitum, in bona mente. *Ex præfat. ad Polit.*

Sicut gemmæ, etsi in lutum aut sordes abjectæ, splendorem non amittunt; & dies postea revelat & attollit: sic in istis, quæ benè & honestè dicuntur. *Ex monit. ad Polit. lib. 1. cap. 1.*

Non ut aromata vim suam ævo exspirant, sic monita salubria & doctri-

doctrinæ. Imò contrà, auctoritatem & fidem ab ætate ſumunt. *Ex Diſſert. ad princip.*

Ut viti pedamentis quibuſdam ac radicibus opus eſt, ne jaceat: ſic juventuti monitis, ne cadat. *Ex dial. de recta pronunt.*

Ut vinitor in vindemiando minutos etiam racemos repetit & colligit: ſic Præceptores vel tenuia ſi quid omiſerunt. *Ex mil. Rom. lib. 4. Dial. 11.*

Sicut vermes è dulcore & bellariis nati, non niſi amariore pharmaco pelluntur: ſimile in ingeniorum corruptela an laſcivia, quæ ſuavi & blandiente illa Philautia eſt orta. Defricare ſale aliquo dictorum oportet, aloë interdum monitorum abſtergere. *Ex diſpunct. not. Mirand. cod.*

Sicu

Sicut limites in agris confundi non ſinunt & miſceri: ſic ſalutaria illa monita coërcent, & animum neq; diffundi ad vana illa, nec miſceri. *Ex Cen. 3. epi. ad Belg. epi. 58.*

Sicut vietores circulis quibuſdam vaſa adſtringunt atq; alligant, nequid effluat: ſic præceptores monitis ſuis animos diſcipulorum, ne humor ille melioris doctrinę, quem combiberunt. *Ex Cent. 2. ad Belg. epiſt. 39.*

Ut aucupes, nobiliores illas aves non patiuntur liberè evagari, ſed loro illigatos revocant aut retinēt: ſic præceptores melioris ingenii adoleſcentes monitiunculis interdum ducunt vel ſiſtunt, necubi à vera illa veri honoris (ut ſic dicam) præda aberrent. *Ibid. epiſt. 60.*

Quid

Quid nisi citharæ similes sumus, quæ suaves sonos edit, nec ipsa eos audit: sic nos egregia monita & doctrinas, ipsi ab iis expertes. *Ex Cent. miscell. epist. 91.*

Ut pluvia illa inutilis, quæ in lapides aut rupes cadit, & supernè irrigat tantùm: sic doctrina, quæ in ore & verbis, in pectus non descendit. *Ex Cent. sing. ad Ital. & Hispp. ep. 99.*

Sicut matres, quæ pueris bellaria & fructus in sinum ingerunt, sollicitè succingunt ne excidant: sic nos satagere convenit, ne pereant quæ optimè olim à præceptoribus insinuata. *Ex Cent. 4. Miscell. post. epistola 34.*

Non minus monere amicos prompti esse debemus, quàm laudare. *Ex Dial. de recta pronunt. ca. 1.*

MOR-

MORBUS.

VT in Ætna ignis intervalla ſua habet, & cùm deſæviiſſe creditur, redit: ita quidam morbi. *Ex Cent. 1. epiſt. 81.*

Ut ii qui vincti & impediti ſunt, membra habent ad uſum, nec utuntur: ſic mens, lingua, ſtylus, adſtricta ad morbi catenam. *Ex præfat. Analect.*

Quid refert, quâ viâ ſanemus ægrum, dum perſanemus. *Ex Conſt. libr. 2. cap. 18.*

Formoſa corpora etiam in morbo veſtigia decoris ſui retinent. *Ex Cent. 3. ad Belg. in præfat.*

Anni & morbi ingenium hominis deprædantur. *Ex lib. 2. de Milit. Rom. Dial. 8.*

MORS RERUMQVE OMNIUM INTERITUS.

UT ferro consumens quædam rubigo per naturam adgnata est: ligno exedens caries aut teredo sic animalibus, opidis, regnis, internæ & suæ caussæ pereundi. *E. lib. 1. de Const. cap. 15.*

Ut flumina ad mare feruntu perpeti & ꝓno cursu: sic res omne humanæ, per cladium canalem la buntur ad suam metam. *Ibid.*

Ut hominibus singulis adolescentia sua, robur, senecta, mors sic opidis, rebusp. & regnis. *Ibid. cap. 16.*

Ut in navi ambulare mihi fas, & per foros discurrere aut transtra

se

d nihil minutus hic motus valet t impediat ejus cursum: sic in fa- ali hac inani, quâ omnes vehimur, urrant licet voluntates nostræ & ranscurrant, non viâ eam ejicient aut sistent. *Ibid. cap. 20.*

Ut in pyro aut pomo arbore, cùm undiq; fructu suo onusta est, alia confertim & impetu, alia seorsim & singula, sed tamen assiduè cadunt: sic in nostro hoc genere, & densi aut singuli morimur, proprio vel communi aliquo fato. *Ex Cent. 3. ad Belg. epist. 5.*

Ut folia cadunt & nascuntur, sic homines: nec frustra cùm iis comparavit maximus poëtarum. *Ibid. epist. 7.*

Ut spinas aut tribulos etsi adhærentes aut amplectentes, dimovemus, ad poma aut

uvas

uvas ultro manus porrigimus: ſi
in mortis caſu, quòd juvare aut al
levare poteſt, adprehendamus
pungentia illa & noxia, etſi offe
runt ſe, depellamus. *Ex Cen. 1. e
piſt. 19.*

Ut in agris fructum ſubita ca
lamitas: ſic Mors ſupprimit ſpera
tam multorum ingeniorum fœcũ
ditatem. *Ex li. Antiq. lect.*

Ut lignum uri natum eſt, ariſt
ſecari: ſic homines mori. *Ex Elect
lib. 2. cap. 16.*

Sicut quos magiſtratus in car
cerem aut cuſtodiam dedit, ni
ejus veniâ non exeunt: ſi faciunt
pœnam ſibi adaugent: ita ſi qui
velut furtiva diſceſſione è vita abit
non vitat miſeriam, ſed cumulat.
*Ex Manud. ad Stoic. philoſ. lib. 3
Diſſ. 23.*

Rever

Revera ut ii qui in carcere ſunt
abi velint & poſſint, niſi cuſtos
neat: ſic in hac vita nos ſiſtit ille
lut commentarienſis, *Amor vitæ.*
llendus eſt, & ut poſſit, ſæpè co-
tandum, quod ſemel faciendum.
x Phyſiol. Stoic. lib. 2. Diſſert. 1.

Sicut qui in navi ſunt, dormi-
ites ac vigilantes vehuntur, cum
nſu, ſine ſenſu: ſic nos eò (ad
ortem) provehimur, & aliquan-
o abripimur aut mergimur, velut
mpeſtate. *Ex Cent. 4. Miſcell. poſt*
iſt. 70.

Ut artifex peritus, ſi citharam
alſat fidibus ſolutam aut diſſo-
am, artem quidem tenet non
ercet: ſic mihi fit, qui ſcio quæ
on exſero, & animum attollen-
m ſe corpus deſerit aut humo af-
igit. *Ibid. epiſt. 96.*

Qui periti cœleſtium ſunt,
Solis, aut Lunæ deliquio non ſt
pent aut timent, ſciunt enim m
redituram utriq; ſideri ſuam cla
tatem: ſimile nobis Chriſtianis
qui gnari divinarum promiſſ
num, non mortem hanc habem
ſed tranſitum ad vitam. *Ex Cent.*
ſcell. epiſt. 93.

Vidéſne in agris ut fruges ſ
in herbam, in culmum, in ariſt
ſurgunt; matureſcunt & metun
ſic in nobis. Venimus in vita
quidam in herba, alii in culm
pereunt, pleriq; in maturitate
qua metuntur. *Ibid.*

Nauta in tempeſtate, & c
mors ante oculos, omnia tam
facit, & fracto etiam velo aut
lo navigat: idem nos faciamus

o eventum,& nos permittamus, *Cent. 4. epistol. 99.*

Quis æs aut metallum perire xerit cùm liquescit, & statua ex funditur? non perit, sed honestur, & idem in nobis, qui ex inrmibus & infirmis in splendim illam imaginem Dei transius: *Ex Cent. 4. miscell. epi. 71.*

Quid enim diu aut immodicè geamus, quod non posse, sed dere evenire, præscivimus? Morles sumus: neque amnis aut pernis aliquis fons, sed torrens, qui npetu currit, & decurrit. *Ibidem.*

Collectu humorum aliquo naimur, raptim cum ævo labimur: alii brevius, longiusque progres, finimus. *Ibid.*

Quis enim quæri potest, se

in ea conditione esse, in qua ne[…]
non est? homines nati sumus, […]
ex quo nati sumus, ducimur […]
mortem. *Ibid. epist. 70.*

Nihil est tàm certum, quàm […]
certum illud mortis. *Ex Cent[…]
Miscell. post. epistola 30.*

Ad mortem maturi omnes […]
mus, ex quo nati, imò etiam a[…]
quam nati. *Ex Cen. 1. ad Belg. e[…]
30.*

Omnium rerum suus quid[…]
orbis, & ut sic dicam, transitu[…]
etiam studiorum, ingeniorum […]
aliàs alibi florent aut vivunt. […]
Cent. sing. ad Ital. & Hispp. epist.[…]

Mors est finis hujus miseri[…]
incipium melioris vitæ. *Ex Ce[…]
epist. 19.*

Mors non metuenda, sed opt[…]
da potius. *Ibid.*

N[…]

Nihil insolens, mortalem mor-
um esse, nec divulsum à nobis sed
egressum. *Ex Cent. misc. epist. 93.*

Quid illud miserabile? cùm o-
nia circumspexeris, Mori. Varia
illam metam via fert, clivosa,
na, brevis, longa, eadem tamen
nibus quies, cùm pervenere. *Ex
nt. 1. epist. 61.*

Quid ipsa mors, quam time-
is, requies, gaudium, & vera vi-
aut si quid in ea mali, malis tan-
n. *Ibid.*

Supera, infera respice: gran-
, parva: manu facta, aut mente:
omni ævo corruunt, & corruent
omne ævum. *Ex Const. libro. 1.
.15.*

Æterna lex à principio dicta
nni huic Mundo, nasci, denasci,
iri, aboriri, nec quicquam sta-

bile aut firmum arbiter ille rer
esse voluit, præter ipsum. *Ibid*
cap. 16.

~~Longævum aliquid in hac~~
~~china est, nihil æternum.~~ *Ibidem*

Quid homini magis conve
quàm meditationem mortis ha
re in animo & oculis, quæ sem
imminet, & tacito quodam p
surrepit? *Ex lib. 2. Dissert. 1. Phy*

Non rectè præsentem die
transigis, nisi statuis illam ultim
transigere. *Ibidem.*

Sapiens cum tranquillitat
morte cogitat: non aliter qu
in mari & navi, ventos & vela
ctat, quibus fertur in portum:
tamen ipsa cogitatio eum tra
fert. At hæc stultitia, & omnis
ror noster est, in fluctibus & in
undas jactari volumus; refor
dam

-mus quò naturâ & ratione duci-
-ur, pervenire. *Ibid.*

Incertum eſt, quo te loco mors
-ſpectet: itaq; tu illam omni lo-
-o exſpecta. Juniores, quid refert?
-on dinumerantur anni. *Ibidem ex*
-neca.

Mors medicina malorum eſt,
-fugium & aſylum, & in his mun-
-fluctibus portus, quem ſapiens
-unquam fugiat, imò (Deo vocan-
-) totis velis in eum feratur. *Ibid.*
-b. 4. cap. 1.

Lugere, vix viri eſt, certè Chri-
-iani non eſt, cui mors eſt ipſa hæc
-ita. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 21.*

Mors generi humano non tàm
-pplicium eſt quàm tributum.
-bidem.

Commune hoc mori est, æqu atque illud nasci: ut utrumq; ce to suo die & hora à Fato devinct Nec hominibus tantum, sed op dis, terris, elementis; & quicqu hoc nos sustinet, alit, cingit, in minet, magno illo die vertetur a peribit. *Ibid.*

Nos, ex quo nati sumus, nc dicam mori possumus, sed moi mur; & omnis hora, omne m mentum ad metam illam ducit. *I Cent. miscel. 5. epist. 86.*

Nati sumus; spes & vota disp nimus, in uxorem, in opes, in h nores: & dum scæna instruitu ecce mors supervenit, & obliqu oculo ridet & interrumpit. *Ibid.*

Cui nasci contigit, restat m ri. *Ibid.*

Mors intermittit vitam, nc

eripi

ipit: veniet iterum, qui nos in lucem reponat dies. *Ibid. ex Sen.*

[redacted]meat, qui non spe- t vivere post mortem. *Ibid.*

Deus firmiter sanxit, quidquid atum est mori, & alternante tem- ore ac vicibus mori senes, viros, ivenes, pueros: nullum discrimen ft, & cæca illa Dea per omnes fu- it, & datum jus exercet. *Ex eadem Cent. ep. 97.*

Huc nascimur: & ipsum nasci, ft non nisi partus in mortem. *Ibid. pist. 99.*

Hæc est lex universi, nasci, sur- gere, languere, mori: & velut lam- padem hanc vitæ alii aliis tradimus ucceſſione iſta æterni. *Ex Cent. 3. pistol. 68.*

Una mors licita atq; adeò lau- data; illa, cum anima corporeas

illecebras, adhuc in corpore con-
ſtituta, contemnit, & ſoluta illi
vinculis, cælo & ſideribus, medita-
tione infertur. *Ex li. 3. Manud. Di-
ſsert. 23.*

MOS.

DEſinit eſſe remedio locus, ub
quæ fuerant vitia, mores sun
*Seneca Ex comment. in C. Plin. Pa-
negyr.*

Ad morem etiam vivere deb
mus, non ſolum ad naturam. *E
Cent. miſcel. epiſt. 41.*

MUNDUS.

UT cælum & æternos illos ign
nemini adſpicere fas, ſine o
culto horrore quodam & religio
ne; non item Terræ ſacras opes
hun

unc inferioris Mundi mundum, ne tacitâ quadam gaudii titilla- one & ſenſu. *Ex lib. 2. de Conſt. ap. 2.*

Ut moderatoribus Reipub. ſa- is populi ſuprema lex eſt: ſic DEO nundi. *Ibid. cap. 11.*

Ut ii qui plantaria habent, ar- ores alias transferunt, alias inſe- unt, alias excidunt, eaque omnia eritè adminiſtrant & in bonum, nque fructum: ſic in vaſto hoc nundi agro ſcientiſſimus ille cul- or DEUS. *Ibidem.*

Ut gubernator in magna navi lectit & regit omnia parvo motu: ta ipſe mundi ille rector DEUS, nachinam hanc quatit & movet, pſe inconcuſſus. *Ex præfatione in ibro de milit. Roman.*

Ut ii qui parietem intuentur,

ex levi linearum ductu animalia eo & facies sibi fingunt: sic mu multarum rerum futiles umbra nec bona aut dona mundi norui *Ex Cent. 1. epist. 8.*

Providentia divina per gen ætatesque spargit artium flores, magnum hunc mundi hortum, velut per areolas, variè colit. *Ex I-spunct. not. cod. Mirand.*

MUNERA & BENEFICIA.

Sicut parentes magis magisque indies veneramur & amamus, fratres etsi æquales, levius: ita beneficia antiqua sanctiora sunt, etsi præsentia suaviora. *Ex epist. deac. lib. 1. Physiol.*

Lubentiùs homines injuris quàm

quàm beneficia meminimus, & ultioni quàm gratiæ parati sumus. *Ex Saturnal.*

Animum in muneribus spectemus: nec pretium iis unquam à se faciamus, sed ab affectu. *Ex Cent. 1. epist. 4.*

Natura hoc dedit, ut beneficia nostra amemus: tum utique magis, si grati sunt, in quos collata. *Ex Cent. ad Germanos & Gallos, epist. 9.*

In digniore munere, etiam grati adversus bajulos sumus & munusculo prosequimur. *Ex Cent. sing. ad Ital. & Hisp. ep. 3.*

Generosis animis insitum est, beneficia sua amare. *Ex Cent. Miscell. epistola 22.*

Non in beneficiis, ut in pecunia, redditione aut re opus, ut sol-

varis: ſed agnitione & grato animo. *Ibid. ep. 62.*

NATURA.

NAtura ad utrumque nos genuit, & contemplationi rerũ & actioni. *Ex Seneca. Ex li. 2. manu ad Stoic. Phil. Diſſ. 5.*

Natura ſemina Bonæ menti nobis ingenuit, fomites, & ſcintillas: quæ in aliis magis minuſque elucent, ut eſt animi temperies: ſed tamen opinionum pravitate in omnibus hoc à Natura rectum jam corruptum eſt: ideoq; Doctrina adjuvandum, inſtaurandum, depurandum. Non enim ut Sol ipſe nubes objectas diſſipat ſuâ vi & perrumpit: ita hic eſt: adjutorio opus directione & exemplo. *Ibid. Diſſ. 10*

Bona

Bona Natura, exercitationem nacta, & Præceptorem candidè docentem, facilè venit ad perfectam virtutis comprehensionem. *Ex Zenone. Ibid.*

Natura ipsa legem jugandi & gignendi dedit, & sæcula per sationem propagandi. *Ex Cent. miscel. epist. 82.*

NECESSITAS.

NEcessitate nihil fortius est. *Ex lib. 1. de Constant. cap. 21.*

Necessitatis non aliud effugium est, quàm velle quod ipsa cogat. *Ibid.*

Si quis agonem cum Necessitate suscipit, succumbit: & quod magis mirere, succubuit, priusquam suscepit. *Ibid.*

NUGA-

NUGATORES.

SIcut medicus inter ægros, sin sensu morbi sui agitat: sic inte nugatores serii, inter vanos grave esse conemur. Impediant nos for tasse, non mutent. *Ex Physiol. li.* *Dis. 1.*

OBEDIENTIA & INOBEDIENTIA.

MIles in castris, audito viæ s gno vasa colligit; audito pu gnæ, deponit; animo, oculis, au ribus, paratus ad omne imperiu & intentus. Idem nobis sit, & in hac militia sequamur alacres & pleno gradu quocumque vocan tem Imperatorem. *Ex libr. 1. de Constant. cap. 14.*

So

Sol, Luna, ſidera, elementa, & omnia hæc ſæcla animantium parent non invita & obaudiunt ſupremo illi Deo: nobiliſſimum rerum homo, ſolus in conditorem ſuum calces jacit & reſiſtit. *Ibid.*

Oportet ſeipſum ita conformare, ut DEO pareamus, & acquieſcamus in omnibus quæ eveniunt, & volentes ſequi, ut quæ ab optima mente fiant & proficiſcantur. *Ex lib. 2. manud. c. 16. ex Epicteto.*

Semper magis volo, quod DEUS vult, quàm quod ego. Adjungar & adhærebo illi, velut miniſter & aſſecla: cum illo appeto, cum illo deſidero, & ſimpliciter atque uno verbo, quod DEUS VULT, VOLO. O in cælo nata (exclamat LIPSIUS) atq; illinc pro-

profecta verba! ô ego EPICTETE sic afficiar! ausim ad DEUM sublatis oculis dicere! Utere me in reliquum, ubi lubet, & ut lubet, mente tecum consentio, æquanimus sum, nihil recuso omnium, quæ tibi videbuntur. Quocumq; me voles, ducito; quam vestem lubet, circumdato. Magistratum me gerere vis? privatum esse? manere, fugere, in pauperie, in opibus agere? Ego non assentior tantum, sed in his omnibus apud alios te defendam & tuebor. *Ibid.*

Constitui & conformavi voluntatem meam divinæ. Vult me febricitare? & ego volo. Aliquid aggredi? Volo. Potiri? Volo. Non potiri? nolo. Mori? Volo. *Ibid. li. 3. Dissert. 12. Ex Epicteto. 7.*

Parere boni possunt & debent: servire,

ſervire, ancillari, adulari, non niſi vitiorum ancillæ. *Ex Cent 1. epiſt. 34.*

Hæc ſumma vel una potius ſapientia, DEO & fatis obſequi. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 51.*

Heu quanta quies, DEO ſe dare, ab eo pendere, decreta ejus ſine murmure exequi & ſubire? *Ex Cent. ſing. ad Ger. & Gall. epiſt. 25.*

OPES.

VT ferrum facilè ad rixas aut pugnam irritat: ſic ad vitia opes. *Ex lib. 2. manud. Diſſer. 24.*

Ut pueri nuces, talos, trochos affectant atq; æſtimant: ita nos honores, opes, famam, quid niſi luſus? *Ex lib. 2. Diſ. 1. ad Stoi. Philoſ.*

Veſtes longæ & talares corpora: opes

opes autem nimiæ animos impediunt. *Ex lib. de mil. Romana.*

Beatus eſt qui mentem & unà opes habet. *Ibid.*

Opes impediunt & velut ſarcinæ aut lacunę ſunt ituris ad bonam mentem. *Ibid.*

Quidquid artium ad opes ducit, ad vitia: nec animum ſolum emollit & effæminat, ſed corpus. *Ex Cent. 1, epiſt. 8.*

OPINIO.

VT oculus qui per nebulam aut aquam inſpicit, res metitur falſo modo: ſic animus, qui per opinionis nubem. *Ex Conſt. lib. 1. cap. 5.*

Ut ii qui tyrannidem ſublatam è civitate volunt, tollunt ante omnia

nnia evertunq; arcem: sic nobis si
eriò ad bonam mentem pergamus,
dejiciendum castellum Opinionis.
Ibid.

Vidimus stultos & risimus, quos custos aut magister alligabat straminis vel exigui fili nodo. Atq; illi stabant quasi ferro aut verâ cõpede devincti. Similis nostra hæc amentia, qui futili opinionis vinclo adstringimur ad certam terræ partem. *Ibid. cap. 9.*

Ut chameleon, quoniam aurâ (ut ajunt) non cibo vescitur, hianti semper est ore: sic illi cupidine, quos ventus inflavit vulgarium opinionum. *Ex Cen. 1. ep. 12.*

Uti opinio divitias bonum fecit, sic eadem inopiam malum. *Ex eadem Cent. epist. 43.*

Sicut in Iberia equas à vento

Tavo-

Fauonio concipere aiunt, ſed eva
nido fœtu: ſic qui ab Opinione
blandiente gravidi, ſerium nih
pariunt, tumidi tantùm utres. *E*
Cent. 4. miſcell. ep. 55.

Sicut muſto tempus dandum e
ut deſpumet: ſic animis, uti fæc
illas eijciant Opinionum. *Ex lib*
de una relig.

Opinio nihil aliud eſt, quàm au
falſa de rebus judicare aut Vera, ſe
infirmiter, nec Rationi ſuffultun
Ex lib. 3. manud. ad Stoicam phi
Differ. 8.

Nimis citò opinionibus abduc
mur: & quid aliud ferè hodiè no
ſtrum diſcere aut docere? etiam i
externis rebus opiniones vexant, &
graviora aut majora omnia ver
præponunt. Inde metus aut Do
lores: ſpernamus, & ut floccos al

quo

quos nivis ad Rationis solem liquefaciamus. *Ibid.*

OTIUM vide IGNAVIA.

PATIENTIA.

RObur pugnæ fatalis in patiendo est, victoria in cedendo. *Ex Cen. 1. epist 43.*

Quod necessariò patiendum est, etiam libenter patiamur. *Ibid. epist. 61.*

Levamentum aliquod miseriarum est non reniti. *Ibid.*

Omnino lenius omne malum fit, leniter ferendo. *Ex Cent. 2. epist. 47.*

Nostrum est, quæ non in nobis, ferre, & alto animo excipere

omnem

omnem casum. *Ex Cen. Miscell. e-pist.54.*

Patienda humana sunt. *Ex eadem. Cent. epist. 91.*

Quicquid ex Naturæ constitu-tione patiendum est, magno exc-piatur animo. *Ex lib. 2. Manu. Dissert. 16.*

PATRIA.

VT parentis aspera aliqua verb filius patienter audit, extr-neus aspernatur: ita civis patri incommoda meritò fert, quæ e-traneus spernit. *Ex Cent. Misc. -pist. 9.*

Sicut ii, qui à litore in altun provecti sunt, oculis votisque te-ram requirunt, sic ii qui sunt i peregrinis locis, ad patriam sua ide-

dantidem adſpirant. *Ex Cent. 2. ad Belg. epiſt. 54.*

Patria eſt quæ nos excepit, fo- , aluit: communi gentium ſen- ſanctiſſima & antiquiſſima ens. *Ex lib. 1. de Conſt. cap. 10.*

Vis magna & alliciendi & attra- ndi in natali ſolo, quod primum pore iſto preſſimus, pedibus in- imus: cujus aërem hauſimus: quo infantia noſtra vagiit, pue- ia luſit, juventus exercitata & ucata eſt. Ubi familiare oculis lum, flumina, agri: ubi longâ ie cognati, amici, ſodales: & tot udii illecebræ, quas fruſtra ter- rum alibi quærimus. *Ibidem.*

PEREGRINATIO.

IT ii qui febriunt, jactant ſe in- quietè & verſant, & lectum ſub-

 inde

inde mutant vanâ ſpe levamen
in eâdem cauſſa nos, qui terran
terra fruſtra mutamus, ægri ſcili
mentis. *Ex libr. 1. de Conſt. cap. 2.*

Ut coronarii belliſſimas ſalt
herbas floresque ſtuppis aut co
nis innectunt, ſalubrium nullâ
râ: ita multi, non tàm cum fru
quàm cum voluptate peregrin
tur, plura ad aſpectum, quàm
ſalutem referentes. *Ex Cent. 1. a*
piſt. 12.

Ut picturâ quamvis egregi
culi non diu delectantur: ſic om
hominum locorumque Vari
novitate nos capit, ſed ad b
tempus. *Ex lib. 1. de Conſt. cap. 3.*

Proprium eſt ægri nihil diu
ti, & mutationibus ut remediis
Inde peregrinationes ſuſcipiu
vagæ, & littora pererrantur &

dò r

mari ſe modò terra experitur
ſentibus ſemper infeſta levitas.
Seneca. Et libr. 1. de Conſt. cap. 2.

Peregrinatio levia tœdia quæ-
n animorum & velut nauſeas
it; non tollit morbos, qui altius
etrarunt, quàm ut externa ulla
dicina huc pertingat. *Ibid.*

Sapiens ubicunq; eſt, peregri-
ur: fatuus ſemper exſulat. *Ibid.*
2. cap. 19.

Humiles & plebejæ animæ do-
reſident & adfixæ ſunt ſuæ ter-
: illa divinior eſt, quæ cælum
itatur, & gaudet motu. *Ex Cent.*
piſt. 22.

Vagari, luſtrare, diſcurrere
ivis poteſt, pauci indagare, diſce-
i. e. verè peregrinari. *Ib.*

Peregrinatio fiat non cum vo-
ptate ſolum, ſed cum fructu. *Ib.*

Peregrinatio instrumentum usui rerum & prudentiæ. *Ex Ce Miscell. epist. 88.*

PHILOSOPHIA & RATIO.

VT montium altitudo pro non apparet, sed cùm acce ris: non item Philosophiæ spl dor, nisi cùm pernôris. Pern autem sine Christiana veraque ligione non potest. Quam pr centem si tollis: fateor ludibr illa, vanitas, delirium. *Ex pr Com.*

Ut in aqua aut pelvi defec Solis intuemur, idquè per S ipsius radios, oblique & quo flexu: sic in recta Ratione re

vi

nas, ſed cave cenſeas aliter, quam r Deum ipſum. *Ibidem.*

In pugna, equitum aut ſtatarii ilitis præcipuam operam eſſe ſci-us : ſpernis ideò ſagittarios & nditores? In domo exſtruenda, chitecti maximam laudem & um : tolléſne operas igitur & ad-iniſtros? Idem in germano Phi-ſophiæ ſtudio cenſe. Divinæ illæ teræ veri roboris, veræ virtutis & nſtantiæ ſolidæ effectrices: nec men humanam prorſus Sapien-am ſperne, eam dico quæ non ſe fert, ſed ſervit placidè & ancilla-r. *Ibid.*

Ut vinum quo nil ſalubrius, uibuſdam in venenum eſt: ſic iſtis, ui laqueis quæſtionum malo, de-iti ſunt, Philoſophia, quâ abutun-ur. *Ibidem.*

Ut Heliotropium & flores q
dam ingenio ſuo ſemper ad Sol
ſic Ratio ad Deum obverſa &
ginem ſui. *Ex Conſt. libro 1. cap.*

Ut navis vacua & inanis
cumagitur in mari omni vento
in nobis vaga illa mens, quam p
dus & tanquam ſaburra Ratio
non ſtabilivit. *Ibid. cap. 5.*

Ut in prælio, non gladiis
lùm & gravioribus telis res geri
ſed etiam funditorum quædam
pera & levis armatura eſt: ſic in
noſtra contra vitia & adfectus
litia, non ſolùm illo penetrante
bi mucrone, ſed etiam philoſop
rum haſtis & ſagittis aptè interc
& utiliter pugnamus. *Ex Cent.*
piſt. 99.

Sicut in arbore Radicem

,ex ea Truncum, ex his Ramos, inde Ramulos aut Flagella: ſic Philoſophia ſcito, primum aliod decretum inſtar Radicis hae, proximum ut Truncum, mira ut Ramos; deniq; copiam illn Præceptorum ſuccedere, & ex ſurgere, verè Flagella ad animos gendos & incitandos. *Ex libr. 2. nud. Diſſert. 12.*

Sicut Medicinæ nullus uſus ctusq; eſt morbos à corporibus n depellentis: non item Philophiæ, niſi vitia ab animo. *Ibid. li. Diſſert. 1. ex Stob.*

Non ut aves, quæ canere aut qui doctæ, nihil ultrà voces ſciũt: c nobis Philoſophia diſcenda aut abenda. Apage, Sed illa animo ducenda eſt: atq; etiam (ſecunum Senecam) circumdanda eſt,

velut inexpugnabilis murus, que
Fortuna multis machinis lace
tum non transit. *Ibid.*

Quemadmodum magnus
ctator est, non qui omnes numer
nexusque perdidicit, quorum u
sub adversario rarus est, sed qui
uno se aut altero benè & diligen
exercuit: nec enim refert, qu
multa sciat, si scit quantum vic
riæ satis est: sic in Philosophiæ
dio multa delectant, pauca v
cunt. *Ibidem. lib. 2 cap. 8.*

Philosophiæ amor & noti
aliqua etiam adolescentiæ ad
scenda est, neque ulla ætas ei i
matura. *Ibid. lib. 1. Dissert. 1.*

Neque juvenis aliquid diffe
philosophari, neque senex defati
tur. Non enim immaturus q
quam, aut vietus & effœtus est,
anim

nimæ ſanitatem. Hæc Epicurus, quem certa fides eſt, ab anno XIV. ætatis Philoſophiæ operatum eſſe. *Idem.*

Philoſophia adjumenti, non noxæ vicem habet, ſi pietas adeſt, & religio præeſt. *Ib. Di. 3.*

Unum hominis & proprium bonum RATIO, quæ noſcenda & colenda eſt. Neq; enim, ut Homericus ille Laërtes, hortum, agros, domum omnia curabat, ſe neglecto: ſic nos oportet corpori & externis mancipari, animi ſecuros. Imò verò TE NOSCE. Et nimirum hanc vim habet præceptum Apollinis, ait Cicero, quo monet, ut ſe quiſque noſcat. Non enim id præcipit, ut membra noſtra, aut ſtaturam figuramve noſcamus: neq; nos corpora ſumus: neq; ego tibi

dicens hoc, corpori tuo dico. cùm igitur, NOSCE TE, dicit, hoc dicit, noſce animum tuum, nam corpus quidem quaſi vas eſt, aut aliquod animi receptaculum: ab animo tuo quidquid agitur, id agitur à te. *Ex libr. 3. Phyſiol. Diſſert. 3.*

Caſtè & cautè Philoſophiâ utendum eſt; eaq; ad normam & velut lapidem exploranda cæleſtis legis. *Ex Cent. 1. ep. 99.*

Hæc vera Philoſophia eſt, poſſe habere, poſſe carere: non cupere abſentes, capere & præſentes divitias: iiſdem uti benè, & bonis ſublevandis. *Ex Admirand. lib. cap. 15.*

Recta Ratio eſt de rebus humanis divinisq;, quatenus eæ ad nos ſpectant, verum judicium ac ſenſus ducens ad Conſtantiam. Huic contra

ria Opinio, de iisdem futile judicium ac fallax, ducens ad levitatem. *Ex Constan. lib. 1. cap. 4.*

Rationi origo à cælo, imò à Deo est: & magnificè eam Seneca celebravit, *Partem in homine divini spiritus mersam. Ibid. cap. 5.*

PIETAS.

Pietas est legitimus & debitus honor & amor in Deum & parentes. *Ex Const. libr. 1. cap 11.*

Nullum seculum hoc nostro feracius religionum fuit, sterilius pietatis. *Ibid. 9.*

Pietas sit magis in corde, quàm in ore: factisq; magis exercenda, quàm verbis *Ex præ. ad Con.*

Pietas & Dei metus quasi fræ-

num est & coerctio in animis ab mni rebellione & insolenti me *Ex li. de una rel.*

Fulcrum Imperiorum Reli & Pietas. *Ex ded. ad Pol.*

Humana hæc quid sunt, jactationes & fluctus? in quibus hil firmum est, nisi ad ancoram alliges veræ Pietatis. *Ex Cent.* 2 *pist* 52.

Sine Pietate & virtute ne verè honestus unquam erit. *Cent.* 2. *epist.* 69.

Alibi molles fortasse sum in re Pietatis, sicut ferrum. *Ex C ad Ital. & Hisp. epi.* 11.

Pietas caput Virtutum. Q quis eâ caret, aut neglegit, q veri non dicam Christiani no nis, sed hominis habet? Ad nati. Omnes nos quoq; pecul

Dei gratia instituti sumus: teneamus & amplectamur, unicam quietis hic ancoram, Unicum ad perpetuam salutem Viaticum & viam. *Ex Cent. 4. miscell. epist. 17.*

POPULUS.

VT Cyclops apud Homerum amisso unico oculo huc illuc impingitur, & deniq; ruit, sic moles populi, sine lumine principatus. *Ex Dissert. ad Princip.*

Malus dignitatis aut virtutis judex est populus: & non rarò quorum meritis in rempubl. & populum ipsum singularibus nulla gratia, nulla merces digna ne cogitari quidem posset, populo disceptatore, pro mercede pœnam, pro laude ignominiam, pro gratia

indignationem acceperunt. *Ex præfat. libro 1. Var. lect.*

PRÆCEPTA,
vide MONITA.

PRINCIPES,
vide REGES.

PROBITAS & HONESTAS.

UT pictor levi manu & volanti penicillo rugas, verrucas, nævos in facie exprimit, haut tàm facilè ipsam: sic Probitatem laboriosè imitamur; nullo negotio maculas illas animorum. *Ex Cent. 1. epist. 22.*

Inutilis, imò noxia scientia omnis prudentiaq; est secreta à probitate morum: illa ad ornatum adhibenda, hæc ad salutem. *Ibid.*

Laten

Latent plerumq; verè probi, & pectore intimo domicilium virs habet, non in vultu aut fronte, *id.*

Interno judice si probus audias, l addent aut dement tibi malom sermones. *Ibid. epist.* 77.

Sine Pietate & virtute nemo rè honestus unquam erit. *Ex Cen. epist.* 69.

Hic jam est cursus rerum, & x quædam, nisi fallor, mundi: ut onesti, honestaq; jaceant, & exurat quicquid turbidum est, aut praum *Ex Cent. sing. ad Ital. & Hisp. pist.* 17.

PRO-

PROVIDENTIA

vide DEUS

PRUDENTIA

Vide VIRTUS.

PUDOR & VERECUNDIA.

O Ornamentum juventutis p dor: seges veræ gloriæ & d ctrinæ: *Ex Cent. sing. ad Ital. & H epist. 10.*

Pudor in animo, & in vu rubor, gemmæ pulcherrimæ su in juventute. *Ex mil. Rom. Dial.*

Sine verecundia nihil rect esse potest, nihil honestum. *Ex M nud. ad Stoic. Phil. Dissert. 13.*

PVN-

PUNITIO.

VT magis in morbo judicantur qui tabe aut marcore laborant uàm qui inflammatione aliqua ut febri: & tamen hæc magis ap- arent: ſic in graviore pœna im- robi, qui lento illo paſſu ducun- ur ad æternam ſuam mortem. *Ex bro 2. de Conſtant. cap. 14.*

Vt in uno eodemq;, homine, ure in ſenecta ætate delictum ali- uod punitur admiſſum in juven- a: ſic Deus in imperiis aut regnis eccata vetera, quia externæ com- nunionis ratione unum quiddam Deo ſunt & conjunctum. *Ibid. cap. 5.*

Sicut in homine cùm manus furto, penis libidine, venter inglu- vie peccavit, totum corpus id luit: ſic

ſic in communi aliquo cœtu, pau-
corum delictum expetere ſæpè i[n]
omnes, præſertim ſi ii qui peccan[t]
velut digniora quædam membr[a]
ſunt, ut Reges, Principes, Magiſtr[a-]
tus. *Ibidem.*

Ut Medici poſtquam uſſerun[t]
& ſecuerunt ſatis, non omittun[t]
ſtatim ægrum aut deponunt, ſe[d]
benigna fomenta quædam & ac[ci-]
pa adhibent, doloribus mitigandi[s:]
ſic Deus illos, quos ferro & ign[e]
ſapientiæ ſuæ purgaſſe ſatis vid[e-]
tur, lenibus quibusdam alloqui[is]
fovet, & tractat manu, quod dicitu[r]
molliore. *Ibid. cap. 18.*

In externa omni punitione
Deus non præſentia ſolùm adſp[i-]
cit, ſed præterita etiam reſpicit: [&]
duûm horum temporum momen[-]
t[a]

ti temperat æquabiliter juſtitiæ ſiie lancem. *Ibid. cap. 17.*

Paucorum punitio terret & emendat omnes. *Ibidem.*

Nemo crimen in pectore gerit, qui non idem Nemeſin in tergo. *Ibid. cap. 13.*

Culpæ comes juſtiſſimè pœna ſemper eſt. *Ibidem. cap. 16.*

RATIO,
vide
PHILOSOPHIA.

REGES & PRINCIPES.

VT maria ſuâ ſponte quieta vento intumeſcunt: ſic Principes naturâ ſæpè boni aut mites, per Calumniatores inardeſcunt. *Ex Orat. de Calumnia.*

Ut

Vt ii qui apud Deum verba faciunt corpore, gestu, sermone, modici sunt ac reverentes: sic nos decet apud Principes. *Ex præf. ad ad miran. Rom.*

Vt gubernator in magna nav flectit & regit omnia parvo motu imò ut ipse mundi ille rector Deu machinam hanc quatit & mov ipse inconcussus: ita sedatus Prin ceps regit Rempub. *Ibid.*

Vt à Sole in subjecto hoc orb lux aut tenebræ: sic à Principe apu subditos prava pleraq; aut rect. *In Præfat. ad lib. Polit.*

Sicut sidera illa splendorem habent, sed ut usibus mortalium deserviant: sic Principes dignitatem, sed cum munere officioq; devinctam. *Ibid.*

Vt regulam oportet rectam esse, ad quam

quam cætera adæquantur: ſic eritò Principem, ad quem alii diguntur. *Ex not. ad Polit. c. 9.*

Sicut anima corpori præeſt, t animæ Ratio: ſic Princeps hac opulum regit, & eadem illa ratio pſum. *Ex Diſſert. ad Princ.*

Vt Cyclops apud Homerum miſſo unico oculo, huc illuc impingitur, & denique ruit: ſic moles populi, ſine lumine principatus. *Ibid.*

Quemadmodum Sol non lucet modò, ſed fovet, vegetat, animat: ſic verus populorum Rector, in ſplendore ſuo commodat & juvat. *Ibid.*

Vt pater aliquis in magna familia, ad ſingulos animum atq; oculos adjicit: ita verus Princeps.

*S*icut militares ſtationes in ex cubiis contra hoſtem: ita Impera tor qui in perpetua vigilia & Reip cura. *Ex Commen. in Plin. Panegyr*

*S*icut omnibus in hac vita po ſitis ac locatis communis eſt cæl ſpiritus, lux diei: ita clementiar maximi Principis ſentiant vota & facta cunctorum. *Ibid.*

*S*icut gubernator in navi, ma giſtratus in civitate, Imperator in exercitu, anima in corpore, men in anima: ſic revera Princeps eſt ſa piens in genere humano. *Ex lib. 3 manud. Diſ. 13.*

*S*icut Zeuxis ille pictor olim Ju nonem effigiaturus, virgines Agri gentinorum pulcherrimas condu xit, & è ſingulis aptavit, quod præ ſtantiſſimum in quaq; eſſet: ita Princeps, & politici viri, ab exem pli

plis factisq; illustribus potentiam (ea Juno est) & prudentiam suam forment. *Ex lib. 1. cap. 1. exem. Po.*

Sicut adamas nobilissima inter gemmas infractam vim habet: sic Princeps debet animi robur. *Ib. cap. 5.*

Ut in corporibus gravissimus est morbus, qui à capite diffunditur: sic qui à Principe. *Ibid. lib. 2. cap. 8.*

Sicut suprema mundi pars ventis, fulminibus, pluviis non turbatur: non item debent Principes. *Ib. cap. 16.*

Ut privati parentes liberos peccantes sæpè castigant, interdum virgas modò ostendunt, & metum incutiunt pro pœna: sic Princeps facit, & faciendo sic emendat subditos. *Ib. c. 12.*

Reges

Reges ut fulmina sunt, du frangunt, mollibus plerumq; illæ sis. *Ex Cent. 1. epist. 4.*

Absq; Virtute Princeps m gnam famam habere potest, nc potest bonam: sed nec firmam a diuturnam potest, nisi nixa sit fulcro. *Ex præfat. ad mil. Rom.*

Decorum hoc est apud Princ-pes, ut sub blando titulo laudis boni, quæ faciunt recognoscant: alii, quæ facere deberent, cogn-scant. *In præfat. ad Princip. Albe & Isabel.*

Illius Principis magnitudo st-bilis fundataq; est, quem omn tàm supra se esse, quàm pro se s-unt: cujus curam excubare pro s-lute singulorum atq; universorum quotidie experiuntur. Quo proc-dente, non tanquam malum a-

qu

uod aut noxium animal è cubili
osilierit, diffugiunt, sed tanquam
clarum & beneficum sidus cer-
tim advolant, objicere se pro illo
ucronibus insidiantium paratis-
ni, & substernere corpora sua. Si
r stragem illi humanam iter ad
utem sternendum sit. *Ex Differ-*
.un. Ex Seneca.

Princeps est imago & exemplar
i in terris, rerum moderator &
piter in cujus manu positæ opes,
gnitas, vita omnium nostrum.
d.

Non præesse solum Princeps
prodesse debet: nec sibi tantum
es datos sed se etiam civibus ar-
rari. *Ibidem.*

Ut principis est in omni virtu-
populo præire: ita in religione

maximè, quæ princeps & caput ir-
tutum. *Ex libr. de una relig.*

Princeps sublimis factus & la-
tus à Deo, meritò veneratur & co-
lit magnitudinis suæ auctorem.
Nisi facit, quid exspectet, nisi te-
rum dejici? *Ex lib. de una relig.*

Principem religiosum esse de-
cet. *Ibid.*

Princeps religiosus Deo cara
Ibid.

Legitimus Rex, salutem &
commoda subditorum præcip u
habet, imò unicum finem. *Ibid.*

O verè justum & legitimum i
lum Principem, qui in summ f
stigio, non magnus magis quà
bonus audire desiderat: & su
res diversissimas, Potentiam ac mo
destiam miscet! *Ex præf. ad pol.*

O laudabilem morem, cùm
rin

rinceps rationes quaſi cum Re-
ub. ponit, & oſtendit nihil ſibi
uæri propriè, aut inſumi. *Ex Ad-*
irand. lib. 2. ca. 4.

Omnia hodiè Principum in-
da, intuta: nec veri ſolatii uſquam
es, quàm in ſe cuiq;. *Ex Cent. 1.*
iſt. 35.

Regum Principumq́; ſtemma-
ſtudiis Virtutis & Prudentiæ il-
iſtranda: cætera externa aut ad-
entitia ſunt, hæc animi ipſius pro-
ria, & æterni illius æterna bona.
x Cen. 4. Miſcell. poſt. epi. 31.

Principes proximi à Deo ſunt,
vicem atq; imaginem ejus in ter-
s repræſentant: ergò & colere ac
enerari magis par eſt, quò propius
norunt ſupremum illud Bonum
ſenſerunt. *Ex præf. in Divam. A-*
ricoll.

Felices illi Principes, quib electio & judicium est hominu quibus fidant & credant. *Ex Ce 2. epist. 47.*

REGNUM & IMPERIUM.

UT ferro consumens quædam rubigo per naturam adgna- est: ligno exedens caries aut t do: sic animalibus, opidis, reg internæ & suæ caussæ pereundi. E *lib. 1. de Constant. cap. 15.*

Ut in uno eodemq; homin re in senecta delictum aliquod nitur admissum in juventute Deus in Imperiis aut regnis pec ta vetera, quia externæ commu nis ratione unum quiddam

nt & conjunctum. *Ex Conſt. lib. 2. p. 15.*

Ut ſi guttas aliquot aceti in agnum vas aquæ mulſæ jaciam, n ipſum corrumpam, ſed gram fortaſſe magis ab acore alio addam: ſic in magnis Imperiis magis ſentitur bonorum bonitas, ſi pauci interveniant acidi aut nari. *Ex Admiran. lib. 4. ca. 8.*

Numquam Regnum ſtabile, i in diſſidiis aut odiis ii qui reuntur. *Ex li. cont. Dial.*

A nulla re majus periculum periis aut ſceptris quàm ab inovata aut inſidiosè ſimulata relione. *Ibid.*

Maximo cuique imperio mamam curam, atque adeò aſſiiam ineſſe certum eſt. *Ex Diſſert. l Principp.*

Dissolutio Imperii sequitur, fructus quibus Respublica sustin tur, minuantur: quid si tollantu *Ex com. in C. Plin. Paneg.*

Magna Imperia limites su habent, quò cùm venerunt, sistur retroeunt, ruunt. *Ex Cent. 3 ad Be epist. 31.*

Ut illud in Principatu beati mum est, non cogi: ita miserrimu non suaderi. *Ex li. Pol. in præf.*

Fulcrum Imperiorum est vare Religionem & pietatem. *præf. ad Poliocret.*

RELIGIO.

VT olim Philistæi Hebræis bros omnes ferrarios atq; c fices armorum ademerunt, ne lare possent aut rebellare: sic

re

tici doctrinæ tela, quæ jugulant na doctrinarum. *Ex lib. de una lig.*

Ut navis, ædium, aliarumq; re- m carinas aut fundamenta volu- us esse prima & firmissima: sic in nni Repub. primùm sit curatio rum divinarum. *Ibid.*

Ut fratrum odia acerrima sunt: : eorum ferè, qui consortes ali- ando ejusdem religionis. *Ibid.*

Nunquam usquam Respublica etit sine specie aliqua Religionis, anta igitur veræ illius vis est, cu- s umbra sustinet hanc molem? *id.*

Religio est vinculum sive coa- lum omnis societatis, & Justitiæ rmamentum. *Ib. Ex Plut.*

Basis & fundamentum Reipub[l.]
Religio. *Ibid.*

Religionem evertit, quisquis l[i-]
bertatem religionum inducit: [e]
qua confusio, ex qua contemptu[s.]
Ibid.

Unitatem Religio dat & am[o-]
rem. *Ibid.*

Religionem Princeps si non p[...]
fert, quomodo alii? *Ibid.*

Non est Regum religiones p[ro]
arbitrio imponere, multò mi[nus]
privatorum. *Ibid.*

Varietas Religionis, dissolu[tio]
Religionis. *Ibid.*

Auctor unionis, una religio, [di-]
scordiæ discors. *Ibid.*

Motâ Religionis anchorâ fi[u-]
turbata Reip. navis. *Ib.*

Turbata Religio politiam [tur-]
bat. *Ibi.*

Religo quæ friget, non eſt Regio. *Ibid.*

Religio in omni ſocietate neeſſaria. *Ibid.*

Libenter religioſi ſubditi miti ractaq; cervice humanum jugum erunt, qui ſemel illud divinum. *bid.*

Religio & timor Dei ſolus eſt, qui cuſtodit hominum inter ſe ſocietatem. *Ibid.*

A nulla re majus periculum imperiis & ſceptris, quàm ab innovata & inſidiosè ſimulata Religione. *Ibid.*

Religio proba ante res humanas habenda & defendenda. *Ib.*

Proſeminare malas errorum herbas, ſemper impium: ſatis tolerare interdum nec ſtatim evellere, ratio aliqua defendit. *Ibi.*

Ambitio & Avaritia sæpè vel-
tur Religionis mantello. *Ib.*

Effusam licentiam in religi-
ne omnes boni viri abhorrent:
quibus exiguum aliquod lume
mentis. *Ibid.*

Religio è libris sacris since-
petita, est vera & Christiana rel-
gio. *Ibid.*

Aculeones & Curiones det-
standi, præsertim in Religione, qu-
simplicissima, & Fidem non Rati-
nem ducem habet. Assentiendu-
hîc, non quærendum. *Ibid.*

Populares de Religione dispu-
tationes noxiæ. *Ibid.*

Curiosi in religione mali. *Ibi.*

Majorum instituta tueri, sacri-
cæremoniisq, retinendis, sapient-
est, *Ibid.*

Ut Principis est in omni Virt-
t

[r]e populo præire: ita in Religione [m]aximè, quæ Princeps & caput virtutum. *Ibid.*

Libertas nimia religionis, pernities religionis. *Ibid.*

Varietas religionis, dissolutio Religionis. *Ibid.*

Nulla res magis animos & mores componit, quàm Religio: & illā, ubi in pectus demissa, virtutum agmen sequitur. Imprimis mansuetudo quædam animi, & tranquillitas, bona imperantibus, & quæ faciles obnoxiosq; præceptis reddit. *Ex mon. ad Pol. cap. 2.*

In fidibus si quid discrepat, non abrumpis per iracundiam, sed paullatim reducis ad concentum: in fide cur non idem fit? *Lib. 4. Pol. cap 4.*

Fulcrum Imperiorum est serva-

re Religionem & Pietatem. *In præ ad Polior.*

Nulla Religio alia nisi uni Dei tenenda est. *Ibid.*

Quando luxus, fastus, libi major, impunitior? & Relig nunc passim in ore, improbitas corde. Verba Pietatem sonant; f cta ambitionem, avaritiam: nec uno alterove, sed apud plerumq ordinem, ætatem, sexum. *Ex Cen 2. epist. 6.*

Prurigo de Religione dissere di & litigandi, quæ pessimum a vilissimum quemq; tenet, caussa bellis dedit & dabit. *Ex Cent. 3. Belg. epi. 5.*

De Religione satis multi l quuntur, pauci vitâ exprimunt, mores à professione discordant. *epist. 49.*

Sir

Sine Religione non Princeps officium suum, non subditi facient: sine ea, societas non erit. Quia non Fides, non Justitia, non Virtus; sed Fraus, Licentia, protervitas, & uno verbo, Confusio hominum ac rerum. *Ex mon. polit. cap. 1.*

RESPUBLICA.

VT qui semel navim & mare ingressi, in arbitrio ventorum sunt, nec redeunt ad terram cùm volunt, cum terram maximè spectant, retrahit aliquis æstus: sic Respub. tenet multos invitos *Ex Cen. 2. epist. 19.*

Ut cælo sereno, & mari quieto. *&c. Vide Vigilantia.*

Ut in navi dirigenda, respectus habendus in Cynosuram: sic in publi-

publica administratione ad facta prioris ævi. *Ex præf. ad Annales Taciti.*

Ut in humano corpore vitiosi humores non impetu purgantur nisi cum periculo: ita in Republica. *Ex comment. in C. Plin. Panegy.*

Ut mare rarò quietum est, ventos plurimum & sæpè procellas habet: sic Respublica, ubi comitiorum potestas. *Ex mon. & exemp. li. 2. cap. 4.*

Ut navis, ædium, aliarumq; rerum carinas aut fundamenta volumus esse prima & firmissima: sic in omni Republica primùm sit curatio rerum divinarum. *Ex li. contra Dialog.*

Consilia & judicia de Republ. submittere hodiernis linguis aut censionibus, non dicam parum tu-

tu

um esse, sed & hominis parum tu-
. *Ex Cent. ad Ital. & Hisp. ex præf.*
d lect.

Non est opus Reipub. eo cive,
ui parere nescit. *Ex l. 2. de Mil.*
om. Dial. 4.

Nunquam usquam Respubli-
a stetit sine specie aliqua Religio-
is: quanta igitur veræ illius vis
st, cujus umbra sustinet hanc mo-
em? *Ex libr. 2. de una relig.*

APIENTIA & SAPIENS.

UT arbores quædam fructum non ferunt, nisi aliis velut ma-
ibus adsitæ: sic literæ nisi cum vi-
ili Sapientiæ robore conjunctæ.
bid. cap. 4.

Ut ii qui in taberna aromatum
ut unguentorum sederũt, in vesti-
bus

bus ipsis referunt secum odorem loci: sic habitus aliquis Sapientiæ non adhærescit ab insessa ejus officina. *Ex lib. 2. de Con. cap. 5.*

Quod fons aquæ viatoribus in æstu: id adolescentibus prudentum sermo. *Ibid. cap. 12.*

Sicut in segete spicarum vacuæ attolluntur, gravidæ & feraces inclinant: ita quò quis sapientior, eò magis se demittit & sustinet. *Ex Dispunct. not. Mirand. cod.*

Sicut nube ingruente sub tectum confugimus: sic in calamitate ad Sapientię arcem, quam Fortuna nullis machinis evertit. *Ex Cent. ad Ital. & Hisp. epist. 2.*

Ut corpore tenues, veste se dilatant: sic qui ingenii aut Sapientiæ inopes diffundunt se verbis. *Ex instit. epist.*

Ut

Ut herbas & arbores creſcere
[n]on cernimus, ſed creviſſe: ſic fa-
[c]tam Prudentiam potius, quàm fie-
[r]i. *Ex Cen. 1. epi. 22.*

Ut in bello, etiamſi hoſtis ab-
[s]it, ſemper excubiæ: ita vigilat ſa-
[p]iens contra improviſum omnem
[i]ctum. *Ibid.*

Ut nautæ vela ſinuant & obli-
quant, & tenent nihilominus ſuum
portum: ſic Sapientiæ pars eſt, le-
viter deſipere, & paullum extra
viam rectam ire, ad vitandum vio-
lentum aliquem occurſum. *Ex Cent. 2. epiſt. 7.*

Vt navis quæ inter fluctus ſine
clavo jactatur: ſic mens quæ in hac
vita ſine Sapientiæ gubernaculo.
Ibid. epiſt. 8.

Alphæus mare Siculum ſubter-
labi dicitur, ſine mixtione unda-
rum

rum ad ſuam Arethuſam: ſic ſtudioſus per levitates, per vanitates, ad amatam illam Divam Sapientiam. *Ibid.*

Ut animam niſi anima non capit; ſic ſapientem niſi ſapiens. *Ibid. epiſt. 60.*

Sicut ſtellæ in tenebris etiam fulgent: ſic liquidus & libens viri ſapientis animus etiam in iſta temporum caligine aut nube. *Ex Cent. Miſc. epiſt. 59.*

Vt in familia opus eſt hera ac domina, quæ coërceat: ſic in hac interiore œconomia, Sapientia illo imperio, quod affectus regat ac dirigat exſultantes. *Ibid. epiſt. 71.*

Sicut miles pugnæ per luſoria certamina ſe præparat: ſic nos Sapientiæ, per artes liberales debemus. *Ex manud. lib. 1. Diſſert. 2.*

Mire-

Miremur reconditam Sapien-iæ vim, non rimemur. *Ex libro 1. e Conſt. cap. 7.*

Omnis Sapientia procul intu-ntibus ſevera & tetrica apparet; ùm propius ſucceſſeris, levis, cle-nens reperitur, & quâ non mitior ut amicior ipſa Amorum Dea *Ibi. ap. 12.*

Infelix ſemper erro, qui à Sa-pientiæ meta aberrat. *Ex Cent. 2. e-piſt. 8.*

Inſipiens eſt omnis Sapientia, cui non adeſt modus. *Ibid. epiſt. 56.*

Sapientia vera firma eſt, non tamen elata, non timet pericula, ſed nec provocat aut laceſſit. *Ibid. epiſt. 69.*

Hæc ſumma vel una potius Sa-pientia, Deo & fatis obſequi. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſtola 51.*

Inuti-

Inutilis, imò noxia scienti omnis prudentiaque est, secreta probitate morum: illa ad ornatur adhibenda, hæc ad salutem. *Ex Cen 1. epist. 22.*

Sapientiæ si non indicium, initium tamen est, secum consistere & sibi vacare. *Ex Cent, Miscel. epist 80.*

Vera animi quies à Deo primùm, deinde à Sapientia & litteris est. *Ex lib. 1. epist. quæst.*

Quidam eo ingenio sine vitio oculorum sunt, ut de die cæcutiant, in tenebris cernant: sic mult ad minuta & tenebrosa acriter oculos pandunt; contra claudunt ad Sapientiæ lucem. *Ex Dialog. de recta pronunt.*

Quamdiu animus præceptis Sapientiæ nondum imbutus est, quid

uid nisi simillimi pueris sumus teste SENECA) quibus omne udricum in pretio est? *Ex lib. 2. Diss. 1. manud.*

Sapientia una est utile & animo profuturum studium. *Ibid.*

Non frangitur sapiens doloribus corporis, nec vexatur incommodis. *Ibid. li. 3. Diss. 6.*

Cani capilli non adferunt Prudentiam. *Ex li. de una reli.*

SCELVS vide VITIVM.

SENECTVS.

SIcut athletæ cùm metam vident & accedunt, etsi fessi, approperant: sic nos in senectutis hoc limite, alacrius promptiusq; laboremus,

mus, quia laborum mox experte
Ex lib. 1. cap. 1. mon. & exempl.

Vt agricola parum aut nih
dolet in arbore amissa, quæ ex un
trunco plures frutices & jam pœ
arbores dedit: ita senex, qui fam
liam post se florentem, liberos, n
potes, pronepotes reliquit, mini
dolendus fuerit: cùm in tot anim
corporibusq; suorum vivat. *Ex Ce
Miscell. epi. 93.*

Non annorum canicies est la
danda, sed morum. *Ex libr. de u
Relig.*

Erubescat senectus, quæ emen
dare se non potest. *Ibid.*

Cani capilli non adferunt pr
dentiam. *Ibidem.*

SC

SCIENTIA.

Ut Athenienſes, teſte Anacharſe, nummis utebantur dumtaat ad numerandum: ſic flagitiis & ſceleribus cooperti ſcientiâ, ad ſciendum. *Ex lib. 2. de Conſt. cap. 4.*

Vt in navi vela & armamenta omnium oculis ſe munuſq; ſuum ingerunt, deliteſcit in puppi gubernator ille clavus: ſic in Scientiarum iſto corpore cenſendum, in quo ſpecioſæ aliæ,aliæ occultæ, ſed efficaces. *Ex Dial. de recta pronunt.*

SCRIPTORES & SCRIPTA VETERUM.

VT Phrygiones è varii colos filo unum aliquod aulæum formant: ſic Scriptores è mille aliquot particulis cohærens opus. *Ex præfat. ad Lectorem ad Politic.*

Vt in uno aliquo telo aut gladio multum intereſt, à qua manu veniat: ſic in ſententia, ut penetret, valdè facit alicujus & receptæ auctoritatis pondus. *Ibidem.*

Vt qui gemmas vel aurum quærunt, non ſummam terræ cutem leviter ſtringunt, ſed in viſcera ejus penetrant & immergunt: ſic qui veram manſuramque doctrinam, altis

ius neceſſum eſt in ſcriptorum ca & ſenſa ſeſe immittant. *Ex nt. 1. ad Belg. epiſtol. 49.*

Ut Imperatori in acie certus quis ordo eſt, nec tamen unus: in omni materie, quam pro re, o judicio diſponunt ſcriptores. *Inſt. ep.*

Ut in ſagitta mittenda non mi-s aberrat qui citra ſcopum, àm qui ultra jaculatur: ſic in ibendo, quisquis pauciora quàm o re, aut plura dicit. *Ibid.*

Ut pictor cùm tabulam acce-, primum hominem totum deli-at, colores mox aptos quærit, & dit cuique parti: ſic bonorum ctorum imitator corpus eloquẽ-e ſuæ formet, pigmenta deinde riè conquirat. *Ibid.*

Ut pueros nihil pudet, cum

ſcribere diſcunt, per ſingulos li
rarum apices alienâ manu du
non item tenellum formandi ſ
imitatorem, ſi furtum appar
Ibidem cap. 13.

Sicuti digiti in cithara ægr
cum intentione initio ponun
iidem poſtea ad chordas & nu
ros ſponte veniunt: ſic imit
furtis ſtyli imitatorii aſſuefac
creſcente jam judicio in illis fi
miſſior & verecundior. *Ibidem*

Ut in membris noſtris ſæp
quid ruptum aut convulſum
quod tamen ita artificioſè cela
ut niſi à conſciis difficile ſit vit
animadverti: ita in veterum
numquam ſcriptis occulta q
vitia & depravationes inſunt,
ſine Grammaticorum aut li
rum veterum judicio, noſtrâ ſ
te

difficulter possimus deprehen-
re. *Ex variis Lection. lib. 3. cap. 6.*

Ut vina apposita vinosum mo-
nt, invinium (ut antiqui loque-
ntur) non movent: sic nuda ali-
bi veterum scriptorum nequitia,
toris animum jam antè impro-
m, fortasse incitet; casto & ca-
gato non adhæret. *Ex epist. quæst.*
r. 3. epist. 2.

Ut parentes levius ferunt non
tos sibi libros, quàm postea de-
tos: sic nobis fortasse, si scripta
terum nescissemus, dolor non
t; idem, cum fragmenta intue-
ur, & titulos pulcherrimorum
erum, angimur desiderio & tor-
emur. *Ibidem ex libro 4. epist. 14.*

Ut veterani venatores cervum
impresso vestigio dignoverunt:

ita docti exfcriptione virum. *Ex*
Cent. 1. epi. 45.

Ut in via fi quis impro
præteriens luto nos afpergat,
nos inillum regeramus, fed pc
nos purgemus: ita cum illis a
dum, qui ftylum in nos ftring
aut convitiis laceffunt. *Ex li. d*
rel.

Sicut locus à Sole illuftr
fplendorem, fed alienum ha
fic eruditis, quibus lux omnis
prema illa luce. *Ex Cent. 1. ad*
epift. 32.

Quemadmodum ftellæ no
bi, fed huic Orbi lucent: fic
lios ingenii noftri lux perve
Ibid. epift. 56.

Ut vitis jacet, nec fructum
nifi ad ftipitem aut arborem ap
cita: vix etiam literati, nifi gr
&

favore Magnatum ſubnixi. *Ex* [Ce]*nt. 2. ad Belg. epiſt. 13.*

Ut piratæ in mari onuſtæ navi [in]ſidiantur, vacuam negligunt: [ide]m accidit ſolidè doctis. *Ex Cent.* [Sin]*gul. ad Ital. & Hiſp. epiſt. 26.*

Ut pueri pedes per delicias ma[le] ponunt, & imitari varos diſcunt: [ita] quidam, cùm rectè ſcribere poſ[ſin]t, malunt pravo elegantiæ ſtu[di]o flectere orationem & enervare. [Ex] *Cent. 2. epiſt. 61.*

Apelles in magnis ſuis lauda[tiſſimis]que operibus hoc ſervabat, ut ea [pu]blicè proponeret omnium ocu[lis] ac linguis, atque ipſe velo ali[qu]o tectus judicia venaretur etiam [a]nimorum: cur Scriptori hoc [no]n fas, in opere quod tangit o[m]nes? *Ex Cent. 2. epiſt. 92.*

Ut in ſegete flores quidam in-

ternaſcuntur ſua ſponte: ſic in ſc
ptis alieni generis notæ. *Ad ann*
Taciti.

Sicut in publicam populare
que viam omnes ſemitæ conve
unt: ſic ſcribentium ſtipes, in co
mune generis humani ærarium
feruntur. *Ex Cent. ſingul. ad Ital.*
Hiſp. epiſt. 16.

Ut è fonte quod haurimus, t
ſtrum eſt, quisque tamen ſuo va
ſic quod è communibus ſcripto
bus, ſed quisque pro judicii ſui m
do. *Ex lib. de Cruce.*

Ut in vere anni flores gignu
tur, Autumnus tamen eſt qui c
fructus: ſic literati in florida æta
amœniora dant, in ſenili utilio
Ibid.

Homines inquieti & turbi
nc

n judicio ſcribunt ſed morbo. *Ex .. de una relig.*

Contentioſa aut curioſa ſcriptio, factionum ſæpè cauſſa & fomentum. *Ibid.*

Supremo illi judici non ſcripta noſtra approbanda, ſed facta, *.. Cent. ſing. ad Germ. & Gall. epiſt. 7.*

Candor ſi abeſt à ſcriptis, nebulæ & livor habent, nec illuſtrat ea diuturnior lux famæ. *Ex Cent. ſing. ad Germ. & Gall. epiſt. 49.*

S E R M O.

UT vites arboreſq; translatæ degenerant: ſic & ſermo. *Ex Dialog. de recta pronunt.*

Ut aquæ in fonte ſuo, aliter

in rivis ſapiunt: ſic ſermo non ul
que indolem ſuam ſervat. *Ibid.*

Ut vela pro magnitudine n
vium: ſic verba debent eſſe pro
rum. *In Inſtitut. epiſtol. cap. 7.*

Ut corpore tenues, veſte ſe
latant: ſic qui ingenii aut ſapie
tiæ inopes, diffundunt ſe verb
Ibid.

Ut calx aquâ accenditur:
maligni efferantur temperanti ſ
mone. *Ex libro de una relig.*

Quod fons aquæ viatorib
in æſtu: id adoleſcentib. prudentu
ſermo. *Ex lib. 2. cap. 12. de Conſt.*

Ut moneta illa optima, qu
pretii plurimum habet in parv
mole: ſic ſermo qui ſenſus. *Ex lib.*
Polit. in not. ad lib. 2. cap. 15.

Sicut facem fruſtra ad acce-
dendum admoveas, niſi accenſa

c

c ſermonem ad excitandum, niſi
egetum & calentem. *Ex manud.*
)iſſer.18. lib. 1.

Malim dixiſſe aliquid temerè
ut ſcripſiſſe, quàm feciſſe. Ibi pu-
or dumtaxat, hic pœnitentia ſit
djuncta. *Ex Cent. miſcell. epiſt. 45.*

Non verba, ſed pectus & vis
nentis eſt, quæ diſertos facit. *Ibid.*
)iſt. 100.

Breves ſermones non ſolum
pud Deum ſæpè, ſed apud Princi-
es ſemper grati decoriq; ſunt. *Ex*
)iſſ. apud Alb. & Iſab.

Interno judice ſi probus au-
lias, nil addent aut dement tibi
nalorum ſermones. *Ex Cen. 1. epiſt.*
7.

Non qui ſermone ſapit, is mihi
ápit, nec qui linguam diſertam &
olubilem habet, mentem autem

inconſtantem & indoctam : ſe
magis, qui pauca de virtute diſſer
multa autem factis oſtendit, &
dem verbis ſuis ipſâ vitâ concili
Ex libr. 3 manud. Diſſert. 23. E Gra
textu Gregorii Theologi expreſſum

STUDIUM vide LABOR.

SVPERBIA & GLORIA

VT culeus, qui vento inflat
ægrè mergitur, ſuperemine
autem & exilit ſua ſponte: ſic t
midi & pervicaces facillimè att
luntur. *Ex Conſt. lib. 1. cap. 4.*

Sicut pluvia levis & mod
facilius in terram penetrat & h
mectat: ſic laudes in animos,
adhærent. *Ex Cent. 3. ad Belg. ep.*
61.

Cu

Cupidinem veræ virtutis & gloriæ ingenerat, visa sæpius aliena gloria & virtus. *Ex Cent. 1. epist. 22.*

Nulla alia pestis plura ingenia abripuit, quàm confidentia & æstimatio sui. *Ex Cent. 1. epist. 77.*

Eminentia feriunt procellæ. *Ex Cent. 2. epist. 38.*

Gloria industriâ alitur: ubi eam dempseris, ipsa per se virtus amara atque aspera est. *Ex Comment. ad Plinii Paneg.*

TEMPERANTIA
vide
CASTITAS.

TEMPUS.

UT in flumine unda undam trudit, nec unquam revocas eipsam: sic in tempore dies diem, nec reparas amissam. *Ex Cent. i. ep. 55.*

Utilissimum in vita est tempus. *Ex Cent. 3. ad Belg. epi. 49.*

Honestè cedit qui tempori cedit. *Contra Dialogistam.*

Temporum habenda ratio. *Ibid.*

Præsens tempus brevissimum est, adeò ut quibusdam nullum videatur. In cursu enim semper est, fluit & præcipitatur: antè desinit esse

ſſe, quàm venit. *Ex libr. 2. Phyſiol. Diſſer. 24.*

Fluit aſſiduè tempus, & nobis effluit: quod unum avariter habere debeamus, & nullâ merce aut pretio permutare. *Ibid.*

Infinita eſt velocitas temporis, quæ magis apparet reſpicientibus. *Ibid.*

Tempore utendum: labitur enim & fluit, nec fas lapſum unquam revocare. *Ibid. lib. 3. Diſſ. 1.*

THEOLOGIA.

VT elephantes etſi amnibus impensè delectantur, haud temerè tamen eos ingrediuntur, cùm inſcii ſint natandi: idem in Theologia, piis ſalubribus ejus aquis ani-

mus tingendus, non mergendus. *Ex Cent. 1. epist. 59.*

TYPOGRAPHVS & CORRECTOR.

VT senex ille in Synephebis,
Serit arbores quæ alteri prosint sæculo.

Sic bonus Typographus libris divulgat, quorum fructus non in sinum suum, sed ad Rempubl. redundent. *Ex lib. 1. epist. quæst.*

Si quis agrum nostrum stantem sentibus deruncinet, beneficium conferre censebitur: non conferent ii, qui à vitiis monumenta nostra purgant, quibus solis vivimus? *Ex Satyra menip.*

Magn.

Magnarum arborum umbræ os & altitudo delectant, radices irpesque non item: simile in corectoribus est, quorum operâ, hæc ncorrupta artium pulchritudo nanet, quas miramur. *Ibid.*

Typographia quæ instauranis literis fuit, ea ipsa perdendis rofligandisque erit, si ita perreerit imperitum quicquid aut inèptum divulgare. *Ex lib. 5. de mil. Rom. Dial. 3.*

TRANQVILLITAS.

VT miles si cecidit, surgit a-
crior, & animos irasq; sum
casu; idem nobis sit, & constan
pergamus ad illum Tranquillita
internæ portum, qui verè effi
beatos. *Ex Cent. 1. epist. 19.*

VANITAS.

SIcut pueri trochos, pilas, pup
& levia rerum admirantur sec-
ri utilium: sic pleriq; è nostris
vana divertunt, honesta non neg-
gentes solum, sed illudentes. *I*
Cent. ad Ital. & Hisp. ep. 5.

Sicut Solem istum assiduè v
nubes aliqua subducit, vel nox co
dit: talis omnis hic splendor & f

licita

citas, rapitur, aut evanescit. *In Præfat. ad lib. de Mag. Rom.*

O miseri quid nos, doctrina, amasumus, ipsi pulvis, illa opinio, ista ventus. *Ex allocutione ad otas de Cruce.*

VERECUNDIA
vide
PUDOR.

VERITAS.

VT lana priusquam ultimum illum & optimum colorem combibat, succis quibusdam aliis præparanda & imbuenda est: sic animus Veritatis purpurâ seriò est tingendus. *Ex li. 1. c. 5. de Constant.*

Ut eadem purpura homines delectat, & ad gaudium provocat, tauros

tauros offendit & irritat ad pu-gnam: sic eadem veritas aut virtu intelligentes capit, lædit improbo & imperitos, *Ex Cent. 1. epist. 88.*

Vt obstetrix parturientem ju-vat movendo, monendoque: si interrogando, dubitando elicitu veritas. *Ex Dial. de rect. pronunt.*

Veritas odio omni & invidi debet esse antiquior. *Ex libr. 1. va-riar. Lect. cap. 5.*

Bonum est à veritate vinci. *E lib. una de relig.*

Satis triumphat veritas, si apu paucos bonosq; accepta: nec in-doles ejus est, placere multis. *E libr. 1. manud. Dissert. 15.*

Veritas est pura candidaque, immunis ab omni affectu. *Ex Cen 2. epist. 97.*

Qui

Quietem magis quàm vindi-
ctam procuremus; & veritatem
magis, quàm victoriam quæramus.
Ex dispunct. not. Mirand. cod.

VIGILANTIA.

VT in bello, etiamsi hostis ab-
sit, semper excubiæ: ita vigi-
lat sapiens contra improvisum o-
mnem ictum. *Ex Cent. 1. epist. 26.*

Vt cælo sereno, & mari quieto,
minor cura aut inquisitio de guber-
natore est: quivis pænè sufficit: at
turbato hoc & illo, virum navis
quærit, veterem clavi & peritum:
ita nunc in istis procellis nimbis-
que, quibus Religio pariter & Res-
publica jactantur, magni interest,
quem

quem in curam tutelamq; ejus ar
cessi videamus. *Ex Cent. 3. epist. 55*

VIRTUS & PRUDENTIA.

UT aromata longè lateq; odorem emittunt, si teras: sic Virtutis fama diffunditur, si premas *Ex Const. lib. 2. cap. 8.*

Vt arbores ventis agitatæ altius radices agunt: sic boni in Virtute magis comprehendunt, impulsi aliquoties adversitatum flabris. *Ibid.*

Vt venena vinis admixta Medicorum scito perniciter & perniciosè penetrant: sic peccata adsita Virtuti. *Ex Cent. 1. epist. 21.*

Vt herbas & arbores crescere non

non cernimus, sed crevisse: sic fa-
ctam prudentiam potius quàm fie-
ri. *Ibid.*

Vt vinum vigorem & florem servat, sed clausum; apertum exhalat: sic Virtus apud secretum manet, vanescet si vulgaris. *Ex Cen. 4. Miscell. epist. 74.*

Virtus media via ingreditur, & cautè cavet ne quid in actionibus suis defiat aut excedat. *Ex lib 1. de Const. cap. 4.*

Pulchrior comptiorq; per doctrinam Virtus & fortior. *Ibid. epist. 16.*

Latent plerumq; verè probi: & in pectore intimo domicilium virtus habet, non in vultu aut fronte. *Ex Cent. 1. epist. 22.*

Virtus in secreto est, imò contagia

tagia vulgi fugit. *Ex Cent. 4. Misce epist. 2.*

Vbi magnæ virtutes, ibi & ma- gna vitia aut crebra. *Ex Cent. sin ad Germ. & Gallos, epist. 48.*

Paucos nuda Virtus aut Doctri- na evexit. *Ibid. epist. 51.*

Habet hoc omninò præstans (excellens Virtus, ut nescio quomo- do facilè aut invidos inveniat au inimicos, quos qui pro republic contemnere aut negligere potest is verè vir, & is patriæ amans civi judicandus est. *Ex Præf. ad varian Lect.*

Malus dignitatis aut Virtuti judex est populus. *Ibid.*

Virtus ipsa sibi satis magnum præmium est: nec ornamenta ull aliunde desiderat. *Ibid.*

S

Si bene agis, bene ſit tibi: quid ræconia quæris?

Virtuti facilis promptaq; fama enit. Ex Comment. in C. Plinii Paegyr. E Græco Theognidis.

Virtus aſſurgere non poteſt, bi vitium libero paſſu comitatur. *x libr. 5. Dial. 20. de milit. Rom.*

Sola Virtus præſtat gaudium erpetuum, ſecurum. *Ex manud. ibro 3. Diſſert. 5.*

Rara eſt conjunctio Virtutis & ortunæ, præſertim in modeſto & apiente; & bonæ mentis, ut ille, nquit, ſoror eſt paupertas. *Ex Admirand. lib. 2. cap. 15.*

VITA MORTALIS.

MIles in caſtris audito viæ ſigno vaſa colligit, audito pugnæ de-

deponit, animo, oculis, auribus, paratus ad omne Imperium & intentus: idem nobis ſit, & in hac militia ſequamur alacres & pleno gradu quocumq; vocantem Imperatorem. *Ex lib. 1. de Conſt. cap. 4.*

Sicut Solem aſſiduè vel nubes aliqua ſubducit, vel nox denique condit: talis omnis vitæ humanæ ſplendor & felicitas, rapitur aut evaneſcit. *Ex Præfat. in Admir. Rom.*

Vita eſt velut avicula, quæ pueri manu tenetur, & ſæpius in ipſis primordiis evolat. *Ex Cent. 1. ad Belg. epiſt. 4.*

Vita hæc ut roſarium eſt. Flores ſpinis ſuis intermixti: ſed ii carpendi, hæ vitandæ aut ſeponendæ, quantum homini datur. *Ex Cent. 3. ad Belg. epiſt. 45.*

In fabulis prodeunt Reges, sa-
pæ, alia officia, & quidam satel-
s, ac personæ in speciem, & mu-
Ecce alii diutius ex iis hærent in
na, & loquuntur: alii osten-
it, sed tantum, & nec vocem e-
it: Simile nobis est, vario mu-
e aut dignitate in theatrum hoc
versi mittimur, alii silētio tran-
us, aut ostendimur tantum. Ni-
tamen deterior ille, qui in vili
e, qui non diu hæsit, quàm ille
regem aut longum carmen egit
Cent. Miscell. epist. 29.

Ut athletis olim sors, non ele-
adversarium dabat cum quo
arent: sic cuiq; nostrum vitæ
n conditionem fata, cum qua
emur. *Ex Cent. 1. epistola 43.*

Syrtes in terra Africa esse di-
tur, in quibus homines obruā-

tur ęſtu reciprocantium arenar
illæ in curriculo vitæ noſtræ ſ
Ex Dial. de recta pronunt.

Sicut hortorum peritus cu
plantas quaſdam priuſquam d
nerent evellit, & utitur; quoſ
florum in calice, quoſdam &
ctuum in acerbitate decerpit,
mel ac ſaccharum recondit:
ſic facere magnum illum mun
horti cultorem, alios alioſq́;
carpere, quemq́; in ſuum uſum
Cent. 2. epiſt. 28.

Vitam hanc magni facere C
ſtiani non eſt, quem manet vi
la melior: ſed nec abjicere, &
media ſpernere, quæ data huic
Ibid. ep. 10.

Quidquid Deus ille noſter
excipe libenti, imò & hilari fr
Vivere te vult? velis. Mori? Nō

Finis & initium noſtri ab illo
t : felices, ſi in illo. *Ibid. epiſt. 17.*

Tricæ & ſpinæ hæc omnis vi-
fallimus & fallimur, ſi quæri-
s in ea gaudiorum flores. *Ibid.*
. 67.

Quamdiu æquor hoc vitæ na-
amus, tamdiu fluctus : & inter-
n ſerenum aliquod ſi blanditur,
ipit, & ferè tempeſtas major
cedit. *Ex Cent. 1. ad Belg. epiſt. 18.*

Vita hæc non manſio, ſed via
ad alteram vitam. *Ibid. epiſt. 20.*

Apud Deum vita longa non o-
na, ſed innocentiſſima. *Ex Cen-*
Miſcell. epiſt. 29.

Quid eſt homo ? lutum, ut ille
ſcitè mixtum. Quid vita? hæmi-
na ſanguinis: quā quilibet levis
caſus

casus rumpit, quælibet febri
corrumpit. Solus animus, &
actiones æternæ. *Ex Cent. 1. epi*

Quid hæc vita, quam erip
gemus? ludibriorum scæna, r
riarum mare. Per quod ut max
ex voto tibi feratur navis; ta
in multos scopulos impingas;
tis vadis obhærescas necessum
Ibid. epist. 61.

In hac omni vita nullum
optabile aliquod bonum est, q
non mixtum poculo aliquo m
rum. *Ibid. epist. 43.*

Misera & ambitiosa Vi
quæ finem tantum habet scire
sciri. Sit nobis hic benè vivere,
Modestia & Prudentia æquor
transire, sæpè tumidum & u
sum. *Ex Cent. 2. ad Belg. epist. 3.*

Est mare quoddam hæc v
flu

ſtus in ea aſſidui, ſæpè tempeſta-
Ibid. epiſt. 41.

Deus inter curas gaudia etiam
idit, & melle temperat vitæ hoc
ernum. *Ex Cent. 3. ad Belg. e-
45.*

Pro brevi iſta turbida & impa-
a vita, æterna nos manet, cura-
n turbarumq; expers. *Ex Cent.
ſcell. epiſt. 93.*

Quid eſt hæc vita? nihil, niſi
illam aditus & præparatio, il-
n æternam, beatam, & cui uni
a hæc vivit. *Ex Cent. Miſcell. epi-
. 86.*

Dies iſte, quem tanquam ex-
mum reformidamus, æterni na-
is eſt. *Ex libr. 3. manud. Diſſert. 11.*

Longævum aliquid in hac ma-
ina eſt, nihil æternum. *Ex lib. 1.
Conſt. cap. 17.*

Humana omnia nil nisi j[illegible]
tiones & fluctus;in quibus nihi
mum nisi ad anchoram ea al
veræ Pietatis. *Ex Cent. 1. epist.*

Fatui ita pleriq; & terreni
sus sumus,ut vivere tantùm ut
mus juvet. *Ex Cent. Miscell. epi*

Ad morem etiam vivere d
mus, non solum ad naturam.
epist. 41.

VITIUM

& IMPIETAS.

UT sagitta ad emittentis sco
pervenit sine ullo suo mot
impii. Frænat videlicet coërce
humanam omnem vim supr
illa vis: & exerrantes eorum

dirigit ad salutarem metam. *libr. 2. de Const. cap. 7.*

Ut cruciarii, Romano ritu, cem suam ferebant, ipsi ab ea x ferendi: sic impiis omnibus ıscientiæ crucem DEUS impot, in qua pœnas luant, priusquam nt. *Ibid. cap. 14.*

Ut mors bonis clementer imssa ante scelus: sic desperatè ma in scelere. *Ibid. cap. 10.*

Ut magis in morbo judicantur i tabe aut marcore laborant, àm qui inflammatione aliqua t febri, & tamen hæ magis appant: sic in graviore pœna impro, qui lento illo passu ducuntur ad ernam mortem. *Ibid. cap. 14.*

Ut beneficia quæ ob virtutem principe majoribus data, transeūt nepotes: sic in mulctis aut pœ-

nis, quæ iisdem impositæ ob sce
Ibid. cap. 16.

Sicut in homine cùm ma
furto, penis libidine, venter in
vie peccavit, totum corpus id l
sic in communi aliquo cœtu, p
corum delictum expetit sæpè i
mnes. *Ibid. cap. 17.*

Ut venena vinis admixta
dicorum scito perniciter & pe
ciosè penetrant: sic peccata ad
virtuti. *Ex Cen. 1. epist. 41.*

Ut trutina in eam partem v
git, in qua plus ponderis: sic pe
di in eam, ubi plus æris. *Ibid. ep*
44.

Malorum effugium in fug
Ex lib. 1. de Const. cap. 1.

Ferè ita fit, ut in qua gente
tia certa increvêre & increbuê
mores jam vocentur; nec in

iam modò veniant, ſed laudem. *idem epiſt. 22.*

Naturâ ipsâ proniores ſumus l mala imitanda. *Ibid.*

Parere boni poſſunt & debent; rvire, ancillari, adulari, non niſi tiorum ancillæ. *Ibid. epiſt. 33.*

Deus eſt, qui publicas has claes immittit, qui alit, fovet; & im finiet, cùm nos earum cauſſas. a autem peccata ſunt. *Ex Cent. 2. piſt. 6.*

Cæteræ animantes ubi ſemel ffenderint, cavent, non vulpes ad iqueum, lupus ad foveam, canis d fuſtem, temerè redibunt: ſolus omo ab ævo in ævum peccat ferè n iiſdem. *Ex libr. 5. de milit. Rom. Dial. 20.*

Ipſa clementia eſt in extremo

ac desperatè malos non esse cle-
tem. *Ex lib. de una relig.*

Improbis & servilibus ani-
displicet quicquid probum, -
ctum, & honestum est. *Ex lib-*
manud. Dissert. 15.

Mali conscientiâ suggerer-
sciunt malos de se sermones ess-
Quid boni? bonos, eâdem teste

------ Difficile est imitari gau-
dia falsa,
Difficile est tristi fingere mente io-
cum. Tibull.

Hic jam est cursus rerum, &
lex quædam, nisi fallor, mundi: u-
honesti honestaq; jaceant, & ex-
gat quicquid turbidum est aut pr-
vum *Ex Cent. sing. ad Ital. & H-*
epist. 17.

Veniam facilius impetrant, qui
n-

n voluntate peccant, sed impe-
). *Ex libr. 1. Poliorcet. Dial. 2.*

A culpa cùm sumus innoxii,
n sumus ulli obnoxii. *Ibidem.*

VOLUPTAS & DELECTATIO.

QVemadmodum juvat si lucem paulisper videas, in arctiorem
ox carcerem compingendus: ita
ternæ voluptates specie juvandi
agis lædunt. *Ex libr. 1. de Const.*
p. 3.

Ut picturâ quamvis egregiâ o-
li non diu delectantur, &c. *Vide*
regrinatio.

Ut medicamenta minus vali-
i non extrahunt humorem no-
um, sed movent: sic vana delecta-

tio irrîtat in nobis fluctum cupi
num & adauget. *Ibid.*

Sicut Paris ille apud Hor
rum, è prælio profugus, cum H
lena se oblectat: sic plerique r
ctis studiorum seriis, voluptat
modò consectantur. *Ibidem.*

CL. V. IUSTI LIPSI VITA

in Compendium redacta

Per FRANC. SWERTIUM F.

ex Elogio

R. D. AUBERTI MIRÆI.

NAtus est JUSTUS LIPSIUS feliciter, nec sine omine, XV. Kal. Novemb. 1547. qui dies D. Lucæ Evangelistæ sacer: eo ipso anno, quo Carolus V. Rom. Imper.

Joanne Friderico Saxoniæ Duce i prælio ad Albim capto, & Philipp Hassiæ Lantgravio in deditione accepto, Protestantes German proceres domuit. Nox media l men eximium orbi futurum pr tulit, cùm mater superiori noc proximâ puellos duos, mirè cand dos per cubiculum inambulant mutuùmq; se complexos, vigilar atque exsomnis vidisset. Interpr tari silicet DOCTRINAM MODESTIAM præsignificatas d xero: quæ dotes in hoc viro sic ju ctim enituerunt, ut ambigerent mnes DOCTIOR AN MOD STIOR ESSET LIPSIUS.

Patria.

Genitus est in Iscano munic pio, aëre, aquis, situ peramœn quod III. lapide à Bruxellis, item à Lov

ovanio distat. Domus ipsa nata-
li in declivi ad viam publicam si-
ta nunc jacet semiruta.

Parentes & Majores.

Parentes fuêre ÆGIDIUS LI-
PIUS & ISABELLA PETIRI-
A, opibus & genere perhonesti,
is quisq; parentibus unicus. Avus
COLAUS LIPSIUS: patruus
ajor MARTINUS LIPSIUS,
stituti Augustiniani Canonicus
ovanii ad D. Martini, vir ob utri-
q; linguæ peritiam, doctrinamq;
multiplicem, Desid. Erasmo fami-
liaris. Desiit vivere cùm JUSTUS
ctavum ferè ætatis annum ageret.

Insti-

Institutio.

Annos jam VI. natus, Bruxellas cum parentibus migrat, & studiis illic literarum, in trivialis parœciæ, ut nuncupant, Capellensis schola, initiatur: adeò facili prompto que ingenio, ut præceptor, parvulum genibus impositum, & pensa recitantem, aliis ostenderet in æmulationem atq; exemplum.

Vitæ pericula.

Cæterùm, puerili illâ ætate, quæ variis casibus solet esse obnoxia, in præsens vitæ discrimen triplex, nimirum suffocationem, cucurbitragium, & mersionem incidit.

Annum agens decimum, Athum Hannoniæ opidum à parentibus ablegatur: biennio hîc exacto, carmen ibidem cœpit scribere, & anno tertio Coloniam Agrippinam

am ad gymnasium Societatis JE-
U mittitur. Vix duodecennis o-
ationes scripsit & habuit, pueriles
uidem, sed quas gravior etiam
tas in illâ ætate laudaret. Philo-
ophiæ studia jam inde à puero sic
IPSIO placuêre, ut peccare ju-
enili quodam ardore videretur,
t fræno atque inhibitione fuerit
oërcendus. Sub id tempus, ut o-
tima vitæ dux & magistra est Phi-
osophia, pectus adolescentis Pie-
as tetigit, & Soc. JESU voluit
dgregari. Parentes inaudierunt,
bduxerunt, & annos XVI. natum
x Ubiis Lovanium evocarunt.

Itaque Philosophicis insistens,
hysica, anno 1565. in gymnasio Li-
ensi (cujus olim & DES. ERAS-
IVS alumnus exstitit) studiosè au-
ivit. Philosophiæ spatia emensum

amœna litterarum atque antiq
tatis ſtudia ad ſe totum traxeru

Lovanii dum verſatur; & Ju
ſprudentiam quoque libat, pa
ipſi fato eripitur, Bruxellenſis tu
urbis prætorio Præfectus. Mate
filii cauſſâ Bruxellis Lovanium
dem ac domicilium tranſtulit,
que ibi ex hydrope non diu p
obiit. Annum tum ferè XVIII.
gebat LIPSIVS, & publicè j
ſpecimen eximium ſui dederat;
ſcholis declamando ac diſſeren
Sed magis magisque Muſa ve
ipſum capere, & ejus amore,
liam cogitare.

Primus ingenii fœtus

Fecit, ſed VARIARVM L-
CTIONVM libris antea conſc-
ptis: quod ingenii ſui, ut appel

rocinium vix novem-decennis e-
dit, atque Cardinali GRAN-
ELLANO inſcripſit. Primus
c illi aditus ad famam, atque in
ERENOTI domum fuit, in quam
omæ admiſſus, biennium circiter
git.

Erat à Latinis illi epiſtolis, ſed
tium & omne liberum tempus da-
at inſpectioni lapidum, locorum
eterum, & ſi quid in Vrbe aut vi-
inia viſendum eſſet, aut noſcen-
lum. M. ANTONIVM MVRE-
TVM profitentem audivit, BEN-
CIVM fratris loco habuit: Inno-
uit & HIERONYMO MERCV-
RIALI, noſtræ ætatis Medicorum
principi: CAROLVM item SI-
GONIVM & PETRVM VICTO-
RIVM, per viam vidit.

Ado-

Adolescentiæ libertas.

Lovanium deinde rediit, [...]
num ibi unum egit primævo in [...]
re juventæ, & egit haut usquequ[...]
ad severam Catonis regulam. A[...]
verum illud, *Semel insanivimus*
omnes. At Deus & Natura mel[...]
honestissimæ indolis adolescent[...]
revocarunt: qui peregrinatione[...]
Sequanos, indeq; in Germani[...]
institutà, se subduxit, & societat[...]
omnem pristinam valere jussit.

Leodicum itaque, non sin[...]
Deo duce, deflectens, CAR[O-]
LVM ibi LANGIVM, veter[e]
atque eruditum amicum, salu[ta-]
vit. Ille enim fuit ille vir, qui o[cu-]
los adolescenti aperuit, detersâ [va-]
nitatum atque opinionum vulg[a-]
rium nube. Ille qui animum e[ius]
ad optima quæq; excitavit, ille d[i-]

docuit,

cuit, quâ ratione in mediis et-
n belli turbis, quies illi ac tran-
illitas constaret. Quibus ex ser-
onibus aurei illi DE CON-
TANTIA libri postea sunt
ati.

Leodico Dolam, quæ Sequa-
orum est Academia, profectus,
enses ibi pauculos substitit, &
ICTOREM GISELINVM,
im Medici titulo donatur, pub-
cè laudavit. Quâ quidem oratio-
e à meridie dicta, & convivio mox
secuto, febrim acerrimam con-
axit, & tantum non periit.

Valetudini pristinæ redditus,
Viennam Austriæ, atque in Maxæ-
nyliani II. aulam se contulit: quæ
nà plures tunc eruditos habebat,
quàm aliorum tota ferè regna.
ic AVGERIO GISLENO
BVS-

BVSBEQVIO, JOANNI CRA
TONI, NICOLAO BIESIO
JOHANNI SAMBVCO, & STE
PHANO PIGHIO innotuit
placuit: atque ii juvenem retiner
& iis ii locis illigare non unâ con
ditione sunt conati. At frustra, na
patriam respectabat, & animo r
deundi, per Bohemiam, lustra
Pragâ, per Misniam, Thuringian
& vicina Saxoniæ loca iter institu
cum ecce tristes de afflictâ nov
bellorum turbine Belgicâ, 157
dèque attrito militari injuriâ pat
monio, nuntii allati, pedem fige
vel invitum istis in locis adegeru
Itaq; Ienæ paullò plus annum h
sit, docuit: atque illa primordi
ad Professorium ipsi munus fuê

Uxo

Uxor.

Rebus in Belgicâ paululum patis, Coloniam Vbiorũ venit. Hic ANNAM CALSTRIAM, viduam, patriciâ Lovanii familiâ genitam, duxit uxorem. Vixerunt concorditer, quanquam fructus matrimonii, id eſt, liberorum exſortes.

In Vbiis menſes IX. cum uxore ſubſtitit, & ANTIQVAS LECTIONES conſcripſit. CORNELIVM deinde TACITVM in manus ſumpſit, Notiſque illuſtravit: plenum poſtea COMMENTARIVM Lugduni in Batavis adiecit. Poſt TACITVM editum & ANTIQVAS, ſuſtinuit ſe paulliſper à ſcribendo, atq; Coloniâ in Iſcanũ ſuũ migravit. Et jã ſeriò quietum, latẽs ac rureſtre iſtud vitę genꝰ

erat

erat ingressus: cùm ecce bell[illegible] vili repentè exorto, licentia m[illegible] taris ex agro in urbem migra[illegible] compulit.

Itaq; Lovanium redux 15[illegible] Jurisprudentiæ studiis, ex am[illegible] rum consilio magis seriò se de[illegible] & titulum etiam Jurisconsulti, p[illegible] licâ inauguratione ibidem su[illegible] psit cIↄ. IↄLXXVI.

A foro tamen atque à Reipu[illegible] licæ procuratione, non inertiâ, [illegible] judicio se perpetuò abstinuit. V[illegible] ac stilo sic universis & singulis p[illegible] desse semper studuit, ut non un[illegible] Reipub. sed totius generis hum[illegible] curam gessisse videatur.

Sub id tempus EPISTO[illegible] CAS Lovanii QVÆSTIO[illegible] NES evulgavit: LEGES it[illegible]

REG-

GIAS & DECEMVIRA-
, & LIVI quædam in audito-
gratiam tunc concinnavit.
IcLXXVIII.
Exinde acriores procellæ &
i iterum excitati in Belgicâ,
m sine certis sedibus aliquando
urrit LIPSIUS: tandem
duni in Batavis posuit, 1579.
inum vocatu, & stipendio sanè
ionesto; sed temporaneas, non
petuas. Turbæ tamen ex turbis,
eri amat, enatæ stationem mu-
vetuerunt, & annos XIII. in
avis tenuerunt. In alto illic
, in flore ævi & ingenii, scripsit
litq; varia, atq; in suis maximè
orata. Initium fecit ab ELE-
ORUM libris. SATYRAM
tea MENIPPEAM lusit,
er ambitione & imperitia quo-

rundam, qui se Criticos dicunt.
LUDOS & spectacula conver
1582. SATURNALIUM libi
qui DE GLADIATORIBUS
ràs dedit. DE AMPHITHEAT
quædam quoque contexuit, in
imaginem, faciem & habitu
mnis Arenæ expressit. DE C
STANTIA, in mediis Belgica
stræ turbis, constanter scripsi
S. P. Q. Antuerp. inscripsit. A
jam famâ, cùm EPISTOLAS
ab aliis alibi vulgari comperi
eas ipse errantes collegit, & p
ci juris fecit: EPISTOLICA
STITUTIONE in bonum ju
tutis adjuncta. Ut de VALE
MAXIMO, SENECA TRA
CO & VELLEIO PATER
LO, quos Notis & animadve
nibus illustravit, nihil dicam:
lo

is DE RECTA LINGVÆ
TINÆ PRONVNTIATIO-
dignus eſt profectò, qui publi-
ſcena laudetur. Quid teſſella-
OLITICORVM opere ſubli-
s? quid illo DE VNA RELI-
NE commentario divinius?
llo adverſus CORNHAR-
M conſcripto; cùm idem ſub
o ſudaret, dolo bono pioq; ex
vis ſe ſubduxit LIPSIVS 1590.
ectione per Germaniam in-
rones, ad Spadanos fontes
os, hepatario, quo laborabat,
bo (ut ajebat) curando, inſti-

Diſceſſus cauſſa duplex illi
Religionis nimirum & Famæ.
dici aut Spadæ biennium ferè

 egit,

egit, bibitque acidulas illas à m
tis laudatas.

Famâ diſceſſus per Germani
ſparsâ, mox GVILIELM
Boiorum Dux, ejusque frat
ERNESTUS, Ubiorum at
Eburonum Antiſtes, WO
GANGVS THEODORIC
Salisburgenſium, IVLIVS He
polenſium, Præſules, CHRIST
NUS Saxoniæ Dux, ut & C
MENS VIII. Pont. Max. H
RICUS IV. Galliæ Rex, FER
NANDUS Itruriæ Dux, S
tus POPULUSQ. VENET
PATAVINI, BONONI
SES, & alii principes viri amp
mis ipſum præmiis certatim
evocârunt.

Lovanium igitur regredi
cuit 1592. Brabantiæ Ordinibu

...iè ſerioque vocantibus. Qui-
..., ut gratum ſe probaret, ſuos
... CRVCE commentarios
...llò poſt dicavit conſecravitq;.
Porrò cùm opus aliquod jam-
... meditaretur, quod lucem ad
...Romanas & Græcas præferret,
...berit quod FACEM HISTO-
...CAM non ex ſuperbia, ſed ex
...poſito appellaret. Hoc cùm
...uſum, imò & confuſum eſſet,
...cuit excerpere primùm ex omni
...nulo quidquid ad MILITIAM
...ere videbatur. In ſuis itaque ad
...LYBIVM commentariis,
...ruit quidquid ad ordinem, ar-
..., leges militiæ ſpectat: in PO-
...OCRETICIS autem machinas,
...menta, tela veterum exhibuit,
...turus & TRIVMPHVM, felicis
...lli clauſulam, niſi valetudo ad-

versa intercessisset. Sibi redditi, ADMIRANDA in Imperiis, fl- rente olim ætate collecta, co disponere & vulgare, à ROMA MAGNITVDINE felicit exorsus.

ALBERTVS & ISABEL CLARA EVGENIA Princi nostri cùm Lovanii 1599. VI Kalend. Decem. inaugurati esse postridie ejus diei scholas publi visitarunt: LIPSIVM dicere quid subitaneum voluerunt, jusserunt. Fecit, & à more lect nis solitæ non recedens, ANN SENECÆ librum DE CLEMI TIA in manus sumpsit, & pa ejus verba explicavit. Dissertati culæ isti extemporaneæ, ut pon adderet, C. PLINII SECVN PANEGYRICVM, Troj Im

per. dictum sive scriptum, cum
rpetuo commentario adjunxit.
OLITICA scripsisse non conten-
s, eadem EXEMPLIS MONI-
ISQVE illustravit. Historiæ
rrò Belgicæ scribendæ à primis
nis animum si applicuisset, non
set cur Italis JOVIVM, SIGO-
IVM, Hispanis MARIANAM,
allis MASSONVM invidere-
us. Fidem faciunt Historici DE
OVANIO, EIVSQ. VRBIS CO-
ITIBVS commentarii. Dedisset
BRABANTIÆ universam histo-
am, sed fata invida vetuerunt.
ORN. TACITVM, prudētiæ pa-
em, florente, ut diximus, ætate
lgârat: eâ fatiscente 1604. voluit
ANNÆVM SENECAM Philo-

ſophum, ſapientiæ fontem dar
MANVDVCTIONEM e
AD STOICAM PHILOS
PHIAM adornavit.

Biennium antè ediderat lib
II. priorem quo MIRACV
ET LAVDES DIVÆ V
GINIS HALLENSIS co
nentur; alterum, quo DIVÆ
CHEMIENSIS. Qui libri ſu
mam auctori apud Novatores
vidiam conflârunt. Quid mir
conſtat omnium ætatum hęreti
Vatiniano in Virginem ejuſq;
tores odio flagraſſe. Ad extrem
uſque vitæ actum, fabulæq; c
ſtrophen, triſtem illam quide
ſed in qua ſunt omnia, tandem
nimus. Anno cIↄ. Iↄcvi. xv.
April. è tuſſi, graviſſimiſque
la

antis cerebri defluxionibus æger
ſſe cæpit LIPSIVS.

Morbo ingraveſcente, LEONARDVM LESSIVM, Soc. JESV Theologum, ſibi perfamiliarem, advocavit, atque in procurandis ritu Chriſtiano ſacris,&animo expiando eluendoq́; totus fuit. Sacroſanctum CHRISTI corpus XIII. Kal. April. qui dies in Dominicam, ut nuncupant, Palmarum tunc incidit, piè ſuſcepit, & Oleo ſacro, die proximè ſequenti inunctus eſt. Non ſemel auditus eſt gratulari ſibi, iſto ſe anni tempore e vita migrare, quo Chriſti ſanguis maximè in Eccleſia ferveret. Cumque oblatum pro ſe incruentum ſacrificium ex quodam religioſo intellexiſſet. *Faxit*, inquit, *Deus, Pater mi, ut ſanguis ille pretioſus in me*

abundè derivetur, qui in illa passi
effusus est.

Mors.

Cæterùm summa cum testi-
catione pietatis, Christi ex cru-
pendentis imaginem frequen-
amplectens, X. Kal. April. noct
mediâ anno ætatis nono & L. p-
cidè ac leniter exspiravit, oculo-
amici clausit NICOLAVS C-
DARTVS, Canon. & Offici-
Machliniensis. Mediocri pom-
ut, quâ erat modestiâ, jusserat,
tus est prid. Paschatis, VIII. K-
April. horâ post meridiem IV.
meris universæ, ut sic dicam, A-
demiæ: certantibus nimirum in-
se studiosis, ut extremum istud p-
ceptori opt. pietatis officium
penderent.

Elatus est cælo admodum p-
vo,

vio, ut id ipſum in lacrymas ſolvi videretur. Inſecuti biduo pòſt venti ab hominum memoria vehemẽtiſſimi, & quales nunquam flaverant vivo LIPSIO, ventoſæ ambitionis ac vanitatis domitore. Conditus jacet, ut teſtamenti tabulis mandarat, in æde ſacra Franciſcanorũ ſodalium, ante Virginis Deiparæ aram. Inſcriptionem verè philoſophicam, tumulo appendẽdam, paucis ipſe verſibus biennio antea complexus fuerat:

TVMULVS

Quis his ſepultus quæris? ipſe ediſſeram:
Nuper locutus & ſtilo & linguâ fui,
Nunc altero licebit. Ego ſum

LIPSIVS:

Cui litteræ dant nomen & tuus fav[...]
Sed nomen, ipſe abivi, abibit hoc quo[...]
Et nihil hic orbis, quod perennet, po[...]
ſidet.
Vis altiore voce me tecum loqui?
Humana cuncta fumus, umbra, v[...]
nitas,
Et ſcenæ imago, &, verbo ut abſ[...]
vam, NIHIL
Extremum hoc te alloquor,
Æternum ut gaudeam, tu appreca[...]

JVSTVS LIPSIVS *vixit ann[...]*
LVIII. *Menſes* V.

Obiit anno Chriſtiano

cIↄ. Iↄcvi. x. Kal. April.

Marmoreum tumulum, unà cu[...] ſtatua, ære ſuo vidua excitavit. S[...] Q. Antuerp. viri noſtrorum oli[...] civium ſtudioſiſſimi oſſa ſarcoph[...]-

go i-

go itidem marmoreo complecti voluit, hac epigraphe addita:

JVSTI LIPSI
QVOD CLAVDI POTVIT
HIC JACET.
S. P. Q. ANTVERP.
INCLYTI VIRI
FAMÆ, ORBI NOTÆ,
VIRTVTI CÆLO RECEPTÆ
H. M. P.

Justa persoluta sunt *III.* Kal. April. in primaria urbis basilica, D. Petro Apostolici cœtus principi sacra: & defunctum pro funere laudavit GERHARDVS CORSELIVS. Vt ævo suo TITVS, sic nostro LIPSIVS verè DELICIVM GENERIS HVMANI FVIT. Hunc namque Pontifices, Reges, Principes coluerunt: hunc Itali, Hispani, Galli, Germani, Britanni,

Pannonii, Rusci, Daci, Sarmata
Græci venerati sunt: hujus deniq
amicitiam eruditi omnium genti
omnium ordinum homines exp
tiverunt.

Habes, mi Lector, magni LIPS
vitam, non tàm meis, quàm ipsi
ferè verbis concinnatam. Quod i
facere visum, non quod verba n
bis deessent (imò quod deessent i
tanto heroë pro dignitate laudar
do) sed fidei apud omnes augend
Et verò, nec potuit nec debuit *LI-
PSIUS* ab alio, quàm à *LIPSI*
laudari. Hanc ego præcipuam *LI-
PSI* laudem esse censeo, *DIGN*
LAUDARI NON POSSE. Hic t
men qualiscumq; labor, *HONO*
amici nostri Opt. Max. *DESTIN*
TUS, PROFESSIONE PIETATI
ut spero, *AUT LAUDATUS ERI*
AUT EXCUSATUS. ADR

CL. V.

Adr. Scriecqvi.

Moribus antiquus, scriptis novus, ardor & ignis
LIPSIUS ingenio, lumine stella fuit.
Isca ortum, Europa insuetum est mirata decorem.
Occubitum vidit Belgica, & inde gemens,
Sidera, ait, redeunt, non LIPSIUS. Alter at inquam
Si veniat, Phœbo clarior unus erit.

OPE-

SYLLABVS OPERUM JVSTI LIPSI.

Historica sacra.

DE Diva Virgine Hallensi liber quo Beneficia ejus & Miracula fide atq; ordine descripta.

De Diva Virgine Sichemiensi sive Aspricolle liber, quo nova ejus Beneficia & Admiranda describuntur.

Historica Romana & externa.

Admiranda, sive De Magnitudine Romana libri IV.

De Militia Romana libri V. Commentarius ad Polybium.

Poliorcetica, lib. V. qui sunt de Machinis, Tormentis, Telis.

De Amphitheatro Romano liber.

De Amphitheatris, quæ extra Romam liber.

Satur

Saturnalium sermonum lib. II. qui de Gladiatoribus.

De Cruce libri III. ad sacram profanamq́; historiam utiles.

De Vesta & Vestalibus Syntagma.

De Bibliothecis Syntagma.

Commentarii pleni in Corn. Tacitum.

Animadversiones in C. Vellejum Paterculum.

Lovanium, sive oppidi & Academiæ ejus descriptio, lib. III.

Politica & Ethica.

Politicorum, sive Civilis doctrinæ libri VI. qui ad Principatum maximè spectant.

Monita, & Exempla Politica, libri II. qui Virtutes & Vitia Principum spectant.

De Constantia libri II. verè aurei, qui

allo-

alloquium præcipuè continent in publicis malis.

Manuductionis ad Stoicam Philosophiam libri III. L. Annæo Senecæ, aliisq; scriptoribus illustrandis.

Physiologiæ Stoicorum libri III. iisdem scriptoribus illustrandis.

Commentarii & scholia in L. Annæum Senecam philosophum.

Dissertatiuncula apud Serenissimos Belgicæ Principes ALBERTUM & ISABELLAM Austrios.

Commentarius perpetuus in C. Plinii Panegyricum, Trajano Imper. scriptum sive dictum.

Leges Regiæ & leges Decemvirales.

Critica & Philologica.

Variarum Lectionum libri III. in quibus pleræque ad M. Tullium Cicero-

ceronem, M. Terentium Varronem, & Sex. Propertium Notæ.

Antiquarum Lectionum libri V. in quibus varia scriptorum loca, Plauti præcipuè illustrantur aut emendantur.

Epistolicarum Quæstionum libri V. in quibus ad varios scriptores, pleræque ad T. Livium Notæ.

Electorum libri II. in quibus, præter Censuras, varii prisci Ritus.

De recta pronunciatione Latinæ linguæ Dialogus.

Ad Valerium Maximum Notæ.

In Tragœdias, quæ L. Annæo Senecæ tribuuntur, Animadversiones.

Judicium de Consolatione M. Tullii Ciceronis, nuper, ut volunt, primùm reperta: quo libro seipsum Cicero de filiæ morte consolatus dicitur.

Satyra Menippæa. Somnium & Lusus in nostri ævi Criticos.

Apo-

Apologetica.

De una Religione liber, adversus Di-logistam Theodorum Cornbertium.
Dispunctio Notarum Mirandulani co-dicis ad Cornel. Tacitum, adver-sus Lucium.
Rejectiuncula Sannionis cujusdam Batavi, pro Diva Virgine Hallensi.

Epistolæ.

Epistolarum Centuriæ X. Ex his quin-que sunt Miscellaneæ, tres ad Bel-gas, una ad Italos & Hispanos, una item ad Germanos & Gallos.
Epistolica institutio, è dictantis ore excepta.

F I N I S.

Tho: Fr. Ec

Thomas Felix Ecclesiast.

500.—